

**Terhi Kankaanranta, Carita Lundqvist, Mika Ranki
& Vesa Muttilainen**

Talousrikostutkinta poliisissa vuonna 2024

Tutkintahenkilöstölle osoitetun kyselyn tuloksia

Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 148

Talousrikostutkinta poliisissa vuonna 2024

Tutkintahenkilöstölle osoitetun kyselyn tuloksia

Terhi Kankaanranta, Carita Lundqvist, Mika Ranki & Vesa Muttilainen

Poliisiammattikorkeakoulu
Tampere, 2025

Terhi Kankaanranta, Carita Lundqvist, Mika Ranki & Vesa Muttilainen
Talousrikostutkinta poliisissa vuonna 2024
Tutkintahenkilöstölle osoitetun kyselyn tuloksia

Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 148
ISBN 978-951-815-445-0
ISSN 1797-5743

Grano Oy, 2025

Tiivistelmä

Tutkimuksessa tarkasteltiin poliisin talousrikostutkinnassa työskentelevien henkilöiden näkemyksiä talousrikostutkinnan tilasta vuoden 2024 keväällä. Edelliset vastaavat kyselyt toteutettiin vuosina 2011 ja 2015. Tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi strategisessa suunnittelussa, operatiivisessa toiminnassa ja koulutuksessa.

Aineisto kerättiin poliisin talousrikostutkinnan henkilöstöltä sähköisellä kyselylomakkeella. Kohdejoukkoon kuului 424 henkilöä, joiden työtehtäviin sisältyi talousrikostutkintaa tai sitä tukevia tehtäviä. Vastauksia saatiin 201 kappaletta, jolloin vastausprosentiksi muodostui 47,4 %. Tutkimus on empiirinen, pääosin kvantitatiivinen ja kuvaileva.

Talousrikostutkinnan henkilöstön arvioiden perusteella poliisin talousrikostutkinnassa käsittelemät jutut ovat usein monimutkaisia ja niissä on enemmän kansainvälisiä ulottuvuuksia. Tilastojen mukaan erityisesti avoimet talousrikosjutut ovat lisääntyneet, haasteet omaisuuden haltuun saannissa ovat kasvaneet ja juttujen käsittelyn kesto on pidentynyt.

Kyselytutkimus kattoi seuraavat aihekokonaisuudet: taustatiedot ja koulutus, työkokemus, tutkinnan organisointi, tutkintaprosessi, talousrikosjutut, yhteistyö eri tahojen kanssa, koulutustarpeet ja urasuunnitelmat sekä uudet talousrikosilmiöt. Monet talousrikostutkinnan piirteet ovat säilyneet samankaltaisina kuin edellisessä tutkimuksessa vuonna 2015.

Talousrikostutkinnassa on tapahtunut muun muassa seuraavia muutoksia. Henkilöstön työajasta entistä suurempi osa kuluu muiden kuin luokiteltujen talousrikosjuttujen tutkintaan. Yksin työskentely näyttää lisääntyneen ja reaaliaikainen tutkinta vähentyneen. Osalle tutkijoista on kertynyt kymmenittäin tutkinnassa avoinna olevia juttuja. Tutkintayhteistyö koetaan kuitenkin sujuvaksi ja poliisin toimivaltuuksien kehittyminen myönteiseksi. Lisäksi työmotivaatio ja -tyytyväisyys ovat hyvällä tasolla.

Poliisin toimintaympäristö ja myös talousrikollisuus muuttuvat nopeaan tahtiin, ja tutkinnan rakenteiden ja sisällön olisi pysyttävä mukana tässä kehityksessä. Pidemmän ajan näkymiä ajatellen on tarpeen kysyä, että vastaako ta-

lousrikostutkinnan nykyinen organisointi nopeasti muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksia.

Avainsanat poliisi, talousrikollisuus, talousrikostutkinta

Sammanfattning

I undersökningen granskades hur de som arbetar med utredning av ekonomiska brott uppfattade situationen inom utredningen av sådana brott våren 2024. Motsvarande enkäter genomfördes åren 2011 och 2015. Resultaten kan utnyttjas i till exempel strategisk planering, operativ verksamhet och i utbildning.

Materialet samlades in med ett elektroniskt frågeformulär som riktades till den polispersonal som arbetar med utredning av ekonomiska brott. Målgruppen omfattade 424 personer, i vars arbetsuppgifter ingick utredning av ekonomiska brott eller uppgifter som stöder sådan utredning. Man fick 201 svar, vilket innebar att svarsprocenten var 47,4 %. Undersökningen är empirisk, huvudsakligen kvantitativ och deskriptiv.

Enligt den personal som arbetar med utredningen av ekonomiska brott är ofta invecklade och de har i högre grad än andra en internationell räckvidd. Särskilt antalet oavslutade ärenden har ökat i antal, utmaningarna med att få hand om egendomen har blivit större och handläggningstiden har blivit längre.

I enkäten ingick följande delar: bakgrundsinformation och utbildning, arbetserfarenhet, utredningsorganisation, utredningsprocess, ärenden som gäller ekonomiska brott, samarbete med andra aktörer, utbildningsbehov och karriärplaner samt nya företeelser som hänför sig till ekonomiska brott. Många av de drag som är förknippade med utredningen av ekonomiska brott är desamma som i den föregående undersökningen år 2015.

I utredningen av ekonomiska brott framkom följande förändringar. Av personalens arbetstid går en allt större tid åt till att utreda ärenden som inte är klassificerats som ekobrottärenden. Det förefaller som om man mer än tidigare arbetar ensam och den realtidsutredningen har minskat. En del av utredarna har kommit att ha tiotals öppna ärenden under arbete. Utredningssamarbetet uppfattas dock som smidigt och utvecklingen av polisens befogenheter upplevs positiv. Dessutom är arbetsmotivationen och tillfredsställelsen i arbetet på hög nivå.

Polisens verksamhetsmiljö och den ekonomiska brottsligheten förändras snabbt och utredningens uppbyggnad och innehåll borde hänga med i denna

utveckling. På längre sikt finns det skäl att fråga sig huruvida den nuvarande organiseringen av utredningen av ekonomiska brott motsvarar kraven från den snabbt ändrande verksamhetsmiljön.

Nyckelord polisen, ekonomisk brottslighet, utredning av ekonomiska brott

Abstract

This study examined the views of persons working in economic crime investigation within the police on the state of economic crime investigation in Finland in the spring of 2024. The previous similar surveys were conducted in 2011 and 2015. The results can be applied for instance in strategic planning, operational activities and in education.

The data was collected from the economic crime investigation personnel of the police using an electronic questionnaire. The target group consisted of 424 persons whose duties included economic crime investigations or supporting tasks. A total of 201 responses were received, giving a response rate of 47.4%. The study is empirical, mainly quantitative and descriptive.

Based on the assessments of the economic crime investigation personnel, the economic crime cases investigated by the police are often complex and have increasingly more international dimensions. Statistics show that the number of open economic crime cases in particular has increased, there are more challenges in obtaining possession of property, and the processing times of the cases have become longer.

The survey covered the following topics: background information and training, work experience, organisation of investigation, investigation process, economic crime cases, co-operation with different parties, training needs and career plans, and new phenomena in economic crime. Many features of economic crime investigation have remained quite similar compared to the previous study in 2015.

The following changes among others have taken place in the investigation of economic crimes. The personnel spend an increasing proportion of their working time on investigating non-classified economic crimes. Working alone seems to have increased, and there is less real-time investigation. Some of the investigators have accumulated dozens of cases where the investigation is open. However, co-operation in investigative work is considered fluent, and there is a positive trend in the powers available to the police. Moreover, work motivation and job satisfaction are at a good level.

The operating environment of the police and also economic crime are changing at a rapid pace, and the structures and content of investigations should keep up to date with these developments. Over a longer term, it is necessary to ask whether the current organisation of economic crime investigation meets the requirements of a rapidly changing operating environment.

Keywords police, economic crime, economic crime investigation

Sisällys

Tiivistelmä	4
Sammanfattning	6
Abstract	8
1 Johdanto	14
2 Talousrikosten esitutkintaprosessi	16
3 Tilastoja poliisin tietoon tulleista talousrikosjutuista	20
4 Talousrikostutkinnan henkilöstö ja tehtävät	26
4.1 Perustietoja työntekijöistä	26
4.2 Työntekijöiden työkokemus ja tehtävät	29
5 Osaaminen, työhyvinvointi ja urasuunnitelmat	36
5.1 Osaamisen kehittäminen	36
5.2 Näkemyksiä työhyvinvoinnista ja urasuunnitelmista	40
6 Talousrikostutkinnan organisointi	45
7 Talousrikostutkinnan sisältö	55
7.1 Juttujen piirteitä	55
7.2 Tutkintaprosessi	59
7.3 Poliisin valtuudet ja pakkokeinot	68
8 Talousrikostutkintaan liittyvä yhteistyö	76
8.1 Yhteistyön muodot	76
8.2 Esitutkintayhteistyö syyttäjän kanssa	80
9 Näkemyksiä talousrikostutkinnan kehittämisestä	86
9.1 Tutkintaa edistäviä ja rajoittavia tekijöitä	86
9.2 Tutkinnan valtakunnallinen ohjaus ja sen kehittäminen	88
9.3 Vakiintuneet ja uudet talousrikosilmiöt tutkinnan suuntaajana	91
10 Yhteenveto ja johtopäätökset	95
Summary and conclusions	103
Lähteet	112
Liitteet	115

Kuvat

Kuva 1. Täysimääräinen esitutkinta	17
Kuva 2. Poliisin tietoon tulleiden talousrikosjuttujen lukumääriä vuosina 2000–2024	21
Kuva 3. Reaalisia rahamääriä poliisin päättämässä talousrikosjutuissa vuosina 2000–2024	22
Kuva 4. Käsittelyajat poliisin päättämässä talousrikosjutuissa vuosina 2020–2024	24
Kuva 5. Vastaajat sukupuolen mukaan poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024	26
Kuva 6. Vastaajat ikäryhmittäin poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024	27
Kuva 7. Vastaajien poliisitutkinnot poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024	28
Kuva 8. Vastaajien korkein muu tutkinto kuin poliisitutkinto poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024	29
Kuva 9. Vastaajat poliisin talousrikostutkinnassa tehtyjen työvuosien mukaan vuosina 2015 ja 2024	30
Kuva 10. Vastaajien pääasiallinen tehtävä poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024	31
Kuva 11. Vastaajien virkasuhde poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024	32
Kuva 12. Vastaajien perehdyttäminen poliisin talousrikostutkinnan tehtäviin vuosina 2015 ja 2024	32
Kuva 13. Vastaajat luokiteltujen talousrikosjuttujen käsittelyyn poliisissa käytetyn työajan mukaan vuosina 2015 ja 2024	34
Kuva 14. Vastaajien mahdollisuudet päästä lisäkoulutukseen vuosina 2015 ja 2024	37
Kuva 15. Vastaajien täydennyskoulutus talousrikosteemoista vuosina 2015 ja 2024	39
Kuva 16. Vastaajien arvioita työtyytyväisyydestään ja työmotivaatiostaan poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024	40

Kuva 17. Vastaajien arvioita eräistä työtyytyväisyyteen liittyvistä asioista poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024	41
Kuva 18. Vaikuttaminen poliisin talousrikostutkinnassa työskenteleviin vastaajiin epäasiallisin keinoin poliisiorganisaation ulkopuolelta vuosina 2015 ja 2024	42
Kuva 19. Vastaajien työpaikan vaihtoaikomukset poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024	43
Kuva 20. Vastaajien halukkuus suositella muille henkilöille työtä poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024	44
Kuva 21. Vastaajien arvioita johtamisesta omassa talousrikostutkinnan yksikössään poliisissa vuosina 2015 ja 2024	45
Kuva 22. Vastaajien pääasiallinen työskentelytapa poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024	47
Kuva 23. Vastaajien arvioita talousrikosjuttujen priorisointiperusteista poliisissa vuosina 2015 ja 2024	48
Kuva 24. Vastaajien arvioita rikoshyödyn jäljittämisen toimintamalleista omassa talousrikostutkinnan yksikössään poliisissa vuosina 2015 ja 2024	50
Kuva 25. Vastaajien osallistuminen reaaliaikaiseen talousrikostutkintaan poliisissa vuosina 2015 ja 2024	52
Kuva 26. Vastaajien arvioita käsittelemiensä talousrikosjuttujen piirteistä poliisissa vuosina 2015 ja 2024	56
Kuva 27. Vastaajien arvioita käsittelemiensä avointen luokiteltujen talousrikosjuttujen lukumäärästä poliisissa vastaushetkellä vuosina 2015 ja 2024	58
Kuva 28. Vastaajien arvioita käsittelemiensä syyteharkintaan päätyneiden esitutkintapöytäkirjojen lukumäärästä poliisin talousrikosasioissa vuosina 2015 ja 2024	59
Kuva 29. Vastaajien arvioita esitutkinnan suunnittelusta ja etenemisestä talousrikosasioissa poliisissa vuosina 2015 ja 2024	60
Kuva 30. Vastaajien arvioita esitutkinnan toteutuksesta talousrikosasioissa poliisissa vuonna 2024	61
Kuva 31. Vastaajien arvioita esitutkinnan laadusta talousrikosasioissa poliisissa vuosina 2015 ja 2024	63

Kuva 32. Vastaajien arvioita tutustumisesta talousrikosasioita koskeviin oikeuden päätöksiin vuosina 2015 ja 2024	64
Kuva 33. Vastaajien arvioita eräistä poliisin valtuuksia, lainsäädäntöä ja oikeusturvaa koskevista asioista talousrikosasioissa vuosina 2015 ja 2024	69
Kuva 34. Vastaajien arvioita henkilöön kohdistuvista pakkokeinoista talousrikosasioissa poliisissa vuosina 2015 ja 2024	71
Kuva 35. Vastaajien arvioita takavarikkoa, etsintää ja tunnisteita koskevista pakkokeinoista talousrikosasioissa poliisissa vuosina 2015 ja 2024	73
Kuva 36. Vastaajien arvioita salaisista pakkokeinoista talousrikosasioissa poliisissa vuosina 2015 ja 2024	74
Kuva 37. Vastaajien arvioita poliisin ja muiden viranomaisten yhteistyöstä tutkittavan talousrikosjutun yhteydessä vuosina 2015 ja 2024	77
Kuva 38. Vastaajien arvioita poliisin talousrikostutkintaa hidastavista tekijöistä vuosina 2015 ja 2024	78
Kuva 39. Vastaajien arvioita pääsääntöisesti syyttäjänä toimivasta asiantuntijasta poliisin tutkimissa talousrikosasioissa vuosina 2015 ja 2024	81
Kuva 40. Vastaajien arvioita syyttäjän toiminnasta erityisesti esitutkinnan suunnittelussa ja alkuvaiheessa poliisin tutkimissa talousrikosasioissa vuosina 2015 ja 2024	82
Kuva 41. Vastaajien arvioita erityisesti syyttäjän perehtymisestä, palautteesta ja yhteistyöstä poliisin tutkimissa talousrikosasioissa vuosina 2015 ja 2024	83
Kuva 42. Vastaajien arvioita syyttäjän päätyemisestä syyteneuvotteluun poliisin tutkimissa talousrikosasioissa vuosina 2015 ja 2024	84

1 Johdanto

Taloudellisen hyödyn tavoittelu on nykyisin olennainen osa rikollista toimintaa, ja talousrikostutkinta on puolestaan keskeisiä poliisitoiminnan osa-alueita (ks. esim. Europol 2025). Rikollinen talous ja siihen liittyvä laiton yritystoiminta sekä julkisten varojen väärinkäyttö ovat entistä näkyvämmiin esillä myös järjestäytyneen rikollisuuden toiminnassa (HTSY, 2024; Muttilainen ym., 2025).

Tässä raportissa tarkastellaan Suomen poliisin talousrikostutkinnassa työskentelevien henkilöiden näkemyksiä talousrikostutkinnan tilasta. Poliisin talousrikostutkinta ei kata kaikkia rikollisen talouden muotoja mutta kohdistuu laajaan kirjoon erilaisia talouteen liittyviä rikoksia. Niistä yleisimpiä ovat esimerkiksi vero-, kirjanpito- ja velallisen rikokset sekä petosrikokset.

Tutkimuksen tiedot koottiin poliisin talousrikostutkinnassa työskentelevälle henkilöstölle osoitetulla ”Talousrikostutkinnan tila 2024” lomakekyselyllä. Vastaavanlainen kysely on toteutettu aiemmin vuosina 2011 (Kankaanranta & Muttilainen, 2013) ja 2015 (Mansikkamäki, Kankaanranta, Ranki & Muttilainen, 2017).

Vuonna 2024 kyselyn kysymykset kattoivat seuraavat aihekokonaisuudet: taustatiedot ja koulutus, työkokemus, tutkinnan organisointi, tutkintaprosessi, talousrikosjutut, yhteistyö eri tahojen kanssa, koulutustarpeet ja urasuunnitelmat. Lisäksi kyselyt ovat sisältäneet vaihtuvan teeman, joka tällä kertaa käsitteli uusia talousrikosilmiöitä. Tutkimuksen avulla saadaan tietoa strategista suunnittelua, tutkinnan kehittämistä ja koulutusta varten.

Aineisto kerättiin sähköisellä Webropol-kyselytutkimusalustalla 11.3.–15.4.2024. Kohdejoukkoon kuului 424 henkilöä, joiden työtehtäviin sisältyi talousrikostutkintaa tai sitä tukevia tehtäviä poliisissa. Heidän sähköpostiosoitteensa saatiin siten, että Poliisihallitus kokosi ne poliisilaitosten talousrikosyksiköiden vetäjiltä ja toimitti hankkeen tutkijoille. Kyselylomake oli erikseen suomen ja ruotsin kielellä. Vastaaminen oli vapaaehtoista, ja se oli mahdollista myös jättää kesken ja jatkaa myöhemmin. Kolmen muistutusviestin jälkeen vastauksia saatiin 201 kappaletta, jolloin vastausprosentiksi muodostui 47,4 %.

Tässä julkaisussa raportoidaan vuoden 2024 kyselyn vastaukset, joita vertailaan vuoden 2015 tietoihin. Vuoden 2024 kysymyksistä osa on suoraan vertailukelpoisia vuoden 2015 kyselyyn. Osa kysymyksistä sisältää vähäisiä muutoksia aiempaan verrattuna mutta ne on mainittu raportoinnin yhteydessä. Julkaisun kuvissa raportoidaan pääosin ajallisesti vertailukelpoisia tietoja. ¹ Tekstissä ja muutamassa kuvassa esitellään myös kokonaan uusia muuttujia, joita ei sisällynyt vuoden 2015 kyselyyn. Vuoden 2024 kyselyn muuttujien jakaumat on esitetty liitetaulukossa 1. ²

Aineistoon liittyy joitakin rajoitteita. Talousrikostutkinnan kaikkien työntekijöiden profiili ei ollut tutkijoiden tiedossa, minkä vuoksi vastaajia ei voitu verrata perusjoukkoon. Kyselylinkkejä ei yksilöity, joten kyselyyn olisi periaatteessa pystynyt vastaamaan useamman kerran. Tätä pidettiin kuitenkin epätodennäköisenä kyselyn pituudesta johtuen. Avokysymyksillä koottiin täydentävää tietoa joistakin valikoiduista teemoista, joskin kattavammin kuin vuoden 2015 kyselyssä.

Moniin avokysymyksiin kertyi runsaasti vastauksia, joiden keskeiset tulokset on raportoitu suorina lainauksina ja muutoin tekstissä. Tämän aineiston yksityiskohtia on mahdollista raportoida erikseen. Kaiken kaikkiaan raportti antaa monipuolisen kuvan poliisin talousrikostutkinnan tilasta vuonna 2024 ja tulokset ovat pääosin verrattavissa vuoden 2015 vastaavan kyselyn tietoihin.

Raportissa on kymmenen päälukua. Johdannon jälkeen luvussa 2 tarkastellaan talousrikostutkinnan esitutkintaprosessia pääpiirteittäin. Luvussa 3 esitellään tilastotietoja poliisin tietoon tulleista talousrikosjutuista. Luku 4 käsittelee talousrikostutkinnan henkilöstöä ja tehtäviä sekä luku 5 osaamista, työhyvinvointia ja urasuunnitelmia. Luku 6 kuvaa talousrikostutkinnan organisointia ja luku 7 sen sisältöä. Luku 8 keskittyy talousrikostutkintaa koskevaan yhteistyöhön ja luku 9 tutkinnan kehittämistä koskeviin näkemyksiin. Luvussa 10 esitetään yhteenveto ja johtopäätökset.

¹ Kuvioita nimitetään tässä raportissa kuviksi. Tämä johtuu siitä, että julkaisujärjestelmässä ei ole saavutettavuuden vuoksi mahdollista käyttää kuvio-nimikettä.

² Vuoden 2024 kyselyn jakaumatiedot on esitetty liitetaulukossa sekä koko aineistosta että jaoteltuna miehistöön ja esihenkilöihin. Tekstissä ja kuvioissa raportoidut tiedot perustuvat koko aineistoon.

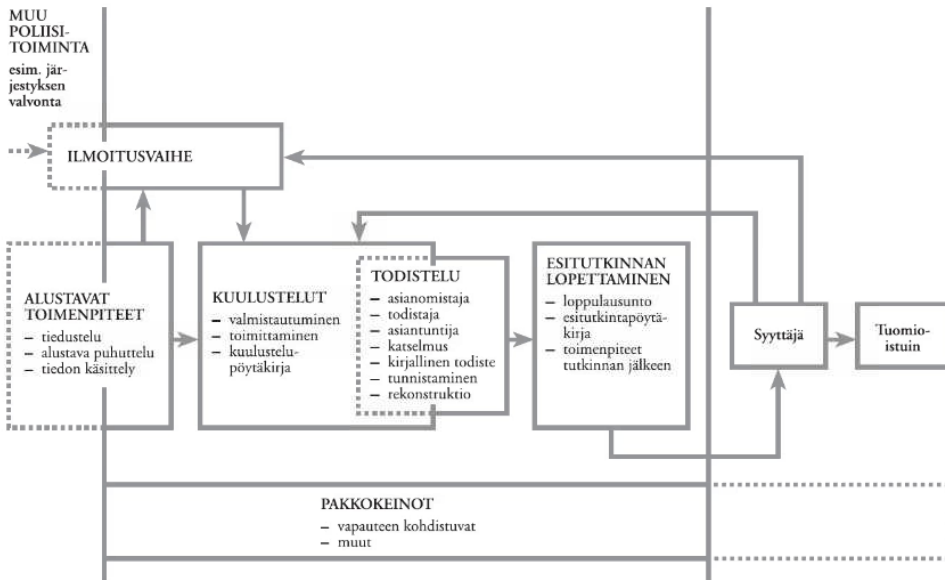
2 Talousrikosten esitutkintaprosessi

Talousrikokselle ei ole yhtä virallista määritelmää (Sutherland 1983; Gottchalk, 2010; Reurink 2016). Talousrikollisuuteen (economic crime, financial crime) ja muihin talouden väärinkäyttöksiin viittaavia termejä ovat myös valkokaulusrikollisuus (white-collar crime) sekä harmaa talous (grey economy) (Mutttilainen & Kankaanranta, 2011; Nardo, 2011; Button, Hockman & Shepherd, 2022).

Sisäministeriön (2006) määritelmän mukaan talousrikoksella tarkoitetaan yrityksen, julkishallinnon tai muun yhteisön toiminnan yhteydessä tai niitä hyväksi käyttäen toteutettua, huomattavaan välittömään tai välilliseen taloudelliseen hyötyyn tähtäävää rangaistavaa tekoa tai laiminlyöntiä. Tällaisella teolla tai laiminlyönnillä tarkoitetaan joko tosiasiallista tai sellaiseksi naamioitua yritystoimintaa. Yrityksen tai yhteisön nimen käyttö ilman hyödyn tavoittelua ei ole talousrikos. Talousrikoksilla tarkoitetaan myös yritystoimintaan verrattavaa suunnitelmallista, rangaistavaa tekoa tai laiminlyöntiä, jonka tavoitteena on huomattava taloudellinen hyöty. Niitä ovat esimerkiksi yksityishenkilön rahanpesu tai maanviljelijöiden avustuspetokset. Huomattavalla taloudellisella hyödyllä tarkoitetaan rahamäärää, jonka perusteella rikostyyppiä yleensä pidetään törkeänä.

Suomessa talousrikoksia ovat muun muassa vero- ja kirjanpitorikokset, velallisen rikokset sekä osa virka- ja ympäristörikoksista. Talousrikosmääritelmän piiriin kuuluvat myös vakavat työrikokset ja arvopaperimarkkinarikokset. Talousrikosasioiden yhteydessä tutkitaan toisinaan myös esimerkiksi rekisterimerkintärikoksia, väärennyksiä, liiketoimintakiellon rikkomisia, yrityssalaisuusrikoksia, petoksia, ihmiskauppaa sekä elintarviketuotantoon liittyviä väärinkäytöksiä. Vastuuhenkilön laittomia toimia tutkitaan muun muassa kavallusrikoksina sekä mahdollisesti luottamusaseman väärinkäyttönä.

Poliisin talousrikostutkinnassa käsitellään pääasiassa luokiteltuja talousrikosjuttuja. Niillä tarkoitetaan rikosjuttuja, jotka poliisi on luokitellut talousrikosjuttuiksi edellä kuvatun sisäministeriön laatiman määritelmän mukaisesti. Talousrikostutkinta on järjestetty poliisissa joko omana tutkintayksikkönä tai toimintona, jolloin luokiteltujen talousrikosasioiden ohella tutkintayksikössä tutkitaan myös muita rikosasioita (esim. petoksia). Kuvassa 1 on esitetty prosessikaaviona täysimääräisen esitutinnan eri vaiheet, jotka kuvaavat pääpiirteittäin myös talousrikosjuttujen käsittelyä.

Kuva 1. Täysimääräinen esitutkinta

Lähde: Fredman ym. 2020.

Valtaosa poliisille ilmoitetuista ja poliisin luokittelemista talousrikosasioista perustuu kirjallisiin tutkintapyyntöihin. Tyypillisimpiä rikosasioita ovat verorikokset ja velallisen rikokset. Verorikosasioissa tutkintapyyntöjen tekijä on pääsääntöisesti verohallinnon edustaja ja velallisen rikoksissa pesänhoitaja.

Jos tutkintapyyntöt ovat laadukkaita, se helpottaa rikosilmoituksen kirjaamista ja sen jälkeisiä esikäsittelytoimia. Mikäli tutkintapyyntöt ovat osin vajavaisia, on poliisin hankittava lisäaineistoa tai -selvitystä kirjatun rikosilmoituksen jälkeen. Esikäsittelytoimintaan ja mahdollisesti aloitettavaan esitutkintaan sovelletaan varsinaisten toimivaltasäännösten ohella useita poliisin ja syyttäjälaitoksen esitutkintayhteistyötä tarkentavia ohjeistuksia.³

³ Näistä mainittakoon muun muassa seuraavat Poliisihallituksen ohjeet: Esitutkinnan priorisointi ja päätöksenteko (POL-2023-68548, annettu 19.10.2023), Rikosten esikäsittelytoiminta poliisissa (POL-2023-37804, annettu 19.12.2023) sekä Syyttäjälle ilmoitettavat rikosasiat ja pakkokeinot (POL-2023-55661, annettu 3.11.2023).

Talousrikosjuttujen esikäsittelytoimintaan sisältyy muun muassa tiedonhankintaa sekä kerätyn esitutkinta-aineiston analysointia ja tutkinnan rajaamista soveltamalla esitutkinnan rajoittamiseen ja päättämiseen liittyviä säännöksiä. Toisinaan on hankittava lisätietoa myös sen arvioimiseksi, onko esitutkinnan aloittamiselle ylipäätään perusteita eli onko asiassa syytä epäillä rikosta. Tällöin on kyseessä varsinaisesti esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetusta esiselvityksestä. Esiselvitys-termiä saatatetaan toisinaan käyttää synonyyminä esikäsittelylle, vaikkakin esiselvittely on osa esikäsittelytoimintaa.

Ilmoituksen kirjaamisen ja yleensä esikäsittelyvaiheen jälkeen on harkittava, milloin varsinainen esitutkinta aloitetaan, ellei sitä ole jonkin esitutkintalain säännöksen perusteella keskeytetty, rajoitettu tai lopetettu. Varsinaisen esitutkinnan aloittamiseen vaikuttaa muun muassa epäillyn teon tapahtuma-aika, vakavuus ja vahingollisuus, mahdollisuus rikoshyödyn takaisinsaantiin, mahdollisten todisteiden hukkaantumisvaara, pakkokeinojen käyttömahdollisuus sekä poliisin tutkintaresurssit. Käynnissä oleva esitutkinta on mahdollista laittaa myös odotukselle esimerkiksi silloin, kun odotetaan jotakin lausuntoa tai vaikkapa vastausta kansainväliseen oikeusapupyyntöön.

Talousrikostutkinnan esitutkintaprosessi noudattelee pitkälti samoja kuvassa 1 esitettyjä toimintamalleja, mikä liittyy mihin tahansa muuhunkin esitutkintaan. Suurin ero perinteiseen rikostutkintaan on siinä, että talousrikosasioiden esitutkintaan sisältyy yleensä luonnollisten henkilöiden ohella oikeushenkilöitä, muita viranomaisia ja yhteistyötahoja sekä kirjanpidon oikeudellisuuden tarkastamiseen liittyviä toimia. Edelleen osalla viranomaistahoista on erillinen puhevallan käyttöoikeus esitutkinnassa ja rikosprosessin myöhemmässä vaiheessa. Lisäksi esitutkintaprosessi kestää talousrikosasioissa usein selvästi kauemmin kuin monissa muissa rikosasioissa.

Talousrikosasioiden esikäsittelyyn ja aloitettavaan esitutkintaan sisältyy usein kirjallisen tutkintasuunnitelman tekeminen. Tarkoituksena on käynnistää mahdollisimman aikaisessa vaiheessa poliisin ja syyttäjän välinen yhteistyö, jolloin molemmille syntyy käsitys siitä, mitä ollaan tutkimassa ja minkälaista henkilöä asiakirjatodistelua asia vaatii. Samalla on arvioitava aiheutettua rikosvahinkoa ja mahdollisuuksia rikoshyödyn takaisinsaantiin.

Talousrikosasioissa on erittäin tärkeää käyttää oikea-aikaisesti rikosasian kanalta tarkoituksenmukaisia pakkokeinoja. Vastaavasti kuulusteluilla on kes-

keinen merkitys henkilötodistelussa. Esitutkinta-aineiston valmistumisen yhteydessä poliisin tutkinnanjohtaja ja syyttäjä arvioivat yhdessä loppulausuntopyynnön sisältöä. Loppulausuntojen pyytäminen lienee pääsääntö ja asianosaisten avustajat saattavat ilmaista halukkuutensa loppulausunnon antamiseen jo tutkintapyyntöissä.

Edellä on kuvattu yleisellä tasolla talousrikostutkinnan esitutkintaprosessia. Talousrikostutkinnan tehostamiseksi ja esitutkinnan nopeuttamiseksi poliisi on yhdessä keskeisten sidosryhmien kanssa pyrkinyt kehittämään esitutkintaprosessia erilaisin keinoin. Ne ovat koskeneet esimerkiksi yhteistyön muotoja ja tietojenvaihtoa. Tässä yhteydessä ei ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista kuvata asiaa tarkemmin.

Talousrikostutkinnassa poliisin ja syyttäjän välinen yhteistyö on keskeistä. Syyttäjän ohella poliisi tekee yhteistyötä muiden tahojen kanssa riippuen siitä, mikälaisesta rikosepäilystä on kyse. Verorikoksissa poliisin yhteistyötahoja ovat muun muassa verotarkastajat ja asianvalvojat sekä velallisen rikoksissa esimerkiksi pesänhoitajat, konkurssiasiamiehen toimisto ja ulosotto. Työ- ja ympäristörikoksissa poliisin yhteistyötahoihin kuuluvat esimerkiksi aluehallintoviranomaiset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, ympäristöviranomaiset sekä Maahanmuuttovirasto. Elintarvikerikosten tutkinnassa on yhteistyötä muuan muassa Ruokaviraston kanssa. Edellä mainittujen viranomaisten ohella poliisi tekee yhteistyötä myös asianomistajan avustajan ja rikoksesta epäillyn avustajan kanssa.

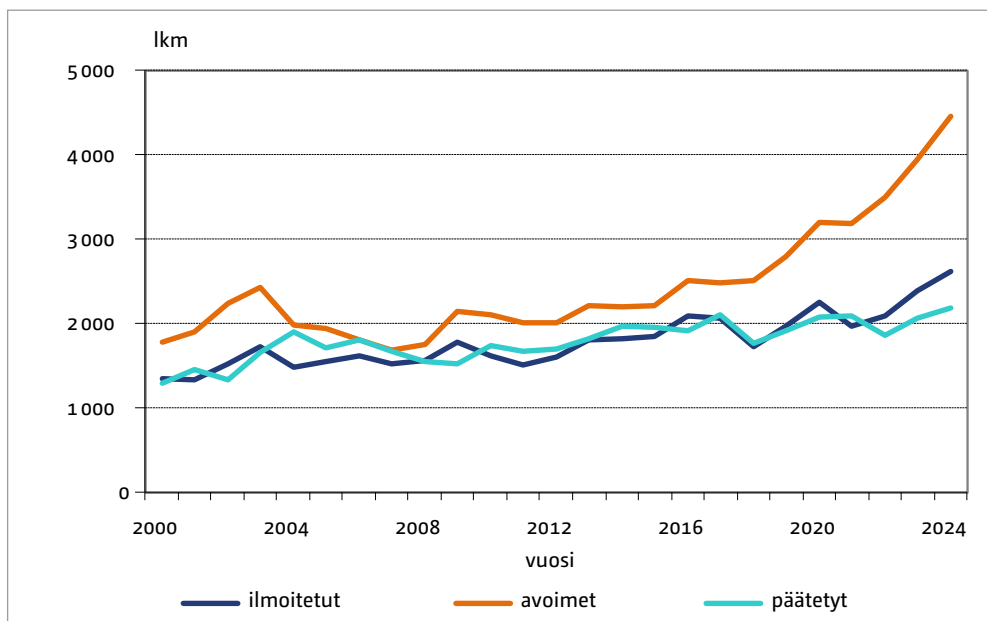
Esitutkinta-, pakkokeino- ja poliisilakeja uudistettiin varsin paljon 2010-luvun alussa, mutta niiden voimaan saattaminen siirtyi usealla vuodella yli hallituskauden. Uudistukset tulivat voimaan vuoden 2014 alussa. Uudistuksissa lisättiin osittain poliisin toimivaltuuksia, mutta myös toimivaltuuksien käyttöön liittyviä määrämuotoja. Uudistuksen jälkeen esitutkintaan liittyvät päätökset ja vaatimukset on pitänyt perustella entistä tarkemmin. Tämä on parantanut paitsi asianosaisten, myös poliisin omaa oikeusturvaa ja sitä kautta edistänyt perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. Näitä toimivaltuuksia on sovellettu viimeisen kymmenen vuoden aikana ja tänä aikana on tehty joitakin lainsäädäntöuudistuksia, joista viimeisin tuli voimaan lokakuun alussa 2023.

3 Tilastoja poliisin tietoon tulleista talousrikosjutuista

Tässä luvussa tarkastellaan joitakin keskeisiä poliisin tietoon tulleita talousrikosjuttuja kuvaavia tilastotietoja Poliisin tulostietojärjestämän avulla (PoIS-tat 2024). Tiedot kuvaavat juttujen lukumäärää, rahamääriä ja käsittelyaikoja. Näiden tietojen avulla on mahdollista arvioida yleisesti talousrikostutkinnan tilannetta ja sen kehitystä 2000-luvulla.

Ilmoitetut jutut tarkoittavat poliisissa kalenterivuoden aikana talousrikosasioiksi luokiteltuja juttuja. Avoimessa talousrikosjutussa jonkin juttuun sisältyvän rikoksen tutkinta on vielä kesken, ja kyse on juttujen lukumäärästä vuoden lopussa. Päätetyissä jutuissa kaikkien juttuun sisältyvien rikosten tutkinta on saatu päätökseen.

Kuva 2 esittää ilmoitettujen, avointen ja päätettyjen talousrikosjuttujen lukumääriä 2000-luvulla. Poliisille ilmoitettujen talousrikosjuttujen vuosittainen määrä on vaihdellut 2000-luvulla runsaasta 1 300:sta yli 2 600:aan. Pienin juttumäärä on vuodelta 2001 ja suurin vuodelta 2024. Koko tarkastelujaksolla ilmoitettujen juttujen määrä on lisääntynyt noin 95 %. Viimeisten kahden vuoden aikana kasvua on kertynyt neljännes.

Kuva 2. Poliisin tietoon tulleiden talousrikosjuttujen lukumääriä vuosina 2000–2024

Lähde: PolStat, 2024.

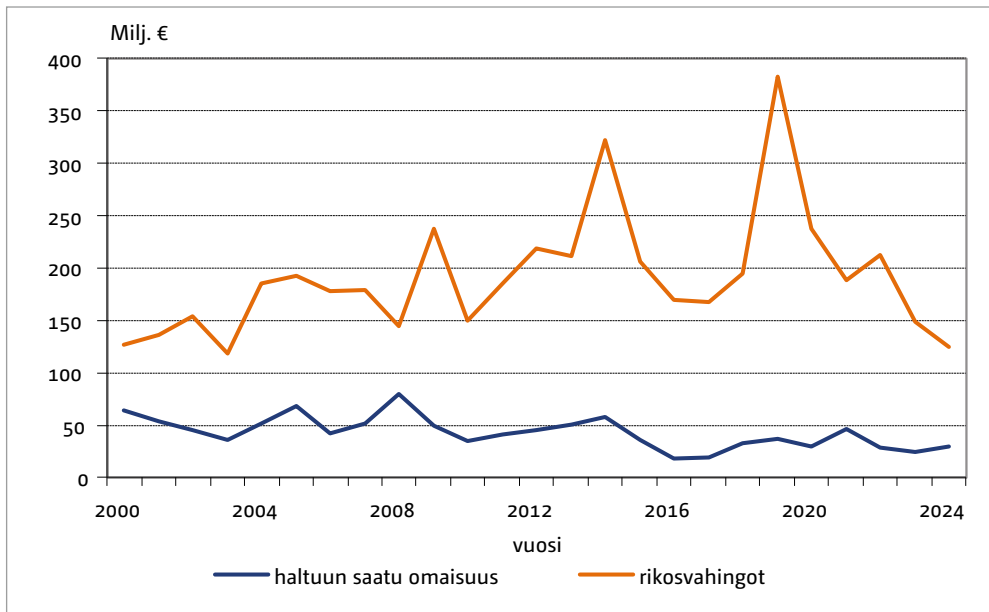
Poliisille ilmoitettujen talousrikosjuttujen määrä ei suoraan heijasta talousrikollisuuden trendejä yhteiskunnassa. Muun rikollisuuden tavoin osa talousrikoksista ei tule lainkaan poliisin tietoon ja jää siten piilorikollisuudeksi. Juttuja valmistelevien tahojen (esim. verottaja) kyky valmistella juttuja vaikuttaa ilmoitettujen juttujen määrään. Lisäksi jotkut talousrikokset ovat herkempiä suhdanteille kuin toiset (esim. velallisen rikokset).

Päätettyjen talousrikosjuttujen määrä on vaihdellut vajaasta 1 300:sta lähes 2 200:aan. Niiden määrä on ollut samaa suuruusluokkaa ilmoitettujen juttujen kanssa lähes koko 2000-luvun ajan. Näkyvimmat poikkeamat tästä ovat olleet ajanjakso 2004–2007, jolloin päätettiin yhteensä runsaat 900 juttua enemmän kuin ilmoitettiin ja 2022–2024, jolloin päätettyjä juttuja oli 990 vähemmän kuin ilmoitettuja. Koko tarkastelujaksolla päätetyt jutut ovat lisääntyneet noin 70 %.

Avoimia talousrikosjuttuja on ollut alimmillaan vajaat 1 700 vuonna 2007 ja korkeimmillaan noin 4 450 vuonna 2024. Niiden kehityksessä kiinnittää huomiota ensinnäkin kasvu 2000-luvun alussa ja väheneminen vuosikymmenen

loppua kohden. Avoimien juttujen määrä kohosi uudelleen vuoden 2003 tasolle vasta vuonna 2016. Sen jälkeistä aikaa luonnehtii avoimien juttujen määrän jyrkkä kasvu. Avoimet jutut ovat lisääntyneet koko 2000-luvulla runsaat 150 % ja viimeisten kymmenen vuoden aikana noin 100 %.

Poliisin talousrikostilastot sisältävät useita rahamäärätietoja, joiden avulla voidaan arvioida poliisin tietoon tulleen talousrikollisuuden taloudellista merkitystä. ⁴ Kuvassa 3 tarkastellaan rikosvahinkoja ja haltuun saatu omaisuutta päätetyissä jutuissa. Rikosvahingot kuvaavat rikoksilla aiheutettujen vahinkojen määrää asianomistajan ilmoituksen tai muun selvityksen mukaan. Määrä täsmentyy usein tutkinnan kuluessa, joten tarkastelemalla päätettyjä juttuja saadaan todenmukaisin kuva rikosvahingoista. Rikosvahingot on esitetty reaalisesti euromääräisenä kalenterivuodelta.

Kuva 3. Reaalisia rahamääriä poliisin päättämässä talousrikosjutuissa vuosina 2000–2024

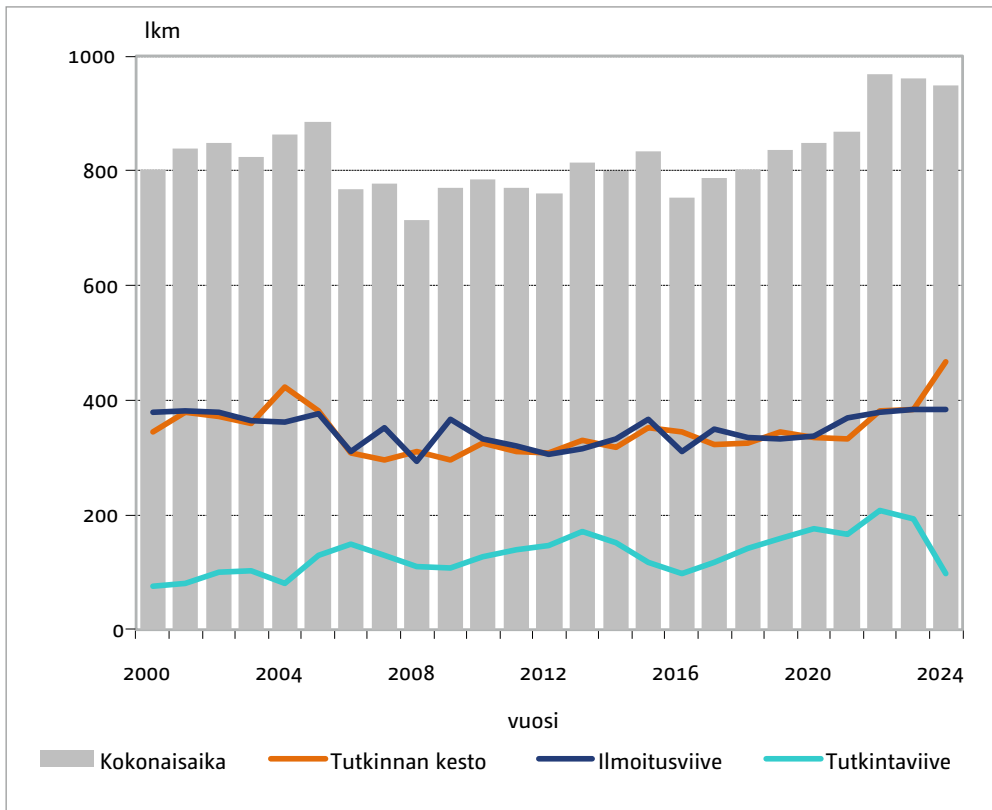
Lähde: PolStat, 2024.

⁴ Raportin rahamäärätiedot on deflatoitu vuoden 2024 hintoihin, joten aikasarjat kuvaavat rahamäärien reaalista kehitystä. Elinkustannusindeksi (1951:10=100).

Poliisin päättämiin rikosilmoituksiin kirjattujen rikosvahinkojen reaalitymäärä on vaihdellut 2000-luvulla vajaasta 119 miljoonasta lähes 383 miljoonaan. Pienin määrä on vuodelta 2003 ja suurin vuodelta 2019. Vuonna 2024 rikosvahingot olivat lähes 125 miljoonaa euroa. Harvojen yksittäistapauksien poikkeuksellinen vahinkojen määrä voi nostaa olennaisesti talousrikosjuttuihin liittyvien vahinkojen vuosittaista kokonaismäärää. Vahinkojen määrän vuosittainen vaihtelu on ollut suurta, eivätkä ne ole kasvaneet tai vähentyneet kertaakaan pitkäkestoisesti. Vuosituhannen vaihteesta 2010-luvun loppuun jatkunut rikosvahinkojen trendinomaisen kasvu näyttää kuitenkin taittuneen 2020-luvulla. Koko tarkastelujaksolla niiden määrä ei ole juurikaan muuttunut.

Talousrikosjuttujen tutkinnassa haltuun saatu omaisuus kattaa takavarikoitun tai muutoin takaisin saadun omaisuuden nettomäärän ulosottomiehen tai muun luotettavan arvion mukaan. Kuvan 3 mukaan haltuun saatua omaisuutta on kertynyt reaalisesti eniten vuonna 2008 lähes 80 miljoonaa euroa ja vähiten vuonna 2016 noin 18 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 haltuun saadun omaisuuden määrä oli yli 29 miljoonaa euroa. Näin ollen haltuun saadun omaisuuden suhteelliset muutokset ovat olleet jopa suurempia kuin rikosvahinkojen muutokset. Haltuun saadun omaisuuden kehityksessä kiinnittää huomiota suurimpien rahamäärien painottuminen pääosin vuotta 2015 edeltävään aikaan. Ennen vuotta 2015 haltuun saadun omaisuuden reaalitymäärä ylitti 40 miljoonaa euroa 13 kertaa 15 vuodessa. Vuodesta 2015 lähtien näin on tapahtunut vain kerran. Päätettyä juttua kohden omaisuutta on saatu haltuun keskimäärin noin 13 500 euroa.

Rikostapahtuman ja jutun tutkinnan eri vaiheiden perusteella on mahdollista tarkastella talousrikosjuttujen käsittelyaikoja ja muita aikamääriä. Kuvan 4 mukaan kokonaisaika rikollisen teon ajankohdasta tutkinnan päättymiseen on vaihdellut tarkastelujaksolla 714 vuorokaudesta vuonna 2008 yhteensä 950 vuorokauteen vuonna 2024. Jälkimmäinen luku tarkoittaa kahden vuoden ja noin kahdeksan kuukauden aikaa. Koko 2000-luvulla rikollisen teon ja tutkinnan päättymisen välinen keskimääräinen aika on kasvanut lähes viidenneksellä. Vuodesta 2016 lähtien se on lisääntynyt jatkuvasti lukuun ottamatta paria viime vuotta.

Kuva 4. Käsittelyajat poliisin päättämässä talousrikosjutuissa vuosina 2020–2024

Lähde: PolStat, 2024.

Kokonaisajasta suurimman osan vievät ilmoitusviive rikostapahtumasta rikoksen ilmoittamiseen sekä rikoksen tutkinta. Loppuosa kokonaisajasta on tutkintaviivettä, koska tutkinta ei yleensä käynnisty heti asian tultua poliisin tietoon. Talousrikosjutuissa oli ilmoitusviivettä vuonna 2024 noin yksi vuosi ja kuukausi (384 vrk). Vuonna 2024 päätetyt asiat viipyivät poliisilla yli puolitoista vuotta (566 vrk). Tästä ajasta tutkintaviive vei yli kolme kuukautta (98 vrk) ja rikosten tutkinta lähes vuoden ja neljä kuukautta (468 vrk). Ilmoitusviive ja tutkinnan kesto ovat olleet pääosin samalla tasolla ja kehittyneet samansuuntaisesti. Molemmat olivat keskimääräistä korkeammalla tasolla 2000-luvun alussa, kehittivät melko tasaisesti 2020-luvun alkuun ja ovat sen jälkeen kasvaneet. Tutkintaviiveen lasku vuonna 2024 selittää sitä, ettei kokonaisaika rikostapahtumasta tutkinnan päättymiseen ole kasvanut nähtyä enemmän.

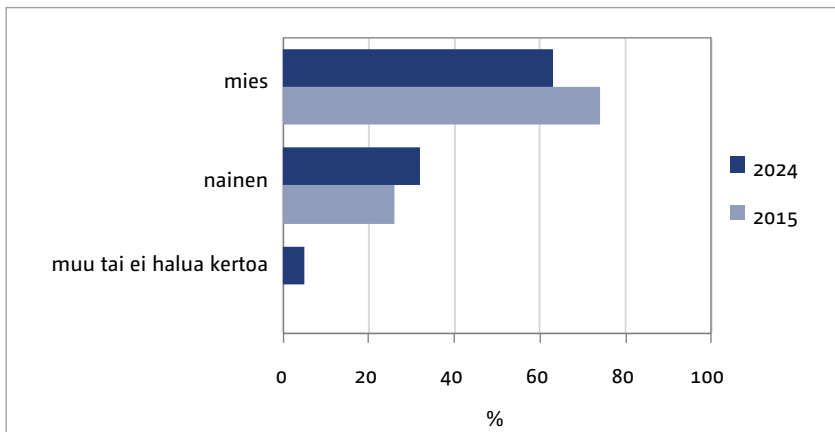
Vaikka talousrikosjuttuja koskevien tilastojen tarkastelu rajoittui tässä yhteydessä muutamiiin keskeisiin tietoihin, niiden avulla piirtyy varsin selkeä kuva talousrikosjutuista sekä pitkällä aikavälillä että viime aikoina. Näyttää siltä, että 2010-luvun puolivälin tienoilla on tapahtunut selkeä käänne, jonka jälkeen erityisesti avoimet jutut ovat lisääntyneet, haasteet omaisuuden haltuun saamisissa ovat kasvaneet ja juttujen käsittelyn kesto on pidentynyt. Nämä tiedot taustoittavat seuraavia talousrikostutkinnan kyselyn tietoja esimerkiksi tutkittavien juttujen piirteistä, tutkintahenkilöstön työmäärästä ja juttujen käsittelyprosessista.

4 Talousrikostutkinnan henkilöstö ja tehtävät

Tässä pääluvussa kuvataan eräitä perustietoja talousrikostutkinnan työntekijöistä ja heidän tehtävistään. Ne koskevat sukupuolen ja iän lisäksi koulutusta eri muodoissaan sekä esimerkiksi työkokemusta, työajan käyttöä eri tehtäviin, virkasuhteen luonnetta sekä perehdyttämistä tehtäviin. Avokysymyksillä on tiedusteltu lisätietoja perehdyttämisestä.⁵

4.1 Perustietoja työntekijöistä

Vuoden 2024 kyselyn vastaajista 63 % oli miehiä ja lähes kolmasosa naisia (kuva 5). Loput vastaajat kuuluivat luokkaan ”muu tai ei halua kertoa”.⁶ Miesten osuus on vähentynyt ja muiden ryhmien osuus on kasvanut edellisestä kyselystä vuonna 2015. Talousrikostutkinnassa työntekijöiden sukupuolijakauma vastaa poliisin koko henkilöstön sukupuolijakaumaa (Poliisin henkilöstötilinpäätös, 2023).

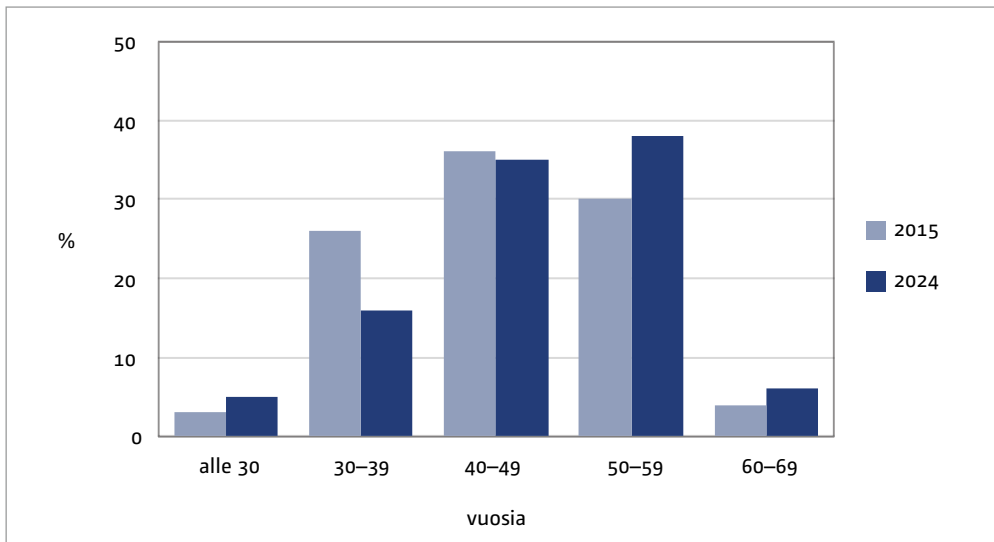
Kuva 5. Vastaajat sukupuolen mukaan poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko A, kohta A2, n=197)

⁵ Luvuissa 4–9 joistakin avovastauksiin perustuvista suorista lainauksista on korjattu kirjoitusvirheitä, avattu vastauksiin sisältyneitä lyhenteitä sekä tehty muita vähäisiä teknisiä muokkauksia asiasisältöä kuitenkaan muuttamatta.

⁶ Vastausvaihtoehto ”muu tai ei halua kertoa” oli ensimmäistä kertaa mukana vuoden 2024 kyselyssä.

Vuonna 2024 vastaajien iän keskiarvo oli 47 vuotta, kun vuoden 2015 kyselyssä se oli hieman yli 45 vuotta. Koko poliisissa henkilöstön keski-ikä vuonna 2022 oli vajaat 44 vuotta (Poliisin henkilöstötilinpäätös, 2023). Kyselyssä suurin ikäryhmä oli 50–59-vuotiaat 38 % osuudella, ja 40–49-vuotiaiden ryhmä oli lähes samaa suuruusluokkaa (kuva 6). Nuorimman ja vanhimman ikäryhmän osuudet jäivät selvästi muita ryhmiä pienemmäksi. Eri ikäryhmistä 30–39-vuotiaiden osuus on vähentynyt ja 50–59-vuotiaiden osuus lisääntynyt eniten.

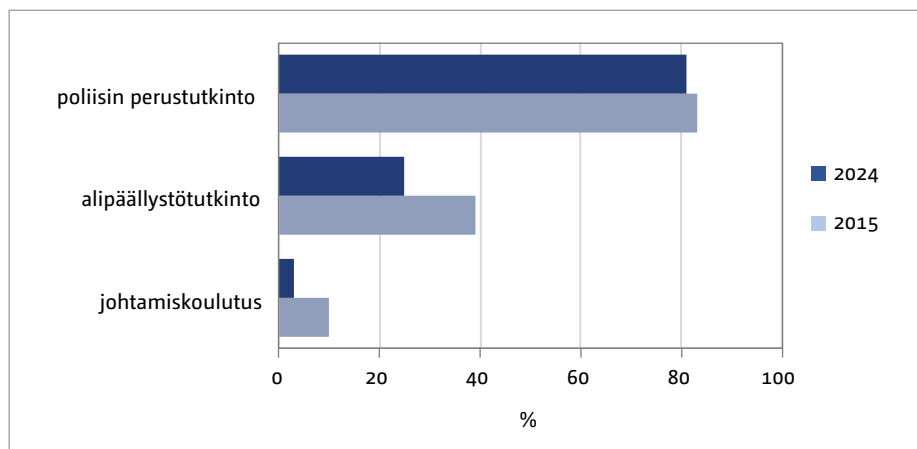
Kuva 6. Vastaajat ikäryhmittäin poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko A, kohta A1, n=184)

Talousrikostutkinnan työntekijöiltä tiedusteltiin, mitä poliisitutkintoja he olivat suorittaneet. Neljä viidesosaa vastaajista oli suorittanut kulloinkin voimassa olleen poliisin peruskoulutuksen (kuva 7) ⁷. Viidenneksellä vastaajista ei ole poliisin peruskoulutusta, mikä kuvaa muun kuin poliisihenkilöstön osuutta vastaajista. Alipäällystötutkinnon oli suorittanut neljännes ja johtamiskoulutuksen muutama prosentti vastaajista. Tässä tarkastelussa vastaaja sai valita useita vaihtoehtoja. Alipäällystö- ja johtamistutkinnon suorittaneita oli vuonna 2024

⁷ Poliisin perustutkinto -luokkaan sisältyvät poliisi (AMK/YH) -tutkinnot sekä niitä edeltävät poliisin perustutkinnot sekä johtamiskoulutus-luokkaan poliisi (YAMK/HYH) -tutkinnot, poliisipäällystötutkinto (PPT) ja poliisipäällystön virkatutkinto (PPVT).

selvästi vähemmän kuin vuonna 2015. Poliisikoulutuksen rakenteet muuttuivat 2010-luvulla, mikä on osaltaan voinut vaikuttaa tuloksiin.

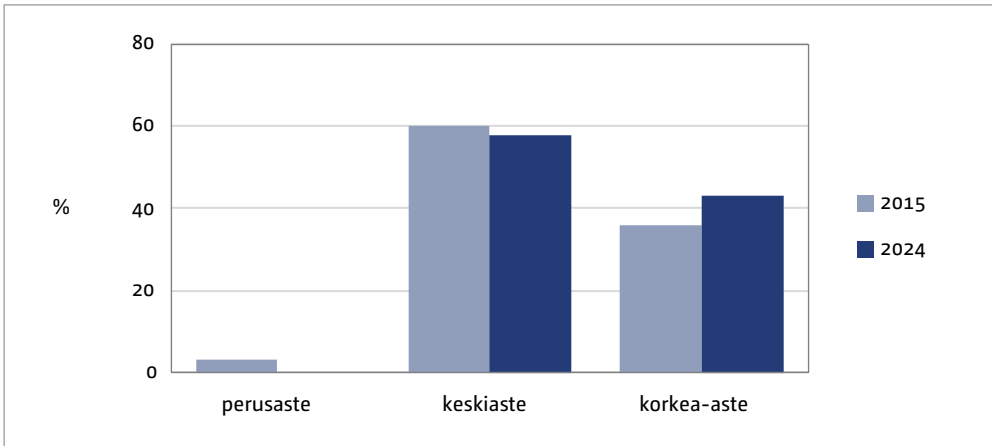

Kuva 7. Vastaajien poliisitutkinnot poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko A, kohta A3, n=219)

Poliisitutkintojen lisäksi kysyttiin myös muuta korkeinta suoritettua tutkintoa. Lähes 60 %:lla vastaajista se oli keskiasteen tutkinto ja yli 40 %:lla korkea-asteen tutkinto (kuva 8). Korkeakoulutettujen osuus on noussut hieman vuodesta 2015. Korkeakoulututkinnot sisältävät yliopistotutkintoja ja Poliisiammattikorkeakoulun ulkopuolella suoritettuja muita korkeakoulututkintoja. Perusasteen tutkintoja oli vuonna 2015 vain muutamia ja vuonna 2024 ei lainkaan.⁸ Muista kuin poliisitutkinnoista talousrikostutkinnan työntekijöillä on enemmän sekä keskiasteen että korkea-asteen tutkintoja kuin poliisin koko henkilöstöllä (Poliisin henkilöstötilinpäätös 2023).

⁸ Perusaste-luokkaan sisältyy myös muun koulutuksen suorittaneita.

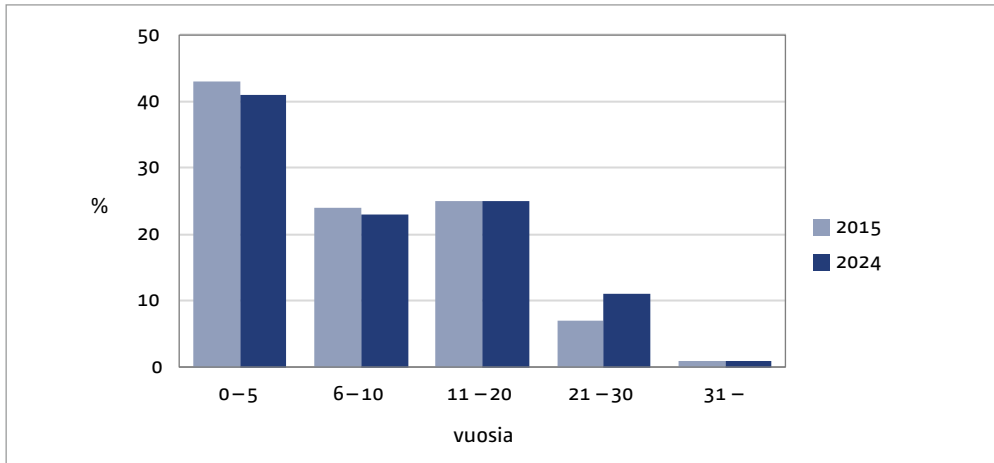
Kuva 8. Vastaajien korkein muu tutkinto kuin poliisitutkinto poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko A, kohta A4, n=200)

4.2 Työntekijöiden työkokemus ja tehtävät

Talousrikostutkinnan työntekijöiltä kysyttiin, kuinka monta vuotta he ovat työskennelleet poliisiorganisaatiossa yhteensä. Vastaajat olivat työskennelleet poliisissa keskimäärin vajaat 21 vuotta. Vajaa viidennes vastaajista on tehnyt korkeintaan 10 vuotta töitä poliisissa. Lähes kolmanneksella vastaajista on työkokemusta poliisissa 11–20 vuotta, 29 %:lla 21–30 vuotta ja viidenneksellä yli 30 vuotta. Yli 10 vuotta poliisisissa työskennelleiden osuus on hieman kasvanut vuodesta 2015.

Tarkasteltaessa työvuosia talousrikostutkinnassa, muuttuu kuva merkittävästi edellä esitetystä (kuva 9). Vastaajat olivat työskennelleet talousrikostutkinnassa keskimäärin 10 vuotta. Runsaalla 40 %:lla vastaajista on tätä työkokemusta korkeintaan viisi vuotta ja vajaalla neljänneksellä 6–10 vuotta. Näin ollen korkeintaan 10 vuotta talousrikostutkinnassa työskennelleiden yhteenlaskettu osuus on noin 64 %. Neljännekselle vastaajista on kertynyt talousrikostutkinnan työkokemusta 11–20 vuotta ja yli kymmenesosalle 21–30 vuotta. Yli 30 vuoden työkokemus on poikkeuksellista. Eniten on lisääntynyt 21–30 vuotta talousrikostutkinnassa työskennelleiden osuus.

Kuva 9. Vastaajat poliisin talousrikostutkinnassa tehtyjen työvuosien mukaan vuosina 2015 ja 2024

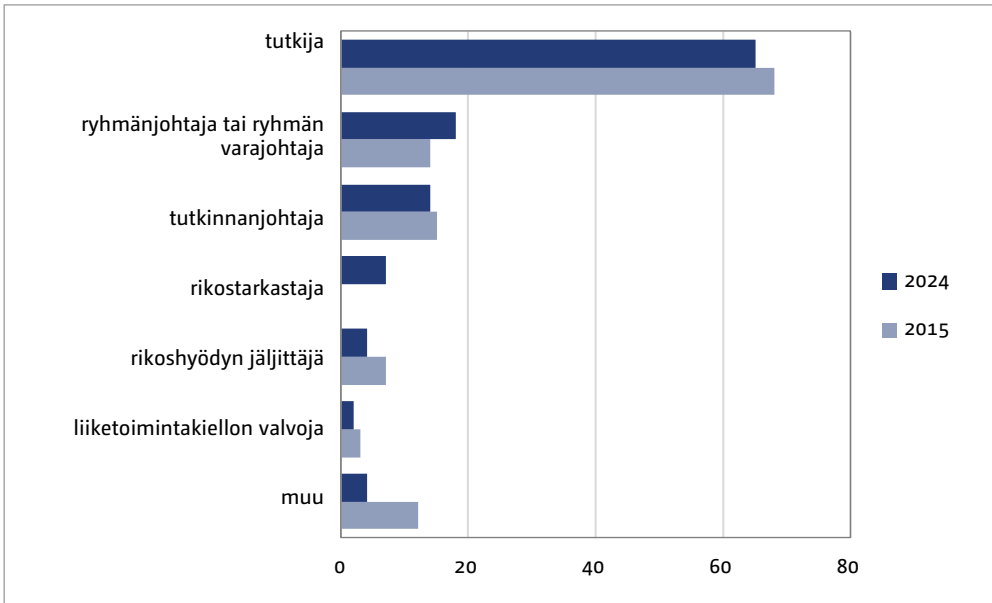
(Liitetaulukko B, kohta B9, n=198)

Vastaajista 63 % on työskennellyt nykyisissä tehtävissään talousrikostutkinnassa korkeintaan viisi vuotta ja lähes neljä viidestä korkeintaan kymmenen vuotta. Yli 10 vuoden työkokemus nykyisissä tehtävissä on runsaalla viidenneksellä vastaajista. Nykyisissä tehtävissään korkeintaan 5 vuotta tai yli 20 vuotta työskennelleiden osuus on lisääntynyt ja 6–10 vuotta työskennelleiden osuus on vähentynyt.

Organisatorisen aseman mukaan 55 % vastaajista kuului miehistöön, neljännes alipäällystöön ja lähes viidennes päällystöön. Lisäksi oli muutamia muita vastaajia. Muutokset vuodesta 2015 ovat vähäisiä.

Vastaajista 65 % ilmoitti pääasialliseksi perustehtäväkseen tutkijan tehtävät talousrikostutkinnassa (kuva 10). Ryhmänjohtajana tai ryhmän varajohtajana työskenteli 18 % ja tutkinnanjohtajana 14 % vastaajista. Rikostarkastajien osuus vastaajista oli 7 %. Rikoshyödyn jäljittäjien, liiketoimintakiellon valvojien ja ryhmään ”muu” kuuluvien osuudet jäivät muutamaa prosenttiin. Vastaajien oli mahdollista valita useita vastausvaihtoehtoja. Muutokset vuodesta 2015 ovat kohtalaisen vähäisiä etenkin, kun rikostarkastajat sisältyivät vuonna 2015 ryhmään ”muu”⁹.

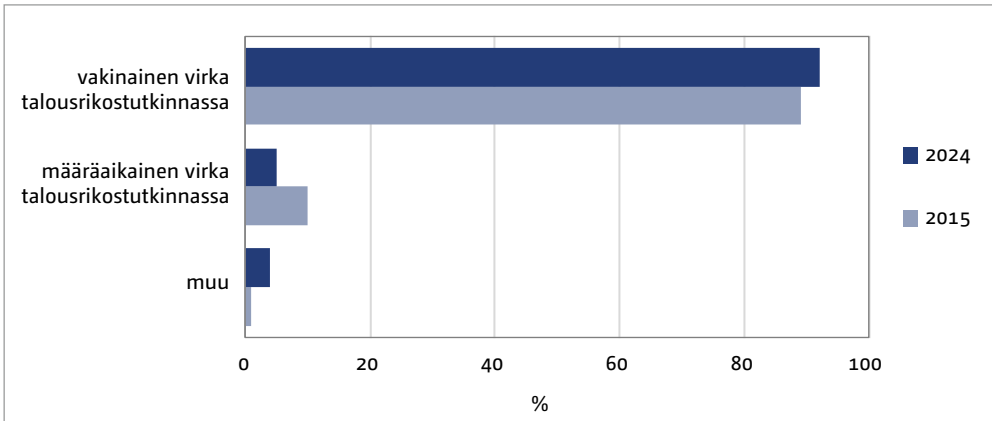
⁹ Luokkaan ”muu” kuuluu tutkintasihteereitä sekä muita kuin kuvassa 10 erikseen luokiteltuja henkilöitä.

Kuva 10. Vastaajien pääasiallinen tehtävä poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko B, kohta B13, n=228)

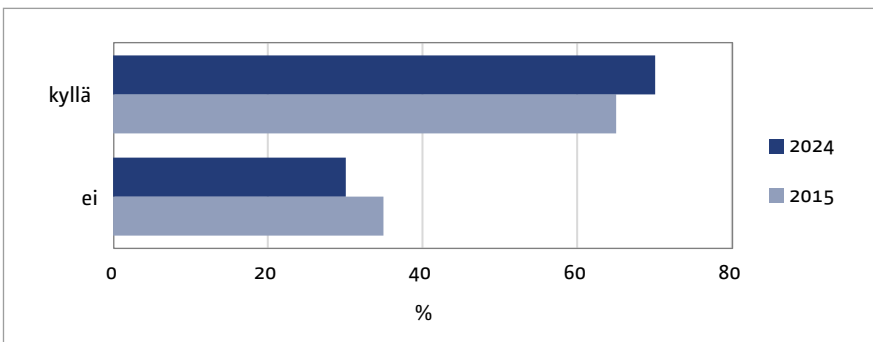
Työ- tai virkasuhteen pysyvyyttä selvitettiin kysymällä, onko se vakinainen, määräaikainen vai muun tyyppinen. Kaikkiaan 92 %:lla vastaajista oli vakinainen ja lähes 5 % määräaikainen virka talousrikostutkinnassa (kuva 11). Muut vastaajat työskentelivät esimerkiksi projektityössä, tehtävämääräyksellä tai henkilökierrossa. Muutokset vuodesta 2015 ovat vähäisiä, mutta määräaikaiset virat ovat hieman vähentyneet. Edellisen kyselyn aikoihin talousrikostutkintaan palkattiin erillisrahoituksella runsaasti määräaikaista lisähenkilöstöä.

Kuva 11. Vastaajien virkasuhde poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko B, kohta B14, n=200)

Vastaajista 70 % raportoi saaneensa perehdytystä talousrikostutkinnan tehtäviin ja 30 % ei ollut saanut perehdytystä (kuva 12). Talousrikostutkinnan tehtäviin oli perehdytetty jonkin verran useammin kuin vuonna 2015. Kyselyssä ei kuitenkaan kysytty perehdyttämättä jäämisen syitä, toisin kuin perehdyttämisen sisältöä.

Kuva 12. Vastaajien perehdyttäminen poliisin talousrikostutkinnan tehtäviin vuosina 2015 ja 2024

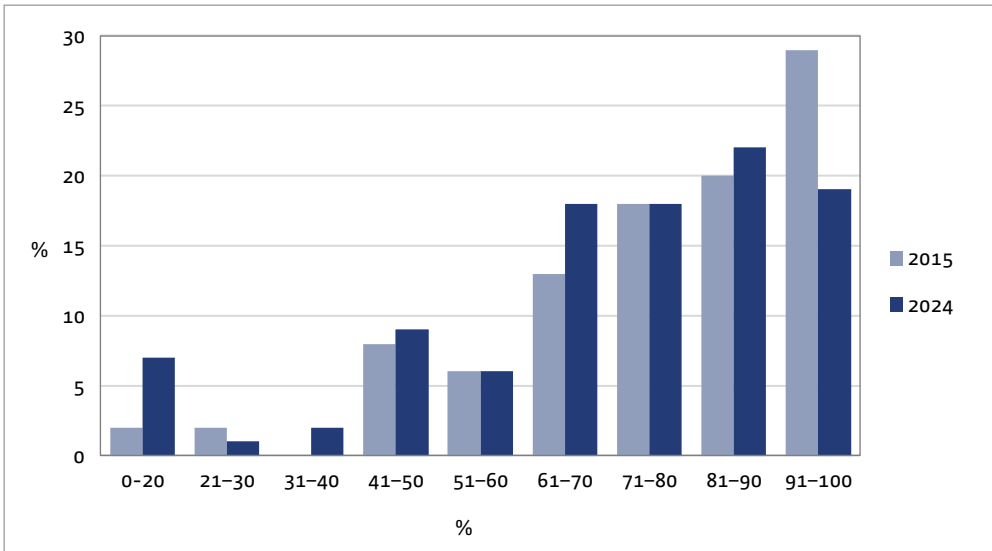
(Liitetaulukko A, kohta A6, n=200)

Avokysymyksellä pyydettiin kuvailemaan lyhyesti, miten vastaaja on perehdytetty talousrikostutinnan tehtäviin. Noin kaksi kolmasosaa kaikista vastaajista (135 kpl) avasi tarkemmin tapoja, joilla heitä oli perehdytetty. Näistä vastaajista lähes kaksi kolmasosaa kertoi, että heitä oli opastettu työn ohessa ja vajaa kolmasosa oli osallistunut omassa yksikössään järjestettyyn koulutukseen. Neljäsosa vastaajista ilmoitti, että heidät oli perehdyttänyt tehtävään erikseen nimetty henkilö tai he olivat työskennelleet perehdytysryhmässä. Yksittäisissä vastauksissa mainittiin myös muita tapoja perehdyttää, kuten esimerkiksi tutustuminen poliisihallinnon intranetistä löytyviin kirjallisiin ohjeisiin ja muuhun materiaaliin.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja tehtäviin perehdyttämisestä:

- ”Kerrottu Sharepoint-kansio, jossa ohjeita”
- ”Seikkaperäisesti laadukkaalla vierihoidolla ja tuella”
- ”Työn ohella on ollut nimetty työnohjaaja”
- ”Ryhmänjohtaja ja vanhemmat tutkijat opastivat alussa”
- ”Juttujen tutkinnan yhteydessä ohjaten”

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten heidän kokonaistyöaikansa jakaantuu vuositasolla tehtävittäin. Noin 40 % talousrikostutinnan työntekijöistä käyttää vähintään 80 % ja yli kolme neljäsosaa vähintään 60 % työajastaan luokiteltujen talousrikosjuttujen käsittelyyn (kuva 13). Tyypillisintä on, että näiden juttujen käsittely vie 81–90 % työajasta. Selvästi vähiten on niitä henkilöitä, joilla luokiteltujen talousrikosjuttujen käsittely vie joko 21–30 % tai 31–40 % työajasta. Suurimmat muutokset ovat tapahtuneet kuvan 13 ääripäissä, koska erityisesti pienimpiä työpanoksia tekevien osuus on lisääntynyt ja suurimpia työpanoksia tekevien osuus on vähentynyt. Yhä useammalla talousrikostutinnan työntekijällä entistä pienempi osa työpanoksesta kuluu luokiteltujen talousrikosjuttujen käsittelyyn.

Kuva 13. Vastaajat luokiteltujen talousrikosjuttujen käsittelyyn poliisissa käytetyn työajan mukaan vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko B, kohta B15A, n=199)

Kyselyssä selvitettiin myös talousrikostutkinnan työntekijöiden arvioita työajan käyttämisestä muiden rikosjuttujen kuin luokiteltujen talousrikosjuttujen käsittelyyn ja muihin työtehtäviin. Korkeintaan viidenneksen työajastaan käytti muihin rikosjuttuihin 70 % ja muihin tehtäviin 86 % vastaajista. Talousrikostutkinnan työntekijöiden muihin rikosasioihin käyttämä työpanos näyttää lisääntyneen. Tämä on näkynyt erityisesti siten, että korkeintaan 20 % työajastaan muihin rikosasioihin käyttäneiden osuus on vähentynyt ja 21–30 % käyttäneiden osuus on lisääntynyt. Vastaava muutos ei näy muissa tehtävissä.

Avokysymyksellä tiedusteltiin mihin muihin asioihin vastaaja käyttää työaika luokiteltujen talousrikosjuttujen ohella. Työaikansa jakautumisesta eri tehtäviin kertoi tarkemmin 172 vastaajaa. Muiden rikosasioiden käsittely sisälsi tyypillisesti petos-, kavallus- ja virkarikosten sekä luokittelemattomien juttujen tutkintaa. Työaika kului myös esimerkiksi ihmiskauppa-, ympäristö- ja työrikkosten tutkintaan. Muut tehtävät sisälsivät esimerkiksi henkilöstöhallintoa ja muita hallinnollisia tehtäviä, kouluttautumista, kouluttajana toimimista, palaveri- ja erilaisiin verkostoihin osallistumista sekä muuta yhteistyötä eri muodoissaan. Lisäksi vastaajat olivat osallistuneet esimerkiksi valvontaiskuihin ja rikoshyödyn jäljittämiseen.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja muiden kuin luokiteltujen talousrikkosjuttujen käsittelystä:

- ”Henkilöstöhallinnolliset tehtävät (mm. Take:t ¹⁰), esikäsittelytehtävät, sidosryhmäyhteistyö”
- ”Muut rikosasiat, viestintä”
- ”Muiden tutkintayksiköiden avustaminen eri operaatioissa”
- ”Autan muita ryhmiä kielitaitoni vuoksi ja ruuhkien purkamisessa”

¹⁰ Take tarkoittaa vuosittaista tavoite- ja kehityskeskustelua esihenkilön ja työntekijän kesken.

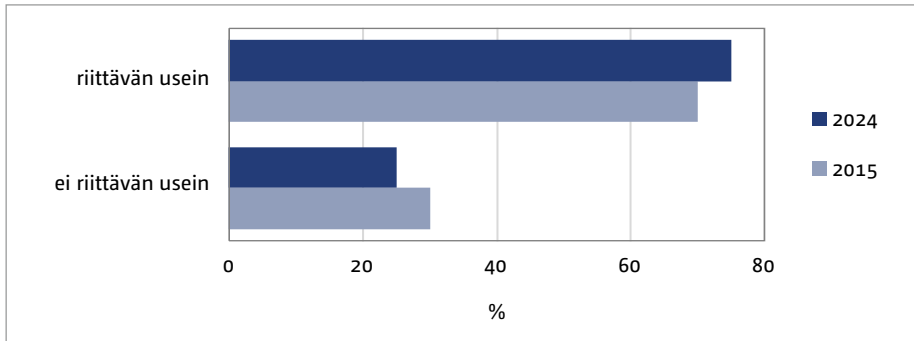
5 Osaaminen, työhyvinvointi ja urasuunnitelmat

Tässä luvussa tarkastellaan talousrikostutkinnan henkilöstön osaamista ja sen kehittämistä sekä heidän arvioitaan työtyytyväisyydestä, eläkkeelle jäämisestä ja mahdollisista aikomuksista vaihtaa työpaikkaa. Lisäksi tarkastellaan sitä, onko työntekijöihin yritetty vaikuttaa epäasiallisin keinoin poliisiorganisaation sisältä tai sen ulkopuolelta. Luvun lopussa käsitellään keinoja, joilla tutkintaa voitaisiin kehittää edelleen.

5.1 Osaamisen kehittäminen

Vastaajista 96 % raportoi äidinkielekseen suomen ja kaikki muut ruotsin, eikä kukaan vastaaja ilmoittanut muuta kieltä äidinkielekseen. Tältä osin tilanne on säilynyt lähes samana vuodesta 2015. Lisäksi tiedusteltiin avokysymyksellä mitä muita kieliä vastaaja hallitsee ja kuinka hyvin. Yhteensä 170 vastaajaa kertoi tarkemmin muusta kielitaidostaan. Vastaajista lähes 95 % ilmoitti osaavansa englantia ainakin jollakin tasolla ja lähes 70 % ruotsia. Lisäksi runsas kymmenesosa hallitsi ainakin alkeet saksan kielestä ja runsas 6 % venäjän kielestä. Joissakin vastauksissa tuotiin esille myös ranskan, italian, norjan, portugalilain, espanjan, unkarin ja tanskan kielen osaamista.

Tutkimuskirjallisuudessa on tunnistettu tärkeäksi, että talousrikostutkinnan henkilöstön ammattitaitoa ylläpidetään ja lisätään koulutuksella (Drew, Moir, Newman, 2021; Chave, 2019; Gilmour, 2021). Osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen on tärkeää asiasisältöjen lisäksi muun muassa työhyvinvoinnin kannalta. Osaamisen kehittämistä selvitettiin kysymällä vastaajilta, että minkälaiset ovat mahdollisuutesi päästä lisäkoulutukseen (kuva 14). Kolme neljästä vastaajasta ilmoitti pääsevänsä lisäkoulutukseen riittävän usein mutta neljäsosa olisi toivonut enemmän koulutusmahdollisuuksia. Mahdollisuudet päästä koulutukseen ovat hieman parantuneet vuodesta 2015.

Kuva 14. Vastaajien mahdollisuudet päästä lisäkoulutukseen vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko G, kohta G76, n=182)

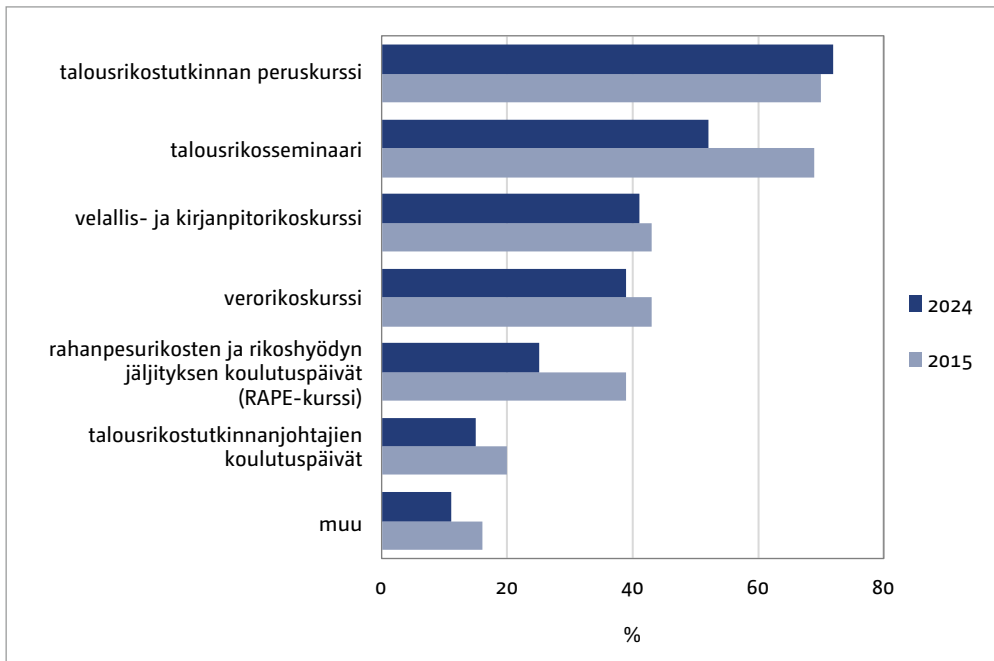
Kaikkiaan 42 henkilöä avasi avovastauksissa tarkemmin syitä, joiden arveli estävän koulutukseen pääsyn. Yli puolet vastanneista (n=24) mainitsi syyksi Poliisiammattikorkeakoulussa tarjolla olevien kurssien vähäisyyden. Kuusi vastaajaa koki iän olleen esteenä nuorempien hakijoiden päästessä koulutukseen. Muita esteitä koulutukselle olivat esimerkiksi liiallinen työkuorma, koulutusten järjestäminen pääasiassa suomen kielellä sekä perhesyyt.

Kysyimme avokysymyksellä myös sitä, mitä aiheita vastaaja haluaisi opiskella lisää oman työnsä kehittämiseksi. Opiskelutoiveistaan kertoi 135 henkilöä. Heistä 10 ei halunnut enää opiskella mitään, mikä johtui yleensä lähestyvistä eläkkeelle jäämisestä. Rungas kymmenesosa vastaajista halusi opiskella talousrikosten tutkintaa laajasti alkaen perusteista kohti ammattitaidon ylläpitämiseksi pidettäviä kertauskursseja. Yhtä suuri osa vastaajista haluaisi saada lisätietoa tietoverkkoavusteisista rikoksista ja ylipäänsä kasvattaa tietotekniikkaan ja tietojärjestelmiin liittyvää osaamistaan. Niin ikään yhtä moni vastaaja halusi opiskella lisää virtuaalivaluuttoihin ja kirjanpitoon liittyviä asioita. Muita mielenkiintoa herättäneitä aihealueita olivat vero-, velallis-, työ-, rahanpesu- ja virkarikokset. Muutamat vastaajat halusivat parantaa esimerkiksi kielitaitoaan tai Excel-osaamistaan tai opiskella lisää yritys juridiikkaa, laskentatoimea ja johtamista.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja osaamisen kehittämiskohteista:

- ”Haluaisin, että järjestettäisiin ruotsinkielinen verorikoskurssi ja velallis- ja kirjanpitokurssi tai vaihtoehtoisesti näiden yhdistelmä”
- ”Päästä mukaan hyviin ja opettaviin juttuihin. Niiden sisällä oppii parhaiten, hyvässä ohjauksessa”
- ”It-osaamista tarvitaan lisää, koska rikollisuus ja rahan liikkuminen on siirtynyt verkkoon”
- ”Talousrikostutkintaan liittyen olisi mielestäni tarpeen järjestää mahdollisuus kertauskursseille. Esim. kurssi, jossa käytyä läpi kaikki yleisimmät talousrikokset”
- ”Kirjanpidon syvempi osaaminen ei ole haitaksi näissä töissä. Toki myös insolvenssioikeus, osakeyhtiölaki, rikosoikeus”

Vastaajilta tiedusteltiin erikseen mitä talousrikostutkinnan kursseja he ovat suorittaneet Poliisiammattikorkeakoulussa. Heillä oli mahdollisuus valita useita vastausvaihtoehtoja. Yhteensä 72 % vastaajista oli suorittanut talousrikostutkinnan peruskurssin ja runsas puolet oli osallistunut talousrikosseminaariin (kuva 15). Talousrikostutkinnan erikoiskursseista velallis- ja kirjanpitorikoskursin oli suorittanut runsaat 40 % vastaajista, ja lähes yhtä suuri osa oli käynyt verorikoskurssin. Rahanpesurikosten ja rikoshyödyn jäljittämisen koulutuspäiville oli osallistunut neljännes vastaajista. Joitakin vastaajia oli osallistunut myös ympäristörikostutkinnan kursseille. Tutkinnanjohtajien koulutuspäivillä oli käynyt noin 15 % kaikista vastaajista, minkä perusteella tutkinnanjohtajat näyttävät osallistuvan melko kattavasti tähän koulutukseen.

Kuva 15. Vastaajien täydennyskoulutus talousrikosteemoista vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko A, kohta A5, n=512)

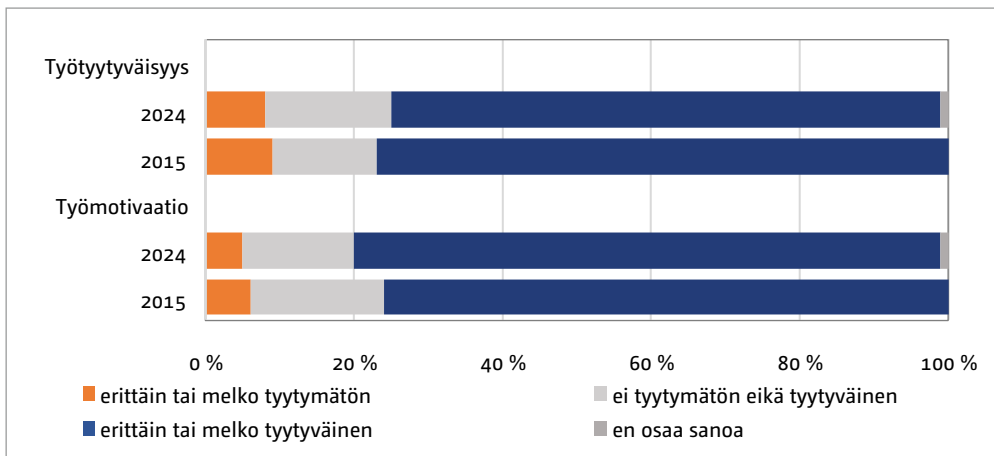
Osallistuminen alan koulutuksiin on vähentynyt lukuun ottamatta talousrikostutkinnan peruskurssia. Suurimmat muutokset koskevat talousrikosseminaaria sekä rahanpesuun ja rikoshyötyyn liittyvää koulutusta. Koronapandemian jälkeen kaikki Poliisiammattikorkeakoulun järjestämät talousrikoskoulutukset olivat tauolla ainakin jonkin aikaa. Sen jälkeen talousrikostutkinnan peruskurssi on järjestetty vuosittain ja muita kursseja vaihtelevasti.

Talousrikostutkinnan henkilöstön työn tukena on jo useita vuosia ollut Sharepoint-työtila, jossa jaetaan monipuolisesti aihepiirin tietoa. Vastaajilta tiedusteltiin kuinka usein he hyödyntävät työtilaa työssään. Sen aktiivinen hyödyntäminen vaikuttaa kohtalaisen vähäiseltä, koska vain runsas kymmenesosa vastaajista hyödynsi työtilaa usein.

5.2 Näkemyksiä työhyvinvoinnista ja urasuunnitelmista

Talousrikostutkinnassa työskentelevien henkilöiden työhyvinvoinnin tasoa on tärkeää kartoittaa säännöllisesti useasta syystä. Työhyvinvoinnin on todettu vaikuttavan esimerkiksi työntekijän työhön sitoutumiseen, kyynistymiseen, työpaikan vaihtoaikomuksiin sekä työstä eroamiseen (Clark, 2001; Bennett & Schmitt, 2002; Kankaanranta, 2013; AlHashmi, Jabeen, Papastathopoulos, 2019).

Kuva 16 esittää vastaajien näkemyksiä työtyytyväisyydestä ja työmotivaatiosta, joita koskevat tiedot ovat vertailukelpoisia aikaisempiin kyselyihin. Työtyytyväisyydestä kysyttiin, että kuinka tyytyväinen yleisesti ottaen olet nykyiseen työhösi. Kolme neljäsosaa vastaajista ilmoitti olevansa usein tyytyväisiä ja lähes joka kymmenes tyytymättömiä työhönsä. Työmotivaation suhteen tulokset olivat jopa hieman parempia, koska lähes neljä vastaajaa viidestä oli usein motivoitunut hoitamaan työtänsä. Muutokset vuodesta 2015 olivat vähäisiä mutta arviot työmotivaatiosta ovat kehittyneet hieman myönteisemmin kuin arviot työtyytyväisyydestä.

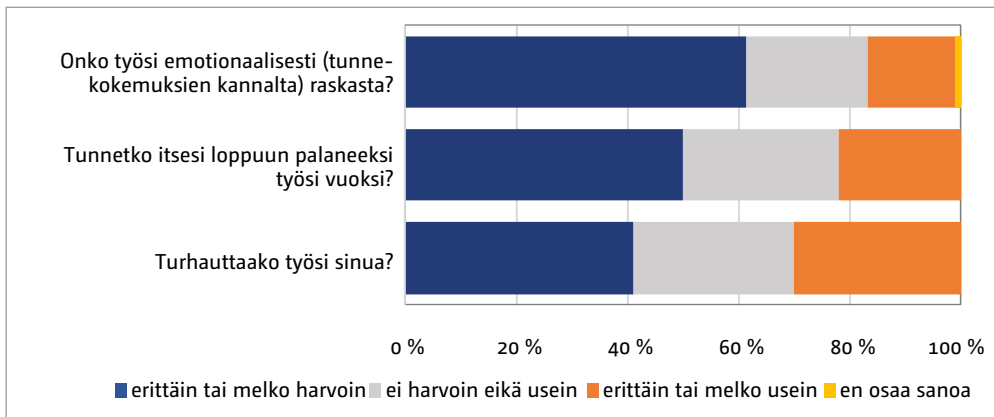
Kuva 16. Vastaajien arvioita työtyytyväisyydestään ja työmotivaatiostaan poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko G, kohdat G78D ja G79, muuttujasta riippuen n=196–198)

Valtion työntekijöiden työtyytyväisyyttä mitataan säännöllisesti VMBaro-työtyytyväisyyskyselyllä, jossa tyytyväisyyden osa-alueita mitataan useista näkökulmista, esimerkiksi johtamista, palkkausta ja työyhteisön oikeudenmukai-

suutta (ks. tarkemmin Palkeet, 2025). Kaikista osa-alueista muodostettu työtyytyväisyysindeksi koko valtion hallinnossa oli 3,71 vuonna 2023. Poliisin talousrikostutkinnassa työskentelevien henkilöiden yleisen työtyytyväisyyden keskiarvo tässä tutkimuksessa oli 3,85. Työtyytyväisyyden jakautumista eri osa-alueisiin VMBaron tapaan ei kuitenkaan kartoitettu.

Työtyytyväisyyttä tarkasteltiin tarkentavilla kysymyksillä. Tässä yhteydessä esitetään kuitenkin vain vuoden 2024 tiedot, koska kysymysmuodon muuttaminen ei mahdollista vertailua vuoteen 2015.¹¹ Vastaajia pyydettiin arvioimaan kuinka usein he kokevat työnsä emotionaalisesti raskaaksi, tuntevat itsensä loppuun palaneeksi ja työn turhauttavaksi (kuva 17). Vuonna 2024 vastaajista 16 % koki usein työn emotionaalisesti raskaaksi. Vastaajista 22 % raportoi kokevansa itsensä usein loppuun palaneeksi työnsä vuoksi, ja 30 % vastaajista piti työtään usein turhauttavana.¹²

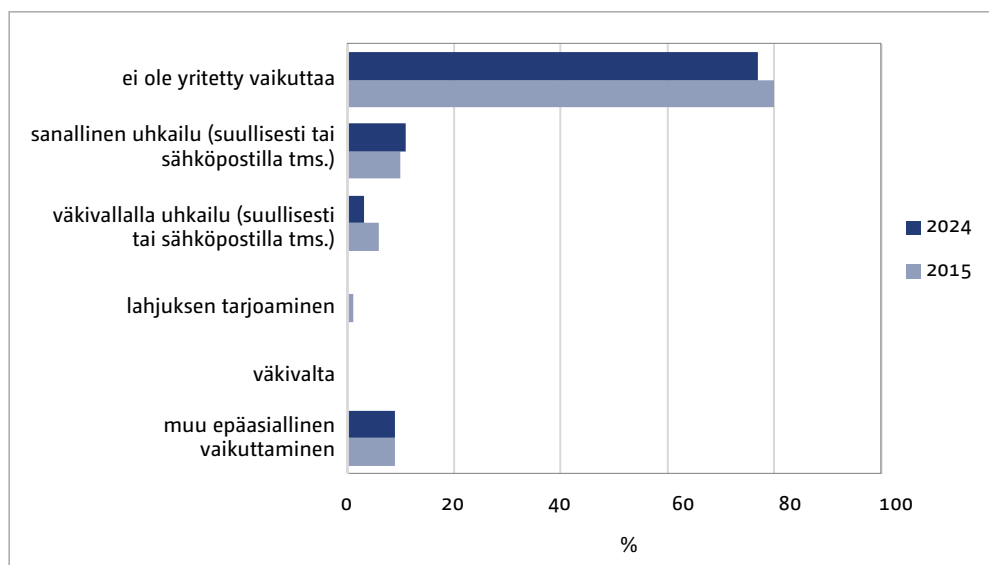
Kuva 17. Vastaajien arvioita eräistä työtyytyväisyyteen liittyvistä asioista poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko G, kohdat G78A-C, muuttujasta riippuen n=195–196)

¹¹ Työtehtäviin liittyvän tarkentavan, esimerkiksi emotionaalista kuormitusta mitanneen kysymyksen vastausvaihtoehdot muokattiin paremmin ajallista kuormitusta mittaavaksi ja olivat siten vuonna 2024: erittäin harvoin, melko harvoin, ei harvoin eikä usein, melko usein, erittäin usein, en osaa sanoa. Vuonna 2015 vastausvaihtoehdot olivat: erittäin vähän, vähän, jonkin verran, paljon, erittäin paljon.

¹² Raportoinnin yhteydessä on tässä ja tuonnempana yhdistetty luokat ”erittäin harvoin” ja ”melko harvoin” sekä ”erittäin usein” ja ”melko usein”. Siksi kuvioissa käytetään luokkia ”erittäin tai melko harvoin”, ”ei harvoin eikä usein”, ”erittäin tai melko usein” ja ”en osaa sanoa”. Tekstissä ”harvoin” viittaa näistä ensimmäiseen yhdistettyyn luokkaan ja ”usein” kolmanteen yhdistettyyn luokkaan, ellei toisin mainita.

Vastaajilta kysyttiin myös epäasiallisesta vaikuttamisesta tiedustelemalla, että onko heidän työhönsä yritetty vaikuttaa poliisiorganisaation ulkopuolelta (kuva 18). Vastaajista 77 % ei ollut kokenut tällaisia vaikuttamispyrkimyksiä. Uhkailukeinoista yleisimpiä olivat sanallinen uhkailu kirjallisesti tai sähköpostilla, joista raportoi runsas kymmenesosa vastaajista. Lähes yhtä suuri osa ilmoitti itseensä kohdistuneesta muusta epäasiallisesta vaikuttamisesta. Väkivallalla uhkailu oli selvästi harvinaisempaa, ja väkivaltaa tai lahjontaa kokeneita ei ollut lainkaan. Vastaajien oli mahdollista valita useita vaikuttamisen muotoja. Muutokset vuodesta 2015 ovat hyvin vähäisiä.

Kuva 18. Vaikuttaminen poliisin talousrikostutkinnassa työskenteleviin vastaajiin epäasiallisin keinoin poliisiorganisaation ulkopuolelta vuosina 2015 ja 2024

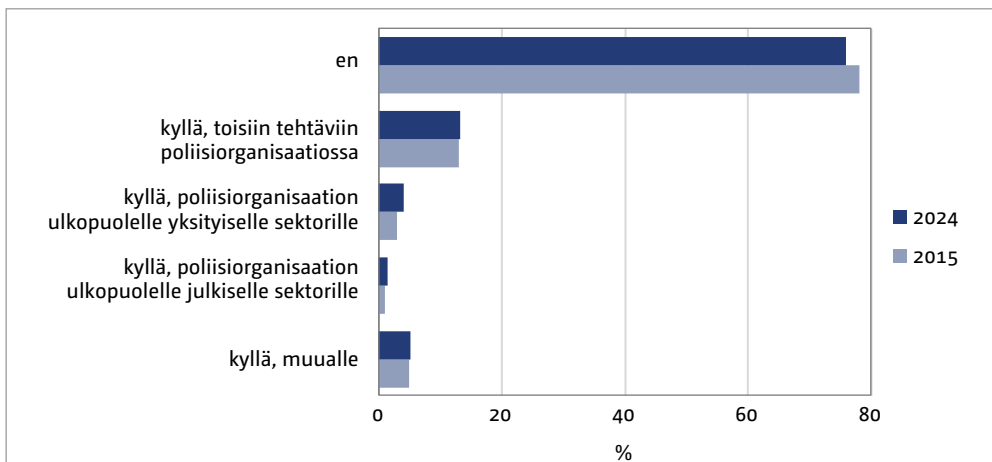
(Liitetaulukko G, kohta G80, n=204)

Edellisen kysymyksen tapaan selvitettiin epäasiallista vaikuttamista poliisiorganisaation sisäpuolelta. Vastaajista viidellä prosentilla oli kokemuksia vaikuttamispyrkimyksistä ja kaikki tapaukset sisältyivät luokkaan ”muu epäasiallinen vaikuttaminen.” Muutokset vuodesta 2015 ovat vähäisiä.

Kyselyssä tiedusteltiin halukkuutta vaihtaa työpaikka seuraavien 12 kuukauden aikana toisiin tehtäviin poliisiorganisaatiossa, poliisiorganisaation ulkopuo-

lelle julkiselle tai yksityiselle sektorille tai muualle (kuva 19). Vuonna 2024 lähes neljännnes vastaajista suunnitteli vaihtavansa työpaikkaa seuraavana vuonna joko poliisiorganisaation sisällä tai sen ulkopuolelle. Kaikkiaan 13 % vastaajista aikoi vaihtaa toisiin tehtäviin poliisiorganisaatiossa. Siirtyminen muihin julkisen sektorin tehtäviin, yksityiselle sektorille tai muualle oli selvästi harvinaisempaa. Muutokset vuodesta 2015 ovat hyvin vähäisiä.

Niistä henkilöistä, jotka aikoivat vaihtaa toisiin tehtäviin poliisiorganisaatiossa, 20 kertoi avovastauksissa aikomuksistaan tarkemmin. Työpaikan vaihtoaikomusten syinä mainittiin esimerkiksi esihenkilötyön ongelmat, työn yksitoikkoinen sisältö, tyytymättömyys palkkukseen, juttupaineiden aiheuttama kiireen tunne sekä toiveet päästä sisällöllisesti toisenlaisiin tehtäviin. Työpaikan vaihtamista poliisiorganisaation ulkopuolelle julkiselle tai yksityiselle sektorille tai muualle suunnitelleista henkilöistä 19 tarkensi syitä vaihtoaikomuksilleen. Työn poliisiorganisaation ulkopuolella toivottiin olevan paremmin palkattua. Muita raportoituja syitä olivat ongelmat esihenkilötyössä, eläkkeelle jääminen ja juttupaineen luoma kiire.

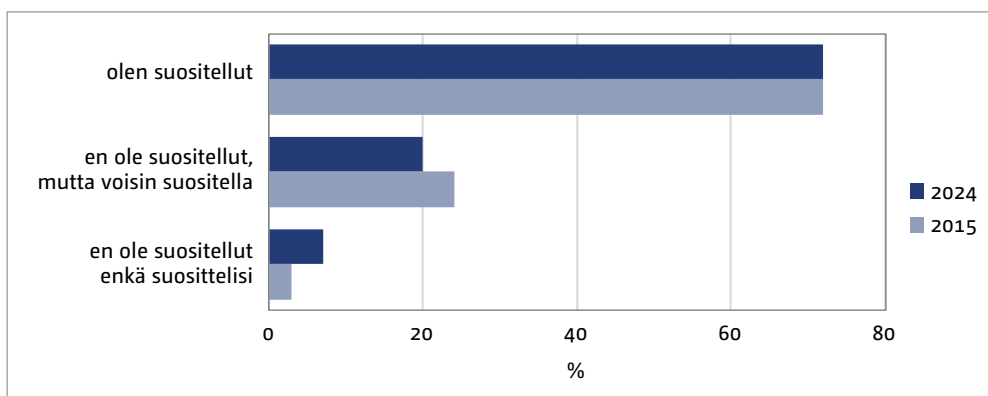
**Kuva 19. Vastaajien työpaikan vaihtoaikomukset poliisin talousrikostutkin-
nassa vuosina 2015 ja 2024**

(Liitetaulukko G, kohta G82, n=195)

Vastaajilta kysyttiin myös, voisivatko he harkita työn jatkamista poliisihallinnossa eläkkeelle jäämisen jälkeen. Vastaajista 54 % arvioi, että ei jatkaisi työntekoa poliisihallinnossa enää eläkkeellä ollessaan. Joka kymmenes voisi

jatkaa kokopäivätyössä ja yhtä suuri osa osa-aikaisena. Neljäsosa vastaajista oli halukas satunnaiseen tai projektiluonteiseen työhön, ja tämä mahdollisuus on lisännyt suosiotaan vuodesta 2015. Eläkkeeltä työskentely houkuttelee hieman aiempaa enemmän mutta kokopäiväisenä yhä vähemmän.

Kyselyssä selvitettiin myös, kuinka halukkaita vastaajat olisivat suosittelemaan työtä talousrikostutkinnassa (kuva 20). Vastaajista 72 % oli suositellut muille henkilöille työtä talousrikosyksikössä, ja viidennes ei ole suositellut mutta voisi suositella sitä. Vastaajista 7 % ei ole suositellut eikä suosittelisi työtä talousrikosyksikössä. Näiden vastaajien osuus on lisääntynyt suhteellisesti eniten.

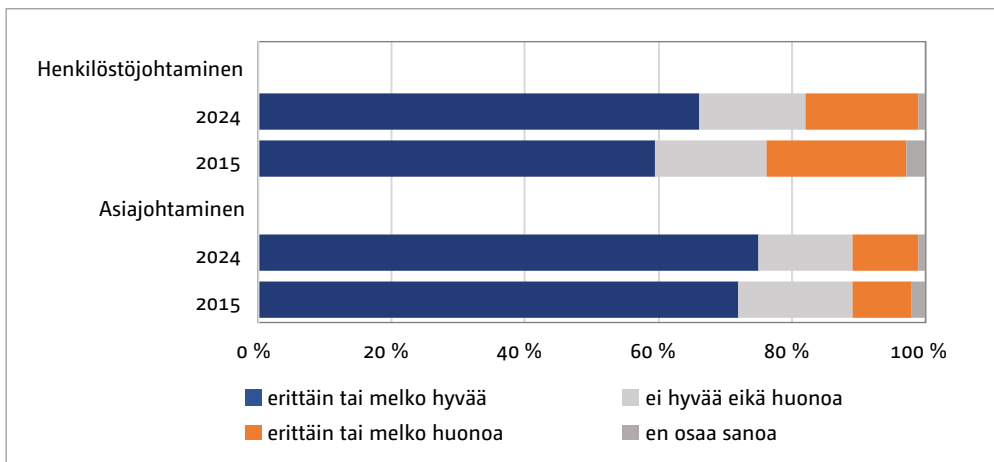
Kuva 20. Vastaajien halukkuus suositella muille henkilöille työtä poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko G, kohta G84, n=196)

6 Talousrikostutkinnan organisointi

Talousrikostutkinnan organisointia poliisiyksiköissä selvitettiin useasta näkökulmasta. Tässä yhteydessä tiedusteltiin esimerkiksi johtamista, työskentelytapoja, talousrikosjuttujen priorisointi- ja jakamisperusteita, rikoshyödyn jäljittämisen malleja, reaaliaikaista tutkintaa ja juttuvarantoja. Useimpia näistä asioista selvitettiin myös avokysymyksillä.

Johtamisen laatu on yksi olennainen talousrikostutkinnan onnistumista määrittävä tekijä. Kyselylomakkeessa kysyttiin erikseen vastaajien arvioita henkilöstö- ja asiajohtamisesta omassa yksikössään. Asiajohtaminen arvioitiin henkilöstöjohtamista paremmaksi (kuva 21). Kolme neljästä vastaajasta koki asiajohtamisen erittäin tai melko hyväksi, kun henkilöstöjohtamisen arvioinnissa vastaava osuus oli vajaat kaksi kolmasosaa. Erittäin tai melko huonoksi asiajohtamisen koki joka kymmenes ja henkilöstöjohtamisen 18 % vastaajista. Arviot molemmista johtamisen osa-alueista ovat kehittyneet myönteisesti verrattuna vuoteen 2015 ja henkilöstöjohtaminen jopa hieman paremmin kuin asiajohtaminen.

Kuva 21. Vastaajien arvioita johtamisesta omassa talousrikostutkinnan yksikössään poliisissa vuosina 2015 ja 2024

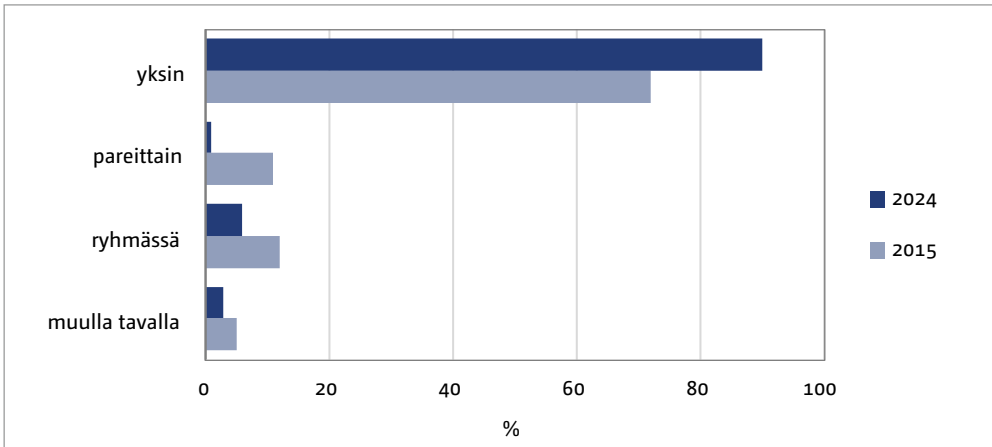
(Liitetaulukko C, kohdat C32A ja B, n=196)

Avokysymyksellä vastaajia pyydettiin kuvailemaan lyhyesti, miten talousrikostutkinnan johtaminen ja organisointi toimivat yksikössä. Vastauksia saatiin 145 henkilöltä, ja esille tuli sekä positiivisia käytänteitä että kehittämistä edellyttäviä toimintatapoja. Hyvin toimivassa organisaatiossa tutkinnanjohtajan kerrottiin olevan ammattitaitoinen, osaava ja motivoitunut sekä toiminnan olevan organisoitua. Hyväksi käytännöksi todettiin myös säännölliset palaverit, joissa tutkinnanjohtaja käy tutkijoiden kanssa läpi tutkinnan etenemistä. Ongelmallista sen sijaan on, jos esihenkilöt ja työntekijät vaihtuvat useasti, työntekijöiden ammattitaito ei ole riittävän korkealla tasolla tai resurssien vähyydestä johtuva juttupaine kuormittaa työntekijöitä kohtuuttomasti. Asiantuntijat toivoivat myös saavansa esihenkilöiltä apua ongelmatilanteissa mahdollisimman pian.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja talousrikostutkinnan johtamisesta ja organisoinnista omassa yksikössä:

- ”Esihenkilöiden vaihtuvuus aiheuttaa osaamisvajetta ja vähentää ennakoitavuutta, miten työtä tehdään”
- ”Johtaminen riippuu paljolti tutkinnanjohtajasta”
- ”Prosessit eivät ole kunnossa, niitä ei ole määritelty”
- ”Kohtuullisen hyvin, mutta eri ryhmissä kaikkiaan varsin erilaisella tavalla. Malleja monta”
- ”Esikäsitely ja juttujako on tarkoituksenmukaista. Ryhmänjohtaja on esim. laatinut valmiiksi tutkintasuunnitelmarungon, jonka mukaan tutkija pääsee heti aloittamaan tarvittavat toimenpiteet tutkinnan jouduttamiseksi”
- ”Nimetyt vastuuhenkilöt, kaikki tietävät mitä tehdä”

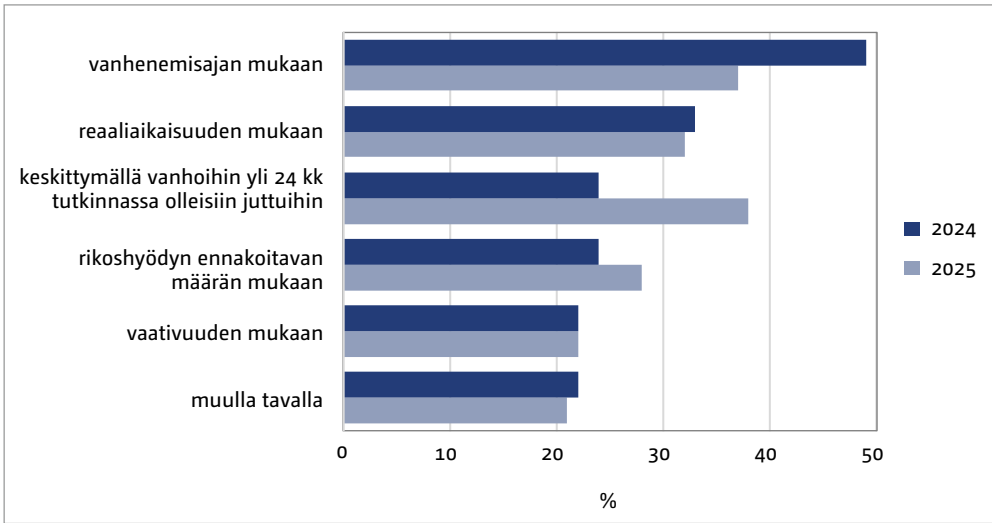
Talousrikostutkinnan työntekijöiltä kysyttiin tutkintatyöstä, että miten he pääsääntöisesti työskentelevät tutkintatyössä. Vastaajista 90 % työskenteli yksin, kun taas pareittain, ryhmässä tai muulla tavalla työskentely oli huomattavan harvinaista (kuva 22). Yksin työskentelyn voidaan arvioida soveltuvan varsin hyvin niin sanottujen tavanomaisten talousrikosasioiden tutkintaan, kun taas reaaliaikaisten juttujen tutkinta edellyttää enemmän ryhmätyöskentelyä. Vuoteen 2015 verrattuna yksin työskentely on lisääntynyt selvästi muiden työskentelytapojen kustannuksella. Pareittain työskentely on vähentynyt eniten.

Kuva 22. Vastaajien pääasiallinen työskentelytapa poliisin talousrikostutkinnassa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko C, kohta C17, n=199)

Kuten aiemmin todettiin, poliisin talousrikostutkinnan henkilöstö tutkii pääasiassa sisäministeriön ohjeen mukaan talousrikoksiksi luokiteltuja talousrikosjuttuja (Sisäasiainministeriö, 2006). Heiltä kysyttiin millä perusteella tutkintaan otetut jutut ensisijaisesti priorisoidaan yksikössä. Käsiteltävien juttujen priorisointia varten on monia mahdollisia perusteita, ja niistä oli mahdollista valita useita (kuva 23). Vuonna 2024 lähes puolet vastaajista valitsi priorisointiperusteeksi juttujen vanhenemisajan ja kolmannes niiden reaaliaikaisuuden. Lähes neljäsosa vastaajista priorisoi tutkittavia juttuja rikoshyödyn ennakoitavan määrän mukaan ja yhtä suuri osa keskittymällä vanhoihin yli 24 kuukautta tutkinnassa olleisiin juttuihin. Vastaajista 22 % esitti priorisoinnin perusteeksi jutun vaatavuuden ja yhtä moni muun syyn. Suurimmat muutokset vuoteen 2015 verrattuna ovat liittyneet siihen, että juttujen vanhenemisaika näyttäisi olevan yhä useammalle tärkeämpi ja keskittyminen yli 24 kuukautta tutkinnassa olleisiin juttuihin vähemmän tärkeä juttujen priorisointiperuste. Tosin näissä on kyse osittain samasta asiasta, mikä lieventää tosiasiallisia muutoksia.

Kuva 23. Vastaajien arvioita talousrikosjuttujen priorisointiperusteista poliisissa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko C, kohta C18, n=350)

Erikseen tiedusteltiin, millä perusteilla talousrikosjutut pääsääntöisesti jaetaan tutkijoille. Vastaajan oli mahdollista valita useita vastausvaihtoehtoja. Nämä kysymykset eivät kuitenkaan ole suoraan vertailukelpoisia vuoden 2015 tietoihin. Juttujen jakamisen perusteista keskeisimmäksi arvioitiin tutkijoiden työkuormitus, jonka mainitsi 61 % vastaajista. Vastaajista 43 % mainitsi tutkijoiden erityisosaamisen, kolmannes juttujen vaikeusasteen ja 22 % muita syitä.

Lisäksi kysyttiin, että miten jutut jaetaan tutkijoille. Juttujen jakamisen tavoista tärkein oli ”viiveellä tutkintatilanteen mukaan”, jonka valitsi 53 % vastaajista. Vastaajista vajaa neljännes arvioi, että jutut jaetaan tutkijoille esikäsittelyn jälkeen. Lisäksi 12 % valitsi vaihtoehdon ”heti kun asiasta on kirjattu ilmoitus” ja yhtä suuri osuus muita perusteita.

Kyselyssä tiedusteltiin avokysymyksellä, miten uusien talousrikosasioiden jakaminen oli organisoitu yksiköissä ja 187 vastaajaa kertoi jakamisen organisoinnista tarkemmin. Tyypillisesti ryhmänjohtaja tai linjajohtaja sekä tutkinnanjohtaja jakavat jutut tutkijoille. Monissa yksiköissä on myös esikäsittelytoiminto, jonka suorittamien toimenpiteiden jälkeen esimerkiksi ryhmänjohtaja jakaa jutut tutkijoille. Joissakin avovastauksissa oli täsmennetty, että jutut pyritään

jakamaan tasapuolisesti tutkijan työtilanne sekä kielellinen sekä muu osaaminen huomioiden. Muutama vastaaja ei osannut kertoa perusteita, joilla jutut yksikössä jaetaan tutkittaviksi.

Avokysymyksiin perustuvia kommentteja juttujen jakamisesta:

- ”Ryhmänjohtaja jakaa juttuja sitä mukaa kun tutkijoilta vapautuu resursseja niiden tutkimiseen”
- ”Yhdessä keskustellen, tutkinnanjohtaja ja ryhmänjohtaja tekevät päätöksen”
- ”Talousrikosjutut jaetaan yksikön oman esikäsittelyn kautta”

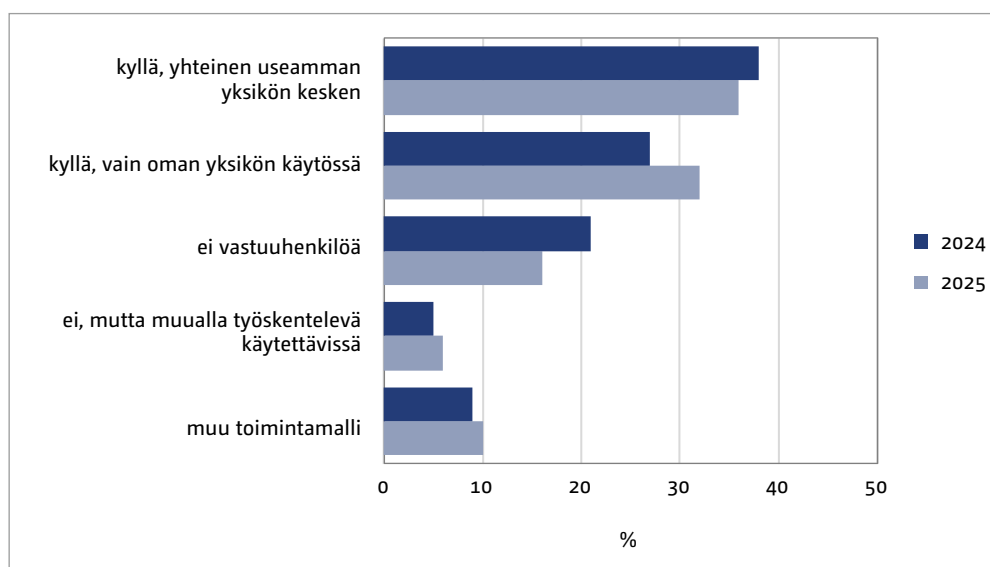
Avokysymyksellä tiedusteltiin, miten vastaajat osallistuvat talousrikosasioiden jakamiseen yksikössään ja 183 henkilöä vastasi kysymykseen. Heistä 100 kertoi, ettei osallistu juttujen jakamiseen. Muista vastaajista useat totesivat vastaanottavansa tutkittavia juttuja tai osallistuvansa niiden esikäsittelyyn. Jotkin vastaajat ilmoittivat olevansa ryhmänjohtajia, jolloin kaikki jutut kulkevat heidän kauttaan ja he myös vastaavat tutkintaresurseista.

Avokysymyksiin perustuvia kommentteja juttujen jakamiseen osallistumisesta:

- ”En mitenkään. Joskus ryhmänjohtaja voi kysyä, onko minun mahdollista ottaa uusi juttu”
- ”Hoidan juttujen jakamisen aktiiviseen tutkintaan ja annan samalla tarvittavan ohjeistuksen”
- ”Osallistun vastaanottamalla saapuvia juttuja, tekemällä niihin alkutoimia ja jakamalla niitä edelleen tutkintajaoksille. Tutkintajaokset jakavat jutut tutkijoille”
- ”Arbetar i förberedningsenheten”

Rikoshyödyn jäljittäminen on yksi keskeinen tehtävä talousrikostutkinnassa, ja se voidaan organisoida usealla eri tavalla. Vastaajista 38 % ilmoitti, että heidän yksiköllään on rikoshyödyn jäljittämistä varten yhteinen vastuuhenkilö useamman yksikön kesken (kuva 24). Vain oman yksikön käytössä olevasta vastuuhenkilöstä raportoi 27 % vastaajista. Rungas viidennes vastasi, että rikoshyödyn jäljittämiseen ei ole vastuuhenkilöä. Lisäksi oli tapauksia, joissa yksiköllä ei ollut nimettyä vastuuhenkilöä mutta muualla työskentelevä henkilö oli yksikön

käytettävissä. Muissa toimintamalleissa rikoshyödyn jäljittämisen todettiin esimerkiksi kuuluvan jokaiselle talousrikostutkinnassa työskentelevälle, tutkijan toimenkuvaan tai tutkijalle ja tutkinnanjohtajalle yhdessä. Vuoteen 2015 verrattuna entistä harvempi vastaaja raportoi vain oman yksikön käytössä olevasta vastuuhenkilöstä, ja yhä useampi ilmoitti vastuuhenkilön puuttuvan kokonaan.

Kuva 24. Vastaajien arvioita rikoshyödyn jäljittämisen toimintamalleista omassa talousrikostutkinnan yksikössään poliisissa vuosina 2015 ja 2024

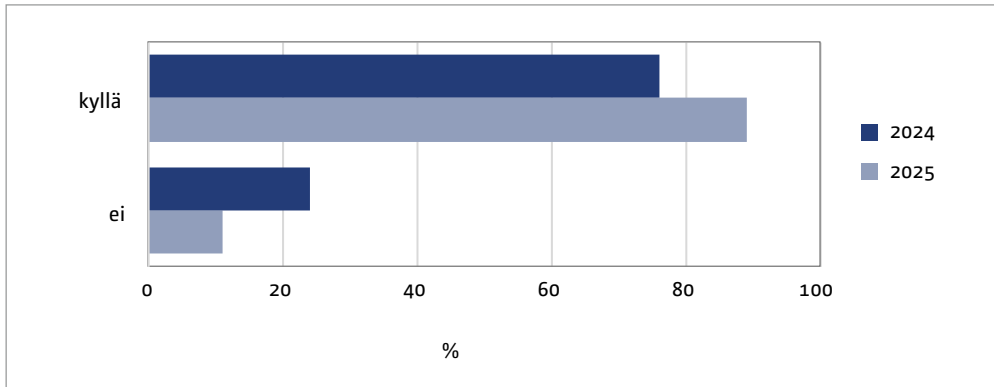
(Liitetaulukko C, kohta C23, n=196)

Avokysymyksellä tiedusteltiin lisäksi, miten rikoshyödyn jäljittäminen ja poisottaminen toteutetaan yksiköissä ja vastauksia saatiin 167 henkilöltä. Yli puolet vastaajista ilmoitti, että rikoshyödyn jäljittämiseen on nimetty vastuuhenkilö, esimerkiksi rikoshyötykoordinaattori, esikäsittelyryhmä, rikoshyötyryhmä, ryhmänjohtaja tai tutkinnanjohtaja. Runsaat 40 % avokysymyksen vastaajista arvioi, että tutkijat jäljittävät ja ottavat pois rikollisilta rikoshyötyä osana esitutkintaa.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja rikoshyödyn jäljittämisestä ja poisottamisesta:

- ”Pääsääntöinen vastuu jäljittämisestä on siihen nimetyllä vastuuhenkilöllä, toteuttaminen yhdessä vastuuhenkilön, tutkijan ja tutkinnanjohtajan kanssa”
- ”Pyritään selvittämään tutkijan toimesta, toki kun jutut on tapahtuma-ajasta useamman vuoden vanhoja niin ei ole rikoshyötyä oikein enää saatavissa”
- ”Jatkuvaa toimintaa, jäljitetään aina kun on mahdollista ja poisottaminen on ohjeistettu selkeästi”
- ”Rikoshyödyn jäljittäminen on vielä toistaiseksi erinomaisella tasolla, koska siihen on nimetty omat erityisosajat”
- ”Jokainen tutkija on viime kädessä vastuussa omaan juttuunsa liittyvästä rikoshyödyistä, mutta saa tarvittaessa apua asian vastuuhenkilöltä omaisuuden etsimisessä”

Reaaliaikainen tutkinta voi olla yksi tärkeä tekijä sekä tutkinnan onnistumisessa yleisesti että rikoshyödyn jäljittämisessä erityisesti. Vastaajilta kysyttiin, ovatko he osallistuneet talousrikosjuttujen reaaliaikaiseen tutkintaan. Heistä noin kolme neljästä oli osallistunut talousrikosjuttujen reaaliaikaiseen tutkintaan, kun vuonna 2015 vastaava osuus oli 89 % (kuva 25). Niiden henkilöiden määrä, jotka eivät osallistuneet reaaliaikaiseen tutkintaan on yli kaksinkertaisesti 24 %:iin vajaassa kymmenessä vuodessa. Tähän kehitykseen on voinut vaikuttaa se, että reaaliaikainen tutkinta sitoo usein runsaasti tutkintaresursseja. Tosin siitä ei ole tietoa, kuinka tiheästi reaaliaikaiseen tutkintaan on osallistuttu eri ajankohtina.

Kuva 25. Vastaajien osallistuminen reaaliaikaiseen talousrikostutkintaan poliisissa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko C, kohta C25, n=199)

Avokysymyksellä tiedusteltiin mitkä tekijät vastaajien mielestä vaikuttavat siihen, että yksiköissä pystytään tekemään reaaliaikaista tutkintaa. Yhteensä 182 henkilöä kertoi tutkintaan vaikuttavista tekijöistä tarkemmin. Vajaa puolet näistä vastaajista totesi riittävän resursoinnin ja runsas kolmannes tutkittavana olevien juttujen kokonaismäärän vaikuttavan reaaliaikaisen tutkinnan onnistumiseen. Runsas kymmenesosa vastaajista arvioi, että näistä syistä johtuen reaaliaikaista tutkintaa ei juurikaan ole tehty.

Runsas kymmenesosa avokysymyksen vastaajista ilmoitti tutkinnanjohtajan ja tutkijoiden osaamisen olevan tärkeä tekijä reaaliaikaisen tutkinnan edistämiseksi. Yhtä suuri osa vastaajista painotti myös tahtotilaa reaaliaikaisen tutkinnan edistämiseksi. Toisin sanoen reaaliaikainen tutkinta on priorisoitava korkealle, mikäli sitä halutaan toteuttaa. Muita tutkinnan reaaliaikaisuuteen vaikuttavia tekijöitä olivat sidosryhmäyhteistyö, tutkinnan turvallisuusnäkökohtien huomioiminen sekä mahdollisuus saada rikoshyötyä takaisin. Muutama vastaaja totesi, että heidän yksikössään toimii reaaliaikaisten juttujen tutkintaryhmä.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja reaaliaikaisen tutkinnan mahdollisuuksista:

- ”Tällä hetkellä resurssipula on niin valtava ja tutkintaa odottavien juttujen määrä niin suuri, että käytännössä reaaliaikaisia juttuja ei kyetä hoitamaan”
- ”Tutkijoita pitäisi olla riittävä määrä osallistumaan reaaliaikaiseen tutkintaan ja tutkijoita pitäisi ehdottomasti olla jutussa riittävästi myös akuuttivaiheen jälkeen. Jos juttu jää lopuksi yhden tutkijan ”harteille”, kokonaisuus on raskas, koska yksi henkilö ei voi tietää kaikkea, mitä iso määrä tutkijoita on asialle aluksi tehnyt”
- ”Osaava tutkinnanjohtaja sekä aktiiviset tutkijat”
- ”Tähän on oma ryhmä, joka pyrkii reaaliaikaiseen tutkintaan. Aiemmin rikoshyötyryhmä teki myös reaaliaikaista tutkintaa”
- ”Jos tilanne tulee niin muut asiat odottavat”

Yksikön juttuvaranto vaikuttaa olennaisesti työhön talousrikostutkinnassa. Kyselylomakkeessa tiedusteltiin avokysymyksellä, minkälainen vastaajan yksikön juttuvaranto on resurssitilanteeseen nähden ja 177 henkilöä kertoi yksikkönsä tilanteesta tarkemmin. Juttuvarantoja kuvaavat vastaukset voidaan luokitella kolmeen luokkaan: suuri tai yhä kasvava, sopiva ja vajaa. Rungas 70 % vastaajista totesi yksikkönsä juttuvarannon suureksi tai edelleen kasvavaksi, jolloin juttuja tulee sisään enemmän kuin saadaan päätettyä. Vastaajat luonnehtivat juttuvarantoa esimerkiksi seuraavilla adjektiiveilla: huomattavan ylisuuri, järkyttävän iso, kriittinen tai kuormittava. Noin viidennes vastaajista kuvaili juttuvarantoa myönteisempään sävyyn esimerkiksi sopivaksi, kohtuulliseksi, siedettäväksi tai tasapainoiseksi. Yksi vastaaja toivoi, että tutkittavia juttuja olisi nykyistä enemmän.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja juttuvarannosta:

- ”Kaikilla on riittävästi töitä seuraavaksi vuodeksi, vaikka yhtäkään uutta juttua ei tulisi sisään”
- ”Järkyttävän iso. Tilanne on surkea”
- ”Kriittinen, työmäärä on kohtuuton”
- ”Ollaan pinnalla, mutta upotaan jos myrsky tulee”

- "Resurserna är klart underdimensionerade sett till kraven och ansvaret som sätts på gruppen"
- "Kohtuullinen, mutta juttumäärä lisääntyy jatkuvasti ja tutkijoiden määrä puolestaan ei lisäännny"
- "Suhteellisen hyvä, juttuja on odotuksella, mutta tilanne ei ole kriittinen"

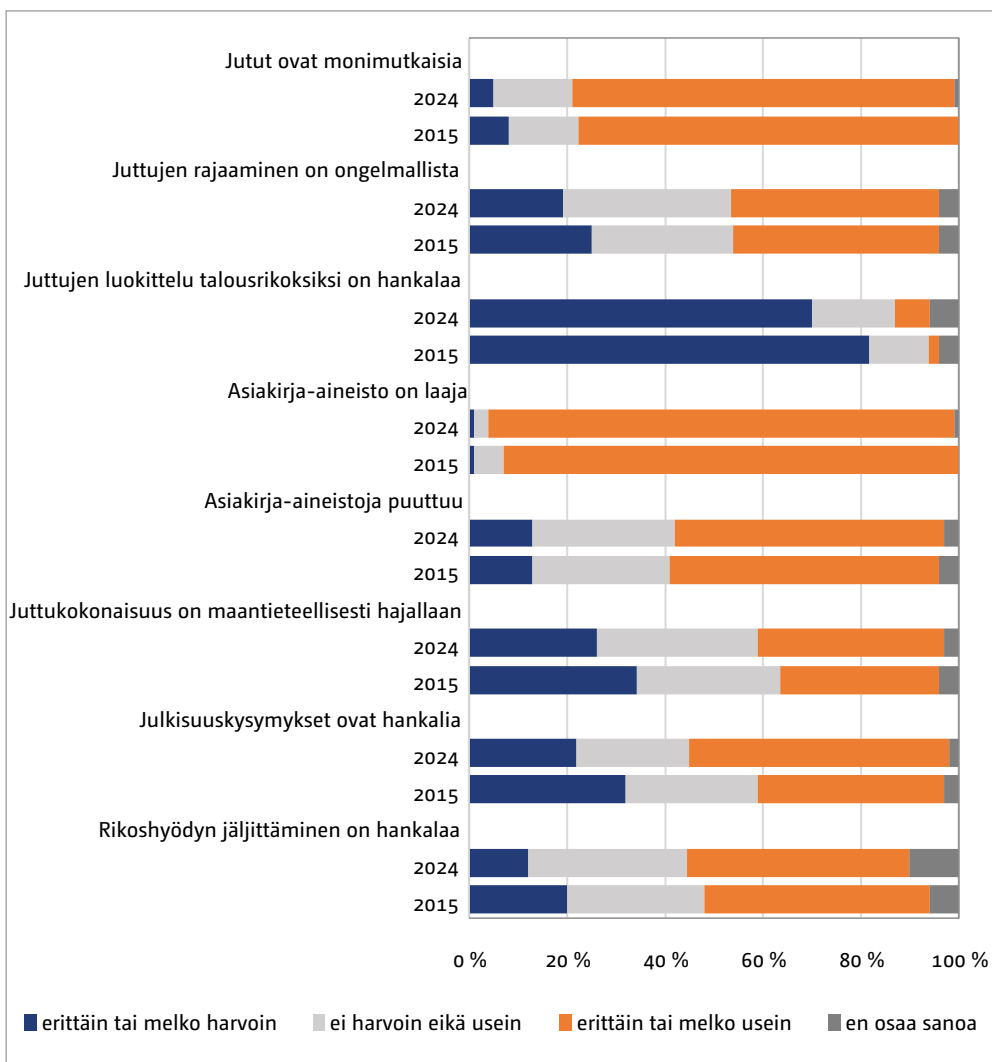
7 Talousrikostutkinnan sisältö

Tässä pääluvussa kerrotaan tutkinnassa olevien juttujen erityispiirteistä liittyen esimerkiksi asiakirja-aineiston laajuuteen ja juttujen monimutkaisuuteen. Lisäksi tarkastellaan tutkittavana olevien juttujen lukumääriä, tutkintaprosessia sekä näkemyksiä poliisin toimivaltuuksista ja pakkokeinojen käytöstä.

7.1 Juttujen piirteitä

Talousrikokset voivat olla luonteeltaan moniulotteisia ja siksi haasteellisia tutkia (Alvesalo, 2003; Gilmour, 2021; Drew et al., 2021). Tämä voi liittyä esimerkiksi juttujen laajuuteen, hajanaisuuteen, rajaamiseen ja moniin muihin erityiskysymyksiin. Vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa talousrikostutkintaa koskeviin väittämiin.

Kuvan 26 perusteella erityisesti asiakirja-aineiston laajuus ja juttujen monimutkaisuus korostuvat arvioissa tutkittavista jutuista. Peräti 95 % vastaajista piti asiakirja-aineistoa usein laajana ja lähes neljä viidesosaa juttuja usein monimutkaisina. Vastaajista 55 % arvioi asiakirja-aineistoa puuttuvan usein, ja lähes yhtä suuri osa koki esitutkinta-aineiston julkisuuskysymykset usein hankaliksi. Rikoshyödyn jäljittämistä piti usein hankalana 45 % vastaajista. Juttujen rajaaminen tutkittavaksi kokonaisuudeksi oli haasteena jonkin verran edellistä harvemmin. Vastaajista 38 % piti juttujen maantieteellistä hajanaisuutta haasteena. Vain pieni osa vastaajista koki juttujen luokittelun talousrikoksiksi hankalana asiana. Arviot tutkittavista talousrikosjutuista kuvaavat erilaisten haasteiden hienoisesta lisääntymisestä kautta linjan lukuun ottamatta asiakirja-aineistojen puuttumista. Etenkin julkisuuskysymykset askarruttavat vastaajia entistä enemmän.

Kuva 26. Vastaajien arvioita käsittelemiensä talousrikosjuttujen piirteistä poliisissa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko D, kohta D58A-H, muuttujasta riippuen n=194–195)

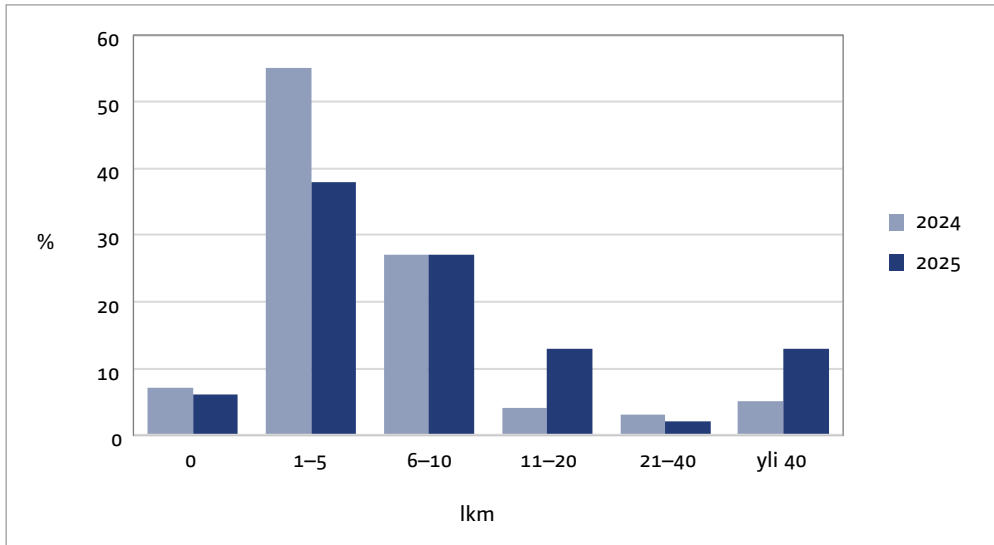
Avokysymyksellä tiedusteltiin, onko vastaajien tutkimissa talousrikosasioissa ilmennyt korruptiivisia piirteitä ja jos on niin minkälaisia. Kysymykseen vastanneista 98 henkilöstä vajaa puolet ei ollut havainnut talousrikosjutuissa korruptiivisia piirteitä ja runsas puolet oli nähnyt niitä ainakin jossain määrin. Vastauksissa mainittiin muun muassa kaupunkien ja kuntien virkamiesten toimin-

taan liittyvät korruptiiviset piirteet, esimerkiksi lahjonta ja hyvä-veli -verkotot. Myös liike-elämän puolelta oli havaintoja sekä lahjonnasta että rakenteellisesta korruptiosta. Esimerkiksi rakennusala ja kilpailutukset todettiin alttiiksi korruptiolle. Yksi vastaaja totesi, että korruptiivista toimintaa löytyy koko ajan enemmän, kunhan sitä osataan etsiä.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja talousrikosasioiden mahdollista korruptiivisista piirteistä:

- ”Eipä juuri lainkaan tai sitten niitä ei ole osattu tunnistaa”
- ”Kaupungin työntekijöitä lahjottu”
- ”Tutkittaessa talousrikoksia, joissakin jutuissa on tullut esiin korruptiota, esim. kaupunkien ja kuntien virkamiesten ja talousrikollisten yhteistyötä”
- ”Yritysten välisissä liiketoimissa lahjontaa”
- ”Lähinnä välinpitämättömyyttä, esim. julkisen hallinnon urakat voi voittaa yrittäjä, joka jättää lakisääteiset velvoitteet hoitamatta ja tämä olisi nähtävissä urakkahinnasta, jolla kilpailu voitetaan”
- ”Hyvä veli -järjestelmä tulee jatkuvasti esiin”

Vastaajia pyydettiin arvioimaan käsittelemiensä avointen luokiteltujen talousrikosjuttujen lukumääriä vastaushetkellä (kuva 27). Vuonna 2024 vastaajista runsaalla 70 %:lla oli käsiteltävänään korkeintaan 10 luokiteltua talousrikosjuttua. Tyypillisesti näitä juttuja oli 1–5 kappaletta, ja 38 % vastaajista sijoittui tähän ryhmään. Vastaajista 6 %:lla ei ollut kyselyhetkellä yhtään talousrikosjuttua käsiteltävänä. Olennaisin muutos vuoteen 2015 verrattuna on, että yhä useammalla vastaajalla on enemmän talousrikosjuttuja työn alla. Kun vuonna 12 %:lla työntekijöistä oli käsiteltävänään yli 10 talousrikosjuttua, oli vastaava osuus kohonnut vuoteen 2024 mennessä peräti 28 %:iin. Juttujen kasaantumisella pitkäkestoisesti voi olla vaikutusta sekä tutkinta-aikoihin että työssäjaksamiseen.

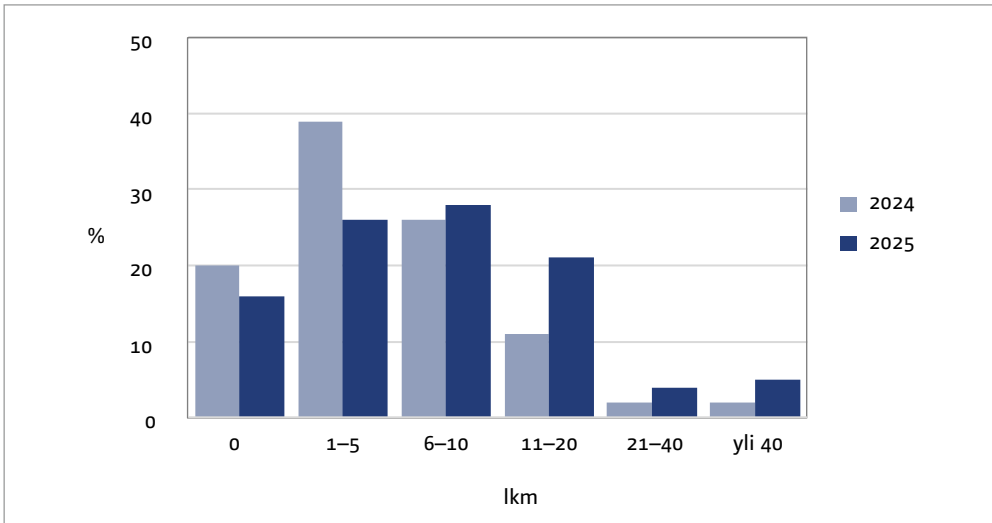

Kuva 27. Vastaajien arvioita käsittelemiensä avointen luokiteltujen talousrikosjuttujen lukumäärästä poliisissa vastaushetkellä vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko D, kohta D39, n=194)

Vastaajilta tiedusteltiin arvioita myös muiden avoimien juttujen kuin luokiteltujen talousrikosjuttujen määrästä. Heistä 28 %:lla ei ollut lainkaan tutkittavana tällaisia juttuja. Vajaat 40 % vastaajista raportoi tutkivansa 1–5 muuta avointa juttua. Toisessa ääripäässä runsaalla kymmenesosalla oli tutkinnassa yli 40 juttua. Vuoteen 2015 verrattuna on tapahtunut selvä siirtymä nollan jutun luokasta yli 10 jutun luokkiin, joihin kuuluvien vastaajien yhteenlaskettu osuus on kohonnut vajaasta kymmenesosasta lähes neljännekseen.

Kyselyssä selvitettiin myös arvioita syyteharkintaan päätyneiden esitutkintapöytäkirjojen määrästä viimeisten 12 kuukauden aikana (kuva 28). Vastaajista 16 % ei ollut laatinut yhtäkään syyteharkintaan päätynyttä esitutkintapöytäkirjaa. Pöytäkirjoja oli laadittu tyypillisesti 6–10 kappaletta, ja tähän luokkaan sijoittui 28 % vastaajista. Runsas neljännes vastaajista oli laatinut 1–5 pöytäkirjaa. Lähes 30 % vastaajista oli laatinut yli 10 syyteharkintaan päätynyttä esitutkintapöytäkirjaa. Pieni vähemmistö on laatinut enemmän kuin 20 pöytäkirjaa. Vuodesta 2015 erityisesti yli 10 pöytäkirjaa laatineiden osuus on kasvanut.

Kuva 28. Vastaajien arvioita käsittelemiensä syyteharkintaan päätyneiden esitutkintapöytäkirjojen lukumäärästä poliisin talousrikosasioissa vuosina 2015 ja 2024

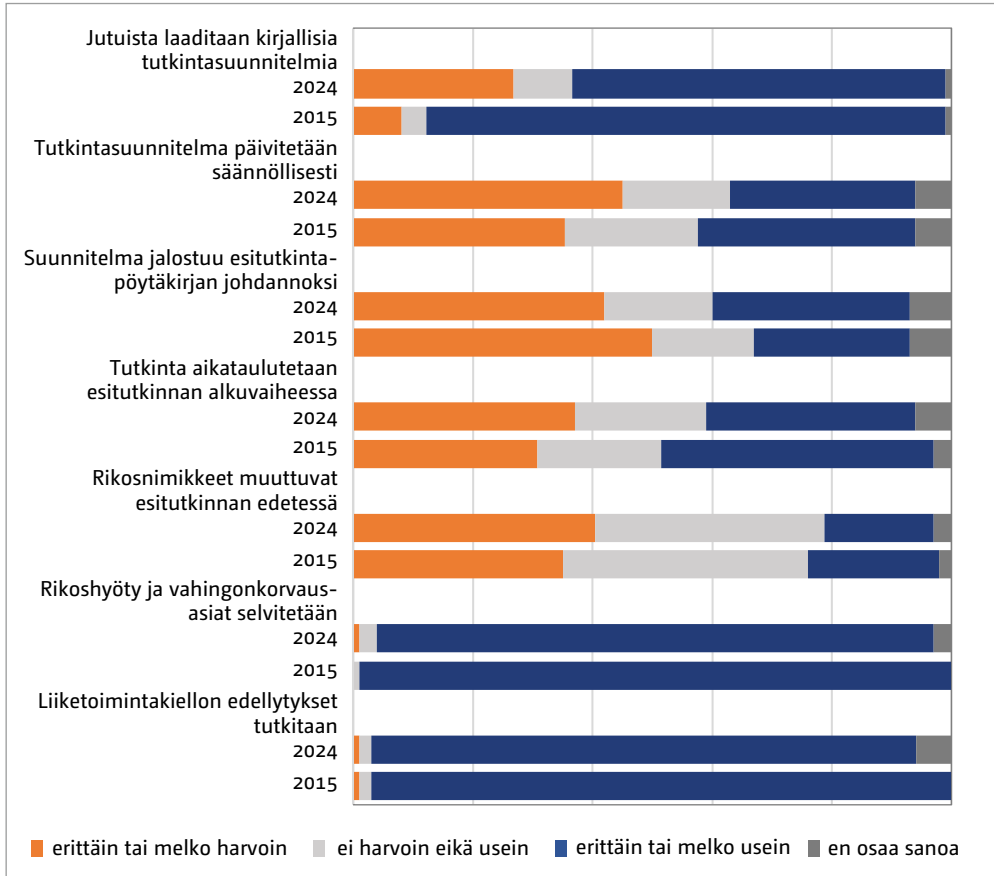
(Liitetaulukko D, kohta D41, n=190)

7.2 Tutkintaprosessi

Kyselyssä kartoitettiin esitutkintaprosessin kulkua ja sisältöä monesta näkökulmasta. Kirjallisen tutkintasuunnitelman laadinta näyttää olevan yleinen käytäntö talousrikostutkinnassa (kuva 29). Vuonna 2024 vastaajista 63 % arvioi niitä laadittavan usein, kun vuonna 2015 vastaava osuus oli 86 %. Tämä on selvin muutos aiempaa verrattuna kuvassa 29. Tutkintasuunnitelmat ovat tärkeitä esimerkiksi siksi, että niiden avulla sitoutetaan syyttäjä jutun tutkintaan.

Arviot tutkintasuunnitelman aikatauluttamisesta esitutkinnan alussa, päivittämisestä esitutkinnan kuluessa ja jalostumisesta esitutkintapöytäkirjan johdannoksi olivat keskenään samansuuntaisia. Näissä vastausvaihtoehdon ”usein tai erittäin usein” valinneiden osuus oli kolmanneksen luokkaa. Alle viidenes vastaajista arvioi rikosnimikkeiden muuttuvan usein esitutkinnan edetessä mutta neutraalin vastauksen antaneiden suuren osuuden perusteella arviointi on ollut haasteellista. Rikoshyödyn ja asianosaisen vahingonkorvausasiat sekä liiketoimintakielttoon määräämisen edellytykset selvitetään valtaosassa tapauk-

sia osana esitutkintaprosessia. Kuvassa 29 muutokset vuoteen 2015 verrattuna ovat vähäisiä lukuun ottamatta edellä mainittua arviota kirjallisista tutkintasuunnitelmista. Tosin tutkinnan aikataulutaminen ja tutkintasuunnitelmien päivittäminen on hieman harvinaisempaa ja tutkintasuunnitelman jalostuminen esitutkintapöytäkirjan johdannoksi hieman yleisempää.

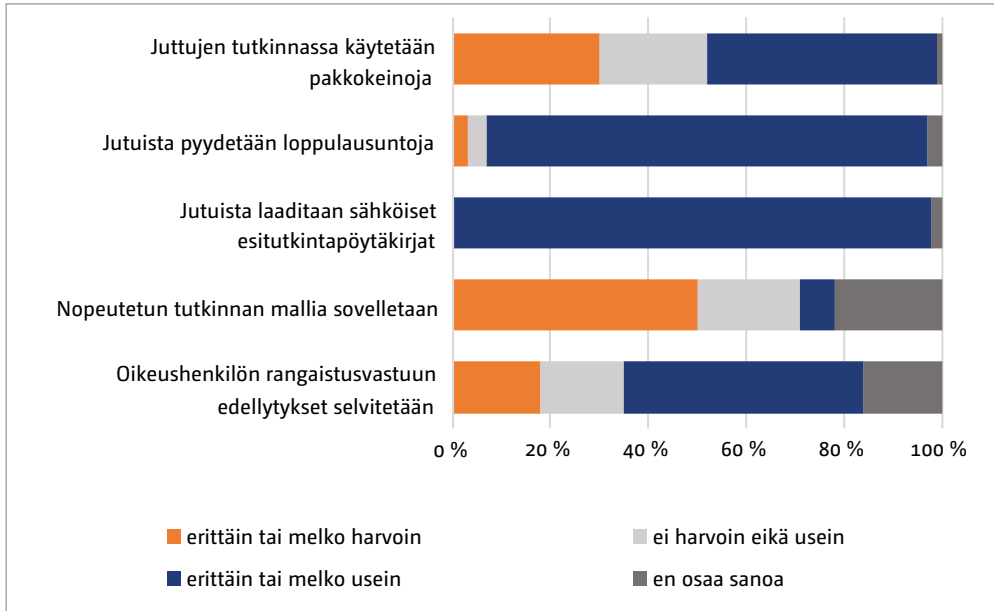

Kuva 29. Vastaajien arvioita esitutkinnan suunnittelusta ja etenemisestä talousrikosasioissa poliisissa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko D, kohdat D42A-F, J, muuttujasta riippuen n=195–197)

Kuvassa 30 esitellään erikseen joitakin uusia tietoja, joita ei voida verrata aiemman kyselyyn. Vastaajat arvioivat lähes poikkeuksetta, että jutussa laaditaan usein sähköinen esitutkintapöytäkirja. Loppulausuntojen pyytäminen on niinkin hyvin yleistä, koska 90 % vastaajista arvioi näitä pyyntöjä tehtävän usein.

Lähes puolet vastaajista ilmoitti, että juttujen tutkinnassa käytetään usein pakkokeinoja. Yhtä suuri osa arvioi, että oikeushenkilön rangaistusvastuun edellytykset selvitetään usein. Lisäksi alle kymmenesosa vastaajista arvioi, että talousrikostutkinnassa käytetään usein nopeutetun tutkinnan mallia.

Kuva 30. Vastaajien arvioita esitutkinnan toteutuksesta talousrikosasioissa poliisissa vuonna 2024

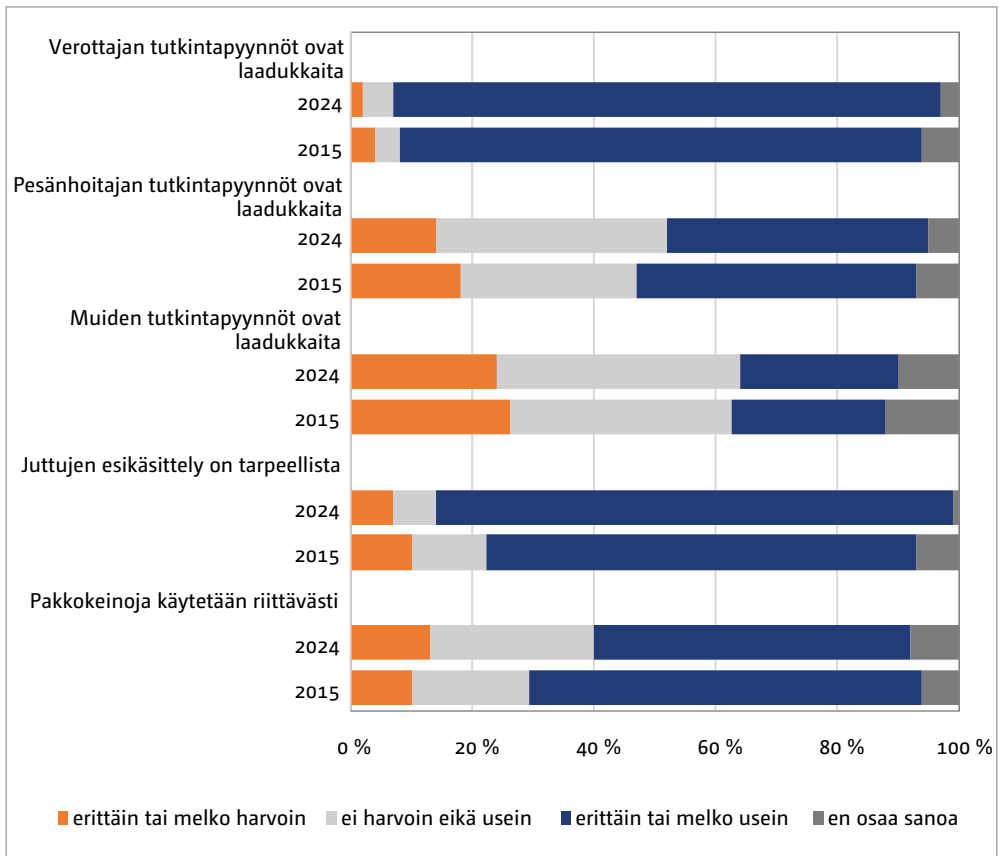
(Liitetaulukko D, kohdat D42G-I, L, M, muuttujasta riippuen n=196–197)

Kyselyssä tiedusteltiin avokysymyksellä miten sähköinen esitutkintapöytäkirja vaikuttaa talousrikosasioiden käsittelyyn ja 163 henkilöä raportoi näkemyksiään. Runsaat 90 % näistä vastaajista oli tyytyväisiä sähköiseen pöytäkirjaan, jonka kerrottiin esimerkiksi nopeuttavan ja sujuvoittavan esitutkintaa. Esitutkintamateriaali on myös helpompi koota sähköiseksi pöytäkirjaksi, josta on mahdollista tehdä hakuja. Lähes 10 % vastaajista raportoi sähköisen pöytäkirjan ongelmista. Jotkin vastaajat kokivat salassapitomerkitöjen teon ongelmalliseksi ja kritisoivat ohjelman toimivan ajoittain huonosti teknisten ongelmien vuoksi. Myös tiedostojen suuri koko on aiheuttanut haasteita. Jotkut vastaajat arvioivat sähköisen esitutkintapöytäkirjan olevan jo niin vakiintunut käytäntö, että se ei enää muuta talousrikosasioiden käsittelyä.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja sähköisen esitutkintapöytäkirjan vaikutuksista talousrikosasioiden käsittelyyn:

- ”Positiivinen vaikutus, nopeuttaa ja isojen materiaalmassojen käsittely on sähköisesti helppoa. Negatiivinen vaikutus, liittyy sähköisten esitutkintapöytäkirjojen kokoon ja niiden loppulausunnolle saattamisen kankeuteen”
- ”Kun sen on oppinut, niin ihan kelpo väline”
- ”Helpottaa huomattavasti ja se on paras yksittäinen asia pitkään aikaan mikä on tullut osaksi esitutkintaprosessia”
- ”Osin nopeuttaa ja osin hidastaa esimerkiksi teknisten ongelmien osalta. Ohjelman käytettävyys ei ole aina helppoa”

Vastaajilta kysyttiin myös eri tahojen tekemien tutkintapyyntöjen laadusta (kuva 31). Runsaat 90 % vastaajista piti verottajan tekemiä tutkintapyyntöjä usein laadukkaina. Pesähoitajilta tulevat tutkintapyynnöt koki usein laadukkaiksi 43 % ja muiden tekemät tutkintapyynnöt runsas neljännes vastaajista. Muutokset vuoteen 2015 verrattuna ovat varsin maltillisia. Muista tutkinnan laatua kuvaavista tekijöistä esikäsittelyä piti usein tarpeellisena 85 % vastaajista ja tätä mieltä olleiden osuus on kasvanut selvästi. Runsaat puolet arvioi pakkokeinojen käytön usein riittäväksi mutta näiden vastaajien osuus on vähentynyt.

Kuva 31. Vastaajien arvioita esitutkinnan laadusta talousrikosasioissa poliisissa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko D, kohdat D43A-C, D45A-B, muuttujasta riippuen n=194–197)

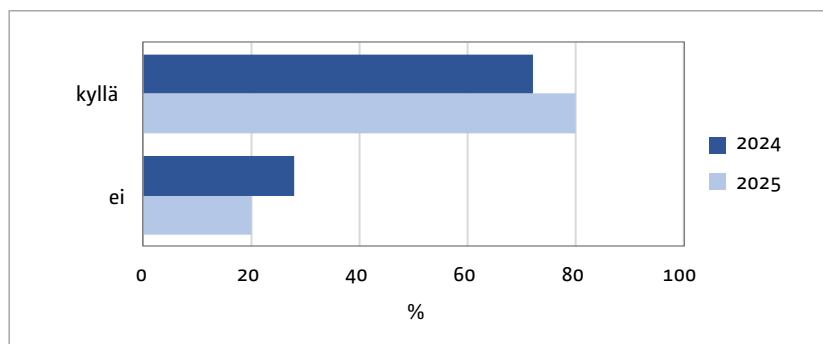
Avokysymyksellä tiedusteltiin vastaajien muita mahdollisia näkökohtia tutkintapyyntöjen laadusta ja sisällöstä. Yhteensä 91 vastaajaa kertoi näkemyksistään. Pesähoitajien tekemien tutkintapyyntöjen laadun kerrottiin vaihtelevan, ja heidän toivottiin perehtyvän tapaukseen tarkemmin ennen tutkintapyynnön lähettämistä. Verohallinnon, aluehallintovirastojen sekä Kansaneläkelaitoksen tekemiä tutkintapyyntöjä luonnehdittiin pääsääntöisesti korkeatasoisiksi. Tutkintapyynnössä tulisi eritellä tarkemmin, että mitä epäillään tapahtuneen ja milloin. Hyvin laaditun tutkintapyynnön todettiin nopeuttavan esitutkintaprosessia huomattavasti.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja tutkintapyyntöjen laadusta ja sisälöstä:

- ”Hyvin laadittu tutkintapyyntö nopeuttaa prosessia huomattavasti ja niitä tuleekin vaatia myös muilta kuin verottajalta”
- ”Toisinaan pyydetään tutkimaan ”onko jotain rikosta tapahtunut”, eikä eritellä mitä tarkalleen ottaen epäillään tapahtuneen”
- ”Konkurssiasiamiehen toimisto on laatinut pesänhoitajille hyvät ohjeet ja mallipohjan, jolla tutkintapyyntöt tulisi tehdä”
- ”Sidosryhmien tutkintapyyntöt ovat muokkautuneet vuosien myötä rutiininomaisiksi ja ammattimaisiksi, joissa on huomioitu tarvittavat asiat”
- ”Tutkintapyyntöjen laatu vaihtelee huomattavasti ja melko usein niihin on pyydettävä lisäselvitystä”

Vuonna 2015 vastaajista kaksi kolmasosaa ilmoitti seuraavansa talousrikosjuttujen etenemistä eri oikeusasteissa. Vuonna 2024 kysymystä tarkennettiin ja tiedusteltiin, kuinka usein niiden etenemistä seurataan. Kolmannes vastaajista seurasi juttujen etenemistä usein ja runsas puolet harvoin.

Lisäksi tiedusteltiin tutustumista tutkittavia talousrikosasioita koskeviin oikeuden päätöksiin. Vastaajista 72 % raportoi tutustuvansa tutkimiansa juttujen oikeuden päätöksiin ja niiden perusteluihin, kun vuonna 2015 näin toimi neljä viidesosaa vastaajista (kuva 32).

Kuva 32. Vastaajien arvioita tutustumisesta talousrikosasioita koskeviin oikeuden päätöksiin vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko D, kohta D48, n=194)

Avokysymyksellä vastaajia pyydettiin kuvailemaan, miten talousrikosten esitutkinnan ja koko oikeusprosessin sujuvuutta voitaisiin parantaa. Yli puolet 152 vastaajasta ehdotti ratkaisuksi viranomaisyhteistyötä ja etenkin syyttäjyhteistyötä, vaikka monet vastaajat kertoivat syyttäjyhteistyön toimivan hyvin. Jotkut vastaukset kuvasivat tarkemmin eri tahojen kanssa tehtävän yhteistyön hyviä ja toivottavia käytänteitä. Syyttäjien odotettiin jo tutkinnan alussa linjaavan, mitä tulisi tutkia ja mitä rajata tutkinnan ulkopuolelle. Heidän toivottiin perehtyvän juttuihin mahdollisimman hyvin jo esitutkintavaiheessa, jotta vältytään esitutkinnan kestoa lisääviltä lisätutkintapyyntöiltä. Syyttäjyhteistyötä odotettiin myös pöytäkirjoja laadittaessa, ja syyteneuvottelun hyödyntämisestä toivottiin nykyistä useammin. Myös esimerkiksi verottajan, oikeuslaitoksen, muiden poliisiyksiköiden sekä taloushallinnon ammattilaisten kanssa tehtävä yhteistyö koettiin tärkeäksi. Yksi vastaaja ehdotti, että kaikista luokiteltujen talousrikosjuttujen tuomioista tulisi aina lähettää tiedot jutun tutkineeseen yksikköön, jotta esitutkinnan sujuvuutta ja kohdistamista voitaisiin kehittää.

Noin neljännes avokysymyksen vastaajista koki juttujen priorisoimisen ja rajaamisen tärkeäksi prosessin sujuvuuden kannalta. Vajaa viidennes korosti riittäviä resursseja eli esitutkinnan ja oikeusprosessin sujuvuutta saataisiin parannettua lisäämällä työntekijöiden lukumäärää niin poliisihallinnossa kuin myös syyttäjälaitoksessa. Noin 15 % vastaajista arvioi juttujen esikäsittelyn parantavan esitutkintaprosessin sujuvuutta. Esikäsittelyssä tulisi esimerkiksi arvioida, aloitetaanko jutun esitutkinta ja tehdäänkö tutkintaan rajauksia. Tällöin vain osa jutuista jaettaisiin tutkijoille, ja tutkintaan päätyisivät vain varsinaiset talousrikkoksiksi luokiteltavat jutut.

Muita vastauksiin sisältyneitä esitutkinnan ja oikeusprosessin sujuvuutta lisääviä tekijöitä olivat esimerkiksi riittävän osaamistason varmistaminen koulutuksella, osaavat tutkinnanjohtajat sekä laadukkaat tietojärjestelmät ja laitteet. Eräs vastaaja toivoi, että myös miehistö voisi osallistua kehittämistyöhön. Lisäksi ehdotettiin hyödynnettävän nykyistä useammin hallinnollista menettelyä esimerkiksi sellaisissa veropetoksissa, joissa vältetyt verot on maksettu takaisin.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja keinoista, joilla voitaisiin parantaa talousrikosten esitutkinnan ja koko oikeusprosessin sujuvuutta:

- ”Syyttäjät eivät tällä hetkellä ehdi perehtyä juttuihin tarpeeksi paljon esitutkintavaiheessa. Lisätutkintojen määrä ja loppupalaveria pidettäessä nousee esille runsaasti erilaisia toiveita ja hoidettavia esitutkinnallisia

asioita. Nämä asiat ovat yleensä sellaisia, jotka syyttäjän tutustuesssa juttuun olisi voinut jo aloituspalaverissa sopia”

- ”Resursseja lisäämällä. Hyvällä työyhteisöllä ja tekemisen meiningillä. Esimiehillä pitäisi olla sekä asiosaamista että henkilöstöosaamista”
- ”Enemmän rautalankamalleja tutkijoille, mikä on riittävää tavanomaisissa jutuissa ja samaa sapluunaa kaikille”
- ”Olisi esikäsittely, joka katsoisi, onko juttu ns. tutkittava vai voiko sen rajoittaa tai päättää tms. eikä kaikkia juttuja jaettaisi tutkijoille”
- ”Kehittämällä talousrikostutinnan palkkausta, jotta työstä tulee taas houkuttelevaa ja saadaan motivoitunutta pysyvää henkilöstöä”

Avokysymyksellä tiedusteltiin myös tutkinnan läpivirtaukseen eli juttujen sujuvaan etenemiseen vaikuttavia tekijöitä vastaajan omassa yksikössä ja vastauksia saatiin 171 henkilöltä. Runtas kolmannes vastanneista arvioi henkilöresurssien vaikuttavan tutkinnan läpivirtaukseen, koska liian niukat resurssit hidastavat prosessia. Resursseilla viitattiin pääsääntöisesti tutkijoihin ja tutkinnanjohtajiin, mutta toisinaan myös esimerkiksi kirjanpidon tarkastajiin tai syyttäjiin. Jossakin vastauksessa mainittiin ”kaikki resurssit esikäsittelystä aina valmiiseen pöytäkirjaan”. Noin neljännes vastaajista kertoi osaamisvajeen ja ammattitaidottomuuden heikentävän tutkinnan läpivirtausta. Osaamisella viitattiin etenkin tutkijoiden ja tutkinnanjohtajien osaamistasoon, mutta myös muun henkilöstön osaamiseen. Yksittäisissä vastauksissa tarkennettiin, että jos esitutkintaprosessia ei hallita kokonaisuutena, tutkinnan läpivirtaus voi hidastua. Noin viidennes vastaajista kertoikin johtamisen ja esihenkilötyön vaikuttavan juttujen läpivirtaukseen. Huono johtaminen voi näkyä kirjavina käytäntöinä ja linjauksina sekä epäyhdenmukaisina esitutkintapöytäkirjoina. Esihenkilöiltä toivottiin kykyä tukea alaisiaan tarvittaessa, ja tunnistaa kuka mahdollisesti tarvitsisi tukea muita enemmän.

Runtas kymmenesosa avokysymyksen vastaajista arvioi tutkintaan tulevien juttujen priorisoinnin eli keskittymisen olennaiseen vaikuttavan positiivisesti tutkinnan läpivirtaukseen. Usea vastaaja kertoi yksikkönsä tutkivan myös muita kuin luokiteltuja talousrikosjuttuja, jotka eivät varsinaisesti kuuluisi talousrikostutkintaan (esim. petosrikokset). Tämä hidastaa talousrikosjuttujen läpivirtausta. Runtas kymmenesosa vastaajista totesi juttujen monimutkaistuneen ja laajentuneen sekä sisältävän monesti kansainvälisen ulottuvuuden. Useat vastaajat kertoivat etenkin kansainvälisissä tutkintaprosesseissa ulkomaille teh-

tyjen pyyntöjen ja vastausten odottamisen heikentävän läpivirtausta. Lisäksi vastauksissa arvioitiin ulkomaalaistaustaisten rikoksesta epäiltyjen henkilöiden määrän kasvaneen, jolloin voi olla hankalaa tavoittaa epäiltyjä ja saada heitä kuultaviksi sekä järjestää tulkkauksia.

Avokysymyksen vastaajista runsas kymmenesosa kertoi henkilöstön vaihtuvuuden hidastavan talousrikosjuttujen läpivirtausta tutkinnassa. Eräs vastaaja konkretisoi asiaa toteamalla, että ”vaihtuvuuden takia on kokemattomia ja/tai uupuneita tutkijoita”. Lähes kymmenesosa vastaajista mainitsi yhteistyön syyttäjän ja muiden tahojen kanssa sekä toimivan esikäsittelytoiminnon läpivirtausta nopeuttaviksi tekijöiksi. Mikäli työhyvinvointi ja jaksaminen eivät ole riittävän korkealla tasolla, sillä on negatiivinen vaikutus tutkinnan läpivirtaukseen. Muita yksittäisiin vastauksiin sisältyneitä hidastavia tekijöitä olivat henkilöstön rekrytointihaasteet ja epäselvät tutkintapyynnöt.

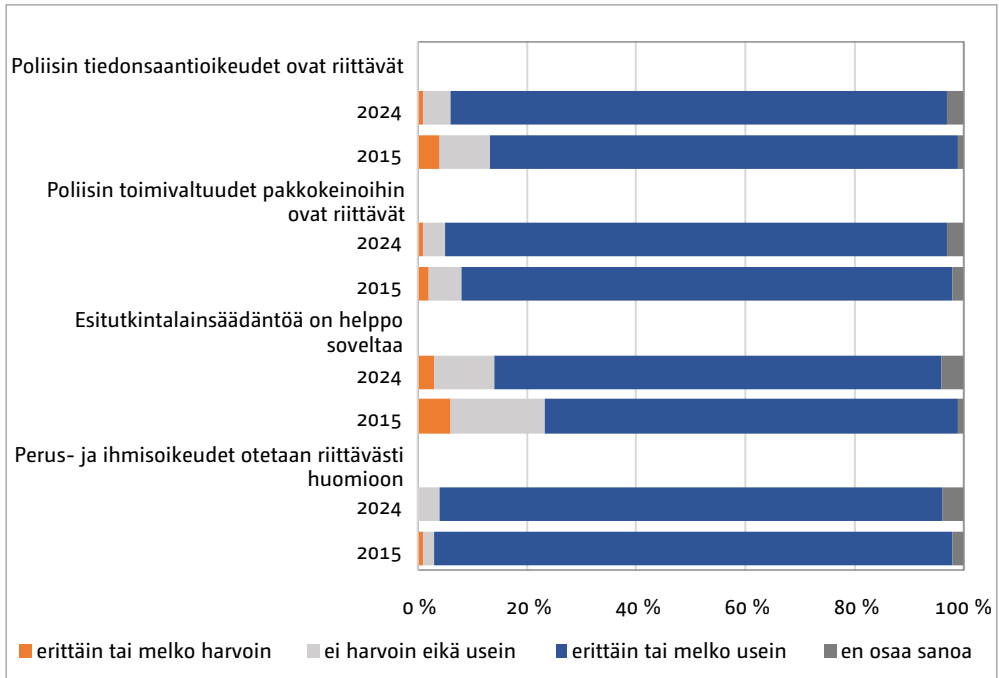
Yhteensä 133 asiantuntijaa kertoi näkemyksiään tutkinnan läpivirtaukseen vaikuttavista tekijöistä laajemmin kuin vain oman yksikkönsä näkökulmasta. Esille tuli osin samoja tekijöitä kuin edellä mutta myös joitakin uusia näkökulmia. Rikosten siirtymisen tietoverkkoihin todettiin vaikuttavan juttujen läpivirtaukseen tutkintaprosessissa. Tutkijoiden todettiin käyttävän työaikaansa myös muuhun kuin varsinaiseen esitutkintaan, esimerkiksi kuljetustehtäviin käräjäoikeuteen tai vankilaan. Eräs vastaaja totesi, että joillakin poliisiyksiköillä sisään tulleiden ilmoitusten määrä on kohtuuton suhteessa annettuihin resursseihin. Joissakin vastauksissa toivottiin lakimuutoksia. Asiakirjojen salaamisen ja lain tulkinnan koettiin vievän runsaasti aikaa, minkä vuoksi julkisuuslakia pitäisi uudistaa ja selkeyttää. Lisäksi ehdotettiin, että pesänhoitajan pitäisi voida edustaa rauenneen pesän vaatimuksia velallisen rikoksissa sen sijaan, että lukuisilta asianomistajilta tiedustellaan vaatimuksia. Yksi vastaaja halusi virtaviivaistaa esitutkintaprosessia siten, että konkurssipesän velkojien tulisi voida itse päättää haluavatko he olla jutussa asianomistajina. Myös yksikön palkkauksen, etätyömahdollisuuden ja lomien sijoittelun mainittiin vaikuttavan juttujen läpivirtaukseen. Työn tehokkuuden koettiin laskevan kesäaikaan lomien ajankohdan vuoksi, koska tärkeimmät yhteistyöviranomaiset ovat lomalla ja siten tavoittamattomissa. Lisäksi toivottiin, että hyviä käytänteitä jaettaisiin aktiivisesti ja hyödynnettäisiin hiljaista tietoa nykyistä enemmän.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja tutkinnan läpivirtaukseen vaikuttavista tekijöistä:

- ”Resurssien vähyys ja osaamisen puute”
- ”Tutkijoiden vähyys ja vaihtuvuus sekä tutkinnanjohtajien osaaminen ja vaihtuvuus”
- ”Lähinnä hyvät päättäväiset linjaukset tutkinnanjohtajalta ja kuultavien tavoitettavuus”
- ”Koulutuksen puute, toimivien prosessien jalkauttaminen kaikkien käyttöön”
- ”Läpivirtaus on hyvä, mutta juttuja tulee enemmän sisään kuin aikaisemmin”

7.3 Poliisin valtuudet ja pakkokeinot

Kyselyssä tiedusteltiin talousrikostutkinnan henkilöstön kantoja poliisin toimivaltuuksiin ja asianosaisten oikeusturvaan (kuva 33). Vastaajista 92 % katsoi, että asianosaisten perus- ja ihmisoikeudet otetaan usein huomioon talousrikostutkinnassa. Jokseenkin yhtä suuri osuus vastaajista koki poliisin toimivaltuudet pakkokeinoihin ja tiedonsaantioikeudet usein riittäviksi. Yli neljä viidesosaa vastaajista koki esitutkintalainsäädännön usein helpoksi soveltaa. Arviot kaikista edellä mainituista kohteista, lukuun ottamatta ihmisoikeuksien huomioon ottamista, ovat parantuneet vuodesta 2015. Pääosin myönteinen kehitys voi johtua esimerkiksi siitä, että edellisen kyselyn aikoihin esitutkintalaki oli äskettäin uudistettu ja lisäksi tiedonsaantioikeudet ja toimintavaltuudet ovat kehittyneet edelleen ajan myötä.

Kuva 33. Vastaajien arvioita eräistä poliisin valtuuksia, lainsäädäntöä ja oikeusturvaa koskevista asioista talousrikosasioissa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko D, kohdat D52A-D, muuttujasta riippuen n=194–195)

Avokysymyksellä kartoitettiin muita näkökohtia poliisin toimivaltuuksista, asianosaisten oikeusturvasta ja lainsäädännöstä, ja kysymykseen vastasi 57 henkilöä. Asianosaisten oikeusturvan todettiin huononevan rikosprosessin pitkittyessä. Useat totesivat asianomistajan oikeusturvan olevan usein heikompi kuin rikoksesta epäillyn oikeusturvan. Rikoksesta epäillyn oikeusturva todettiin tärkeäksi, mutta sitä myös arveltiin käytettävän monesti väärin. Lainsäädäntöön toivottiin muutosta esimerkiksi syyteoikeuden vanhentumisesta, jotta asiat eivät vanhene pitkien viranomaisprosessien vuoksi. Tiheästi muuttuvan lainsäädännön todettiin aiheuttavan tulkintaongelmia ja tietämyksen ylläpitäminen ajantasaisesta lainsäädännöstä vie aikaa.

Yksittäisissä vastauksissa raportoitiin lisäksi seuraavia näkökohtia saman avokysymyksen teemoista. Eri viranomaisten välisen tiedonsaannin ja tiedonvälityksen toivottiin olevan joustavampaa. Tulkkauksen ja käännosten todettiin vievän aikaa ja olevan hankalia. Tulkkaukselle ei välttämättä olisi tarvetta, jos

henkilö on asunut Suomessa jo pidemmän aikaa ja kielitaito on kohtalaisen hyvä. Tulkkausvelvollisuutta ehdotettiin uudelleen tarkasteltavaksi ja käännätysvaatimusta kohtuullistettavaksi siten, että ainoastaan ydinkohdat tulisi käännättää. Tilitapahtumien kyselymahdollisuuksien lisäämistä pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään pidettiin kannatettavana uudistuksena.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja poliisin toimivaltuuksista, asianosaisten oikeusturvasta ja lainsäädännöstä:

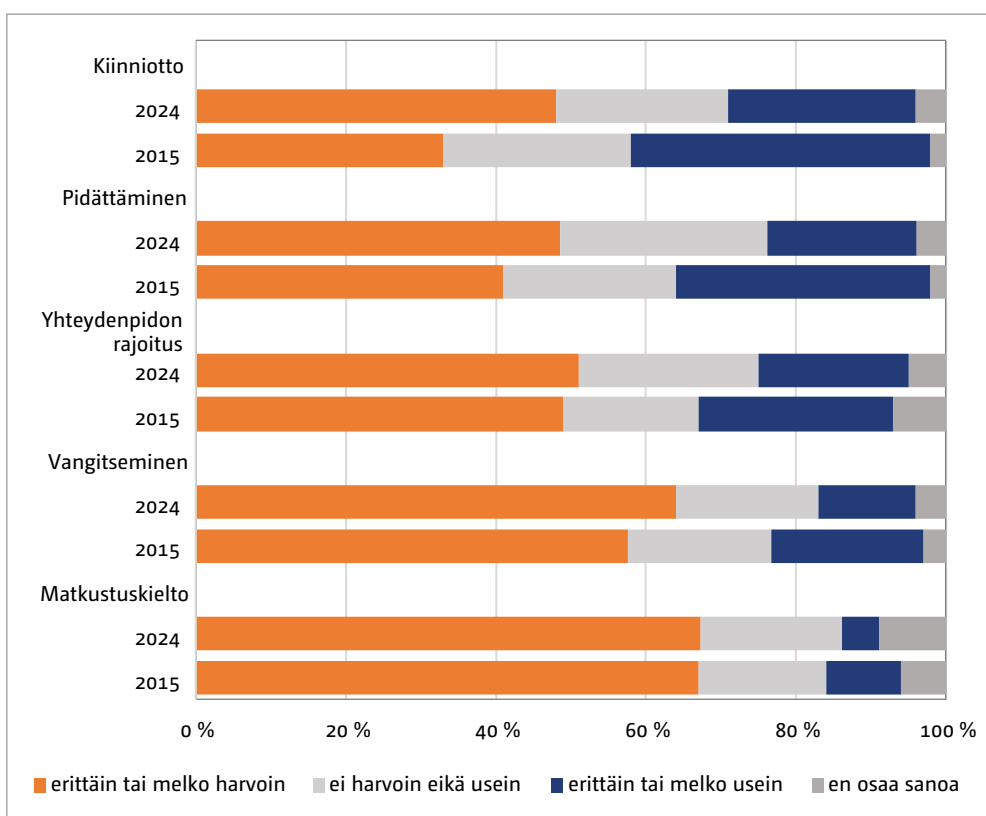
- ”Hyvällä tolalla”
- ”Tällä hetkellä rikoksesta epäillyllä on enemmän oikeuksia kuin asianomistajalla tai uhrilla”
- ”Eri viranomaisten välinen tiedonsaanti ja tiedonvälitys pitäisi olla joustavampaa, esim. ministeriöiden tulisi vastata pyyntöihin nopeammin”
- ”Tilitapahtumien kyselymahdollisuuksien lisääminen pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään on erittäin kannatettava uudistus (lainsäädäntöhanke olemassa)”

Verrattaessa tämän tutkimuksen tuloksia aikaisempiin tuloksiin näyttää siltä, että poliisi kokee toimivaltuuksiensa kehittyneen ja osaa soveltaa niitä paremmin. Esitutkintaan liittyvät muotomääräykset ovat kuitenkin lisänneet poliisin työtä. Tämä todetaan myös Rikostorjunnan tila -selvityshankeen loppuraportissa (Kurenmaa, 2018, 19).

Vastaajilta kysyttiin arvioita pakkokeinojen käytöstä talousrikostutkinnassa omassa yksikössä. Arviot koskevat sekä perinteisiä että salaisia pakkokeinoja. Perinteisillä pakkokeinoilla tarkoitetaan kaikkia muita pakkokeinoja paitsi pakkokeinolain 10 luvussa (806/2011) määritellyjä salaisia pakkokeinoja. Kuva 34 käsittelee henkilöön kohdistuvia perinteisiä pakkokeinoja, kuva 35 muita perinteisiä pakkokeinoja ja kuva 36 salaisia pakkokeinoja.

Talousrikostutkinnassa käytetään ensinnäkin vapautteen kohdistuvia pakkokeinoja. Noin neljännes vastaajista raportoi, että kiinniottoa käytetään usein ja viidesosa vastaajista arvioi, että pidättämistä hyödynnetään usein. Yhteydenpidon rajoittamista käytetään itsenäisenä toimivaltuutena kiinnioton, pidättämisen ja vangitsemisen ohessa, kun käsillä on erityisenä vaaraedellytyksenä vaikeuttamisvaara. Yhteydenpidon rajoittamista sovelletaan vastaajien mukaan

jokseenkin yhtä usein kuin pidättämistä. Kuvassa 34 ei ole erikseen eroteltu yhteydenpidon väliaikaista rajoittamista, josta päätöksen voi tehdä pidättämiseen oikeutettu virkamies. Yhteydenpidon rajoittamisesta tekee päätöksen tuomioistuimien, mikäli sitä esitetään vangitsemisvaatimuksen yhteydessä. Vangitsemista ja etenkin matkustuskieltoa käytetään vastaajien mukaan selvästi harvemmin kuin muita vapautteen kohdistuvia pakkokeinoja. Niiden vastaajien osuus, jotka arvelevat pakkokeinojen käytön vähentyneen, on lisääntynyt vuodesta 2015. Talousrikostutkinnassa hyödynnetään myös noutoa, jota 16 % vastaajista arvioi käytettävän usein, mutta sitä ei kysytty vuonna 2015.

Kuva 34. Vastaajien arvioita henkilöön kohdistuvista pakkokeinoista talousrikosasioissa poliisissa vuosina 2015 ja 2024

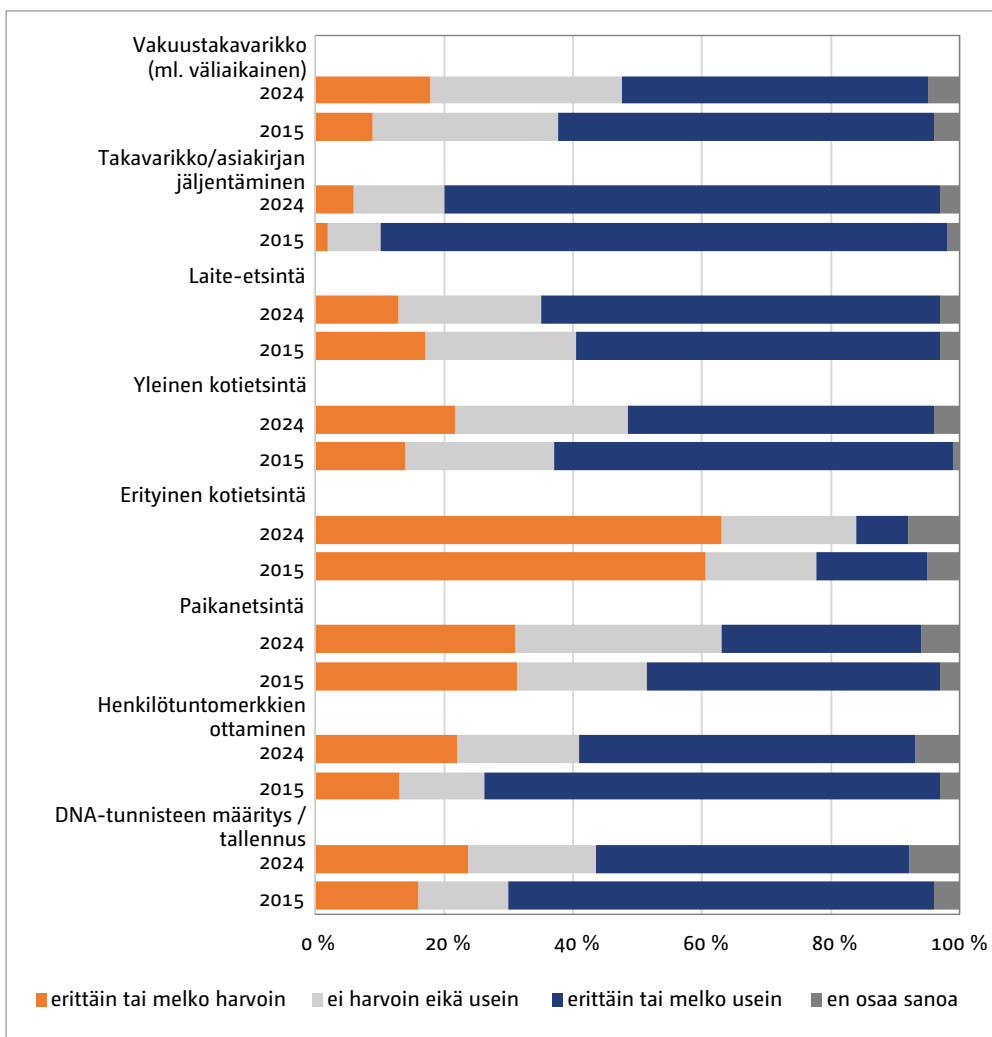
(Liitetaulukko D, kohdat D54A, D54C-F, muuttujasta riippuen n=194–195)

Yhteiskunnan digitalisaation lisääntyessä ihmiset käyttävät hallussaan olevia telepätelaitteita moneen eri tarkoitukseen perinteisen viestimisen ohella, jolloin niistä saattaa löytyä muutakin näyttöä tutkittavaan rikosasiaan. Talousrikokset ovat luonteeltaan sellaisia, että niissä käytetään henkilötodistelun eli kuulusteluiden ohella varsin paljon erilaista asiakirjanäyttöä. Osa näytön keräämisestä onnistuu jäljentämisellä, mutta usein on perehdyttävä varsin laajoihinkin aineistoihin, jolloin ne on tarkoituksenmukaista takavarikoida.

Yleinen kotietsintä, takavarikko ja vakuustakavarikko ovat keskeisiä toimivaltuuksia rikoshyödyn jäljityksessä. Etsintä- ja takavarikkosäännökset sekä väliaikainen vakuustakavarikko ovat mahdollisia pidättämiseen oikeutetun virkamiehen päätöksillä. Väliaikaisella vakuustakavarikolla haltuun otettu omaisuus tulee siirtää lähtökohtaisesti viipymättä ulosottoviranomaisen haltuun. Varsinaisesta vakuustakavarikosta tulee esittää vaatimus tuomioistuimelle viikon kuluessa, muutoin se raukeaa. Erityisen kotietsinnän suorittaminen liittyy muun muassa kohdepaikkaan, kohdehenkilön ammattiin sekä niihin liittyviin salassapitosäännöksiin.

Henkilötuntemerkkien ottamisella sekä DNA-tunnisteen määrittämisellä ja tallentamisella on tärkeä merkitys, mikä näyttää toteutuvan talousrikostutkinnassa varsin hyvin. Nämä toimenpiteet on mahdollista toteuttaa sekä vapautensa menettäneelle epäillylle tai vapaalta kuulusteluun saapuvalla joko ennen tai jälkeen kuulustelun.

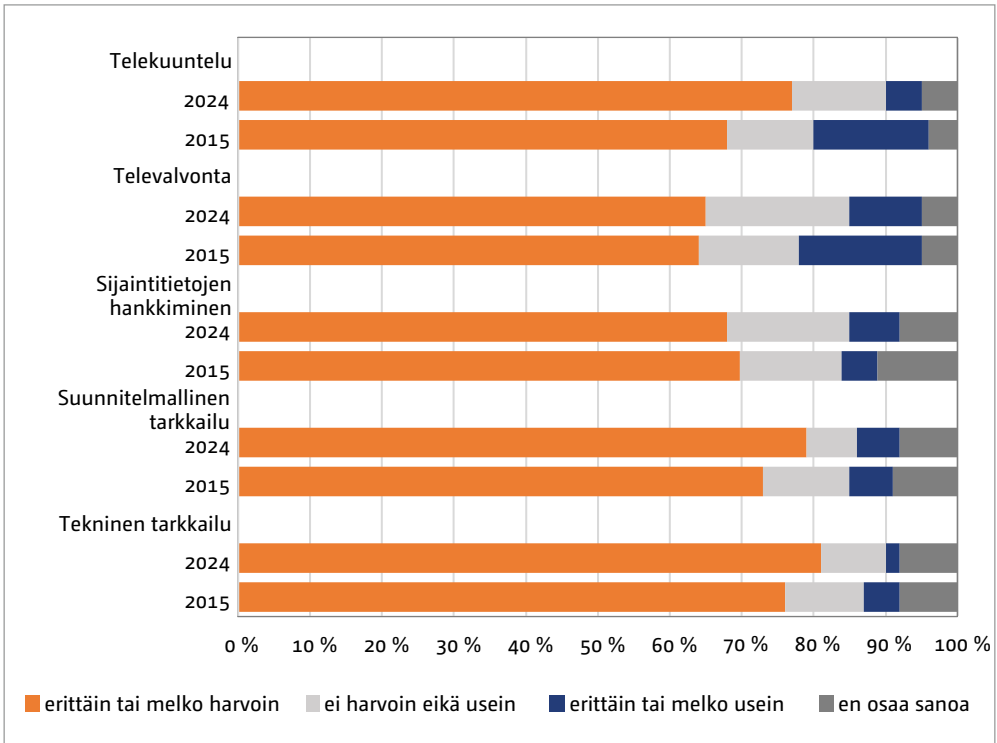
Kuvaan 35 sisältyvistä omassa yksikössä käytetyimpänä pakkokeinoina erotuvat takavarikko tai asiakirjan jäljentäminen. Yli kolme neljäsosaa vastaajista arvioi, että tätä pakkokeinoa käytetään usein. Laite-etsinnän kohdalla vastaava osuus on 62 %. Noin puolet vastaajista arvioi, että henkilötuntemerkkien ottamista, DNA-tunnisteiden tallentamista tai ottamista, vakuustakavarikkoa ja yleistä kotietsintää hyödynnetään usein. Vastaajista runsaat 30 % arvioi, että paikanetsintää käytetään usein. Erityistä kotietsintää hyödynnetään vain harvoin talousrikostutkinnassa. Kaikki tässä kuvatut pakkokeinot erityistä kotietsintää lukuun ottamatta ovat käytetympiä kuin aiemmin esitellyt henkilöön kohdistuvat pakkokeinot. Kaikkien kuvaan 35 sisältyvien pakkokeinojen, paitsi laite-etsinnän, käyttö on vastaajien arvioiden mukaan harvinaisempaa kuin vuonna 2015. Osittain tätä selittää juttumäärien kasvu ja vanhojen juttujen selvittäminen.

Kuva 35. Vastaajien arvioita takavarikkoa, etsintää ja tunnistamista koskevista pakkokeinoista talousrikosasioissa poliisissa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko D, kohdat D54G-N, muuttujasta riippuen n=191–195)

Salaisia pakkokeinoja käytetään poliisiyksikön talousrikostutkinnassa vähemmän kuin edellä esiteltyjä henkilöön kohdistuvia ja muita pakkokeinoja (kuva 36). Salaisista pakkokeinoista vastaajien arvion mukaan yleisin on televalvonta, jota joka kymmenes vastaaja ilmoittaa käyttävänsä usein. Vastaava osuus on 5–7 % sijaintitietojen hankkimisessa, suunnitelmallisessa tarkkailussa ja telekuuntelussa. Tekninen tarkkailu on vähiten käytetty salainen pakkokeino. Lähes kaikkien salaisten pakkokeinojen käyttö on vastaajien arvioiden perusteella vähäisempää kuin vuonna 2015.

Kuva 36. Vastaajien arvioita salaisista pakkokeinoista talousrikosasioissa poliisissa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko D, kohdat D540-S, muuttujasta riippuen n=192–194)

Avokysymyksellä tiedusteltiin erikseen vastaajien mielestä tehokkaimpia pakkokeinoja talousrikostutkinnassa ja 149 henkilöä esitti niistä arvionsa. Noin 70 % avokysymyksen vastaajista piti erityyppisiä takavarikkoja ja asiakirjojen jäljentämistä tehokkaina pakkokeinoina. Yli 60 % vastanneista mainitsi etsinnät ja runsas kolmannes vapautteen kohdistuvia pakkokeinoja eli noudon, kiinnioton, pidättämisen tai vangitsemisen. Runsaan kymmenesosan mielestä myös televalvonta tai -kuuntelu ovat tehokkaita pakkokeinoja talousrikostutkinnassa. Muita vastauksissa mainittuja tehokkaita pakkokeinoja olivat tarkkailu, sijaintitietojen hankkiminen epäillyn ja tuomitun tavoittamiseksi, DNA-tunnisteiden ottaminen, yhteydenpitorajoitukset ja rikoshyödyn poisottaminen.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja tehokkaimmista pakkokeinoista talousrikostutkinnassa:

- ”Kiinniotolla ja pidättämisellä turvataan parhaiten kuulustelua karttavan saanti esitutkintaan”
- ”Vapauteen liittyvät sekä vakuustakavarikko”
- ”Aivan kaikki. Kyse on ammattitaidosta tunnistaa käytettävissä olevat keinot, ja suhteuttaa ne tutkinnassa olevaan asiaan”
- ”Laite-etsinnät, kiinniotto, pidättäminen, vangitseminen sekä yhteydenpidonrajoitukset”
- ”Vakuustakavarikko, telekuuntelu, takavarikko, laite-etsintä, kiinniotto, pidättäminen, yleinen kotietsintä ja paikanetsintä”

Vastaajilta tiedusteltiin osana talousrikostutkinnan sisällön arviointia, että miten usein kansainvälisyys näkyy heidän tutkimissaan talousrikosjutuissa. Runsaat 60 % vastaajista raportoi, että kansainvälisyys näkyy tutkittavissa talousrikosjutuissa usein ja noin viidenneksen mielestä harvoin. Avokysymyksellä kysyttiin erikseen, mitkä tutkintamenetelmät ovat tehokkaimpia kansainvälisten talousrikosjuttujen tutkinnassa. Vastaajien mielestä tehokkaimmin kansainvälisiä talousrikosjuttuja tutkitaan, kun hyödynnetään esimerkiksi eurooppalaisia tutkintamääräyksiä (European Investigation Order EIO), salattuja sähköpostijärjestelmiä (Secure Information Exchange Network Application SIENA), yhteisiä tutkintaryhmiä (Joint investigation team JIT) sekä oikeusapupyynnöjä ja muita tiedonsaantiapupyynnöjä. Kansainvälisissä tutkinnoissa käytetään myös muun muassa yhteistyöverkostoja, pakkokeinoja, kuulustelupyynnöjä sekä keskusrikospoliisin ja Rahanpesun selvittelykeskuksen asiantuntemusta.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja tehokkaimmista tutkintamenetelmistä kansainvälisten talousrikosjuttujen tutkinnassa:

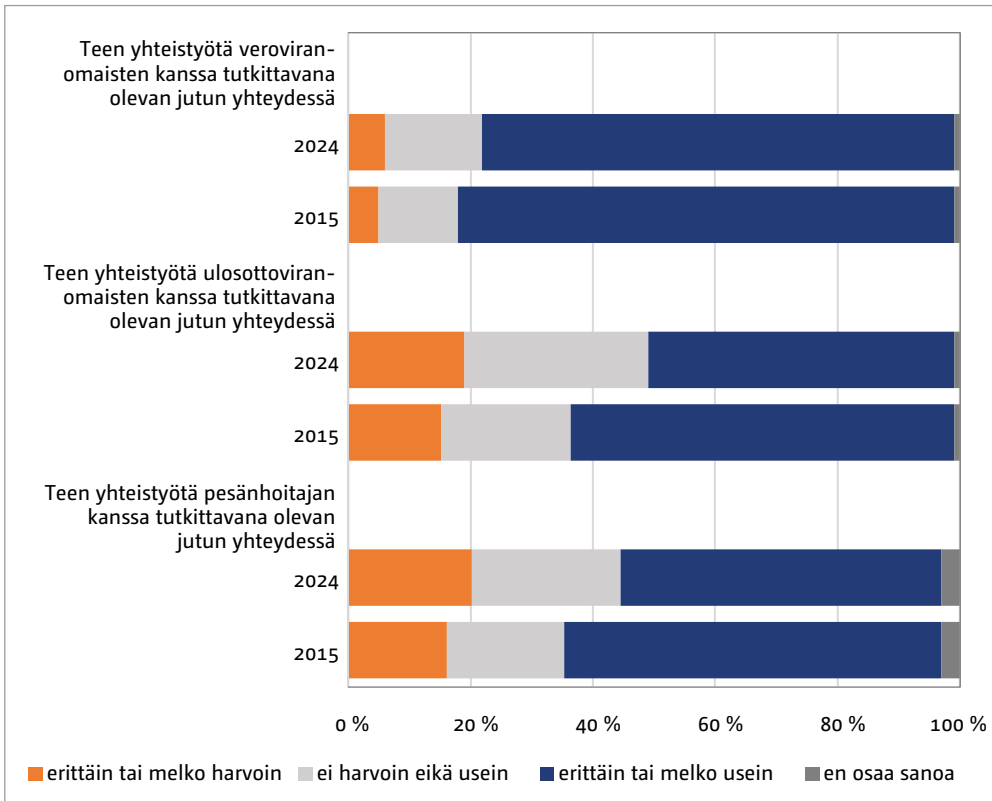
- ”Kansainvälisyys jutussa vaikeuttaa tutkintaa merkittävästi, koska kaikenlainen yhteistyö ulkomaisten tahojen kanssa on hankalaa ja erityisesti aikaa vievää”
- ”Normaalit tutkintatoimet + EIS, Siena ja oikeusapupyynnöt”
- ”Ehkä yhteistyö KRP:n kansainvälisten asioiden yksikön kanssa, sieltä saadut tiedot, ohjeet ja neuvot”
- ”Pankkitiedustelut eri maihin sekä yhteyshenkilöiden käyttö”
- ”Tehokkaita tutkintamenetelmiä ei oikeastaan ole. Aikalailta arpapeliä, mitä saa vastaukseksi, jopa Euroopan sisällä.”

8 Talousrikostutkintaan liittyvä yhteistyö

Tässä luvussa tarkastellaan yhteistyötä poliisin talousrikostutkinnassa. Yleiskuva yhteistyöstä koskee yhteistyötahoja, yhteistyön tiheyttä sekä joitakin yhteistyöhön liittyviä menettelyjä käytännössä. Syyttäjähöyhteistyöhön liittyvä osio keskittyy esimerkiksi syyttäjän rooliin esitutkinnassa, palautteen antamiseen ja eräisiin muihin seikkoihin.

8.1 Yhteistyön muodot

Yhteistyö eri tahojen kanssa on olennaista talousrikostutkinnassa (Puonti, 2004; Menon & Siew, 2012; Lule, 2021). Vastaajilta kysyttiin, kuinka usein he tekevät tutkittavana olevien juttujen yhteydessä yhteistyötä veroviranomaisten, ulosottoviranomaisten ja pesänhoitajien kanssa. Kuvan 37 mukaan yleisin yhteistyötaho talousrikostutkinnassa on veroviranomainen, jonka kanssa lähes neljä viidesosa vastaajista oli ollut usein yhteistyössä tutkittavana olevan jutun yhteydessä. Yhteistyö ulosottoviranomaisen ja pesänhoitajan kanssa oli selvästi harvinaisempaa, ja sitä oli harjoittanut usein vähän yli puolet vastaajista. Yhteistyötä usein tehneiden vastaajien määrä on vähentynyt vuodesta 2015.

Kuva 37. Vastaajien arvioita poliisin ja muiden viranomaisten yhteistyöstä tutkittavan talousrikosjutun yhteydessä vuosina 2015 ja 2024

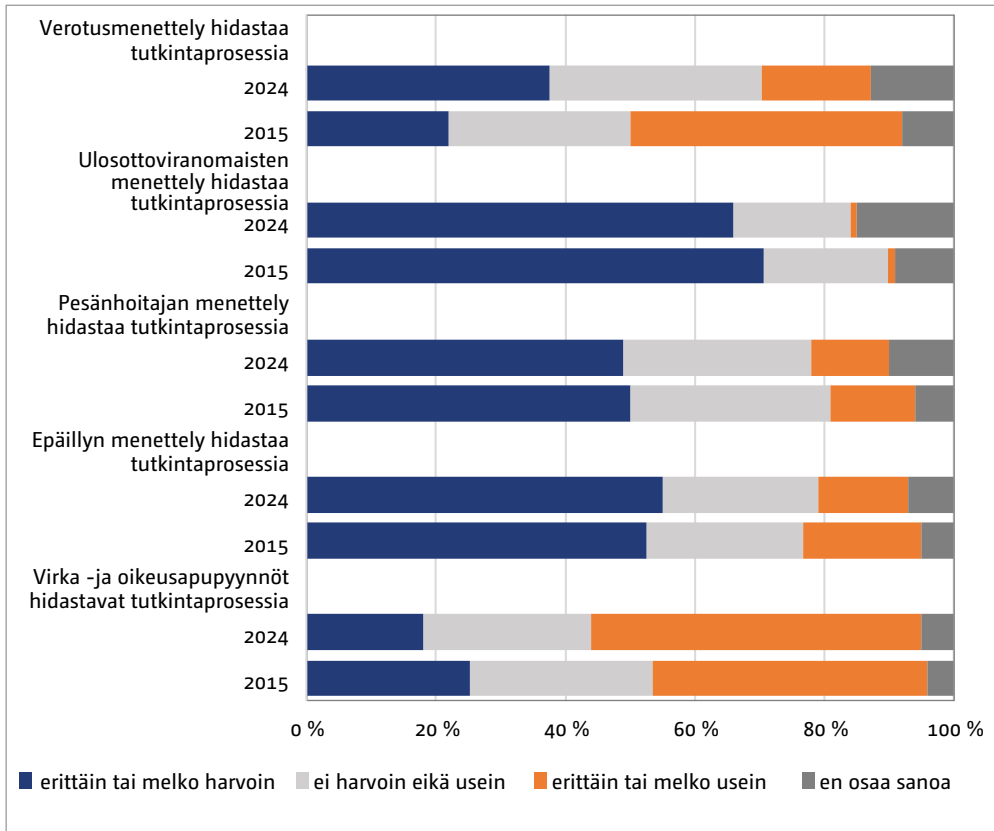
(Liitetaulukko E, kohdat E62B, D, F, muuttujasta riippuen n=191–193)

Yhteistyö pankkien kanssa toteutuu esimerkiksi pankkiedusteluina Sapat-ti-järjestelmällä. Ne ovat yleinen käytäntö talousrikostutkinnassa, koska kaksi kolmasosaa vastaajista oli tehnyt usein tällaisia pankkiedusteluja. Tieto ei ole vertailukelpoinen vuoteen 2015, minkä vuoksi sitä ei esitetty kuvassa 37.

Kyselylomakkeessa kartoitettiin myös avokysymyksellä keskeisiä yhteistyötahoja, joiden kanssa vastaajat olivat olleet henkilökohtaisesti yhteydessä talousrikosjuttujen tutkinnassa viimeisen 12 kuukauden aikana. Tässä siis ei kysytty yhteistyön tiheyttä, vaan sitä oliko vastaaja ylipäänsä tehnyt yhteistyötä. Yhteensä 188 vastaajasta noin 90 % oli tehnyt yhteistyötä verohallinnon, vajaat kaksi kolmasosaa ulosottoviranomaisten, lähes 60 % syyttäjälaitoksen, runsas kolmannes konkurssipesien, noin neljäsosaa aluehallintoviranomaisten ja vajaa

viidennes Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa. Muita yhteistyökumppaneita olivat esimerkiksi poliisin muut yksiköt, pankit, tulli, rajavartiolaitos, puolustusvoimat, kunnat, Maahanmuuttovirasto, Rikosuhripäivystys, Ruokavirasto, Kela, Finanssivalvonta ja Europol.

Vastaajilta kysyttiin osana esitutkintaa koskevia väitteitä, että minkä tahojen toiminta tai mitkä tekijät hidastavat tutkintaprosessia. Kuvan 38 mukaan erityisesti virka-apupyynnöt ja oikeusapupyynnöt hidastavat tutkintaa. Puolet vastaajista piti niitä usein tutkinnan hidasteena. Vastaajista 17 % arvioi verotusmenettelyn ja 12 % pesähoitajan menettelyn hidastavan usein talousrikosten tutkintaa. Epäillyn menettelyn koki hidastavan usein tutkintaa 12 % vastaajista, ja vain jotkut yksittäiset vastaajat ilmoittivat ulosottoviranomaisen menettelyn usein tutkinnan hidasteeksi. Etenkin verottajan tilanne on parantunut.

Kuva 38. Vastaajien arvioita poliisin talousrikostutkintaa hidastavista tekijöistä vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko E, kohdat E62C, E, G, H, I, muuttujasta riippuen n=191–193)

Vastaajilta tiedusteltiin avokysymyksellä, miten yhteistyö keskeisimpien yhteistyötahojen kanssa on sujunut ja miten sitä voisi kehittää. Lähes kaikki 179 vastaajaa arvioivat etenkin viranomaisten välisen yhteistyön sujuvan ainakin pääsääntöisesti hyvin.

Vastaukset sisälsivät useita hyviä käytänteitä ja ehdotuksia uusiksi toimintatavoiksi. Useat vastaajat painottivat henkilökohtaisten kontaktien merkitystä yhteistyössä. Myös viranomaissähköpostin koettiin helpottavan yhteistyötä. Eräs vastaaja kertoi hyvästä käytännöstä, jossa verohallinnolla ja ulosottolaitoksella on nimetty yhteyshenkilö heidän organisaatiossaan. Jossakin yksikössä yhteyshenkilö on paikalla kerran viikossa, jolloin asioita saadaan säännöllisesti työstettyä eteenpäin. Vastauksissa ehdotettiin muun muassa päivittyvän yhteystietolistan luomista sekä samaa pikaviestiyhteyttä poliisille ja syyttäjälaitokselle, jolloin yhteydenpito olisi reaaliaikaista ja helppoa.

Yhteistyön kehittämistä koskevien vastausten mukaan tietojen saantiin ja antamiseen liittyviä oikeuksia tulisi kehittää. Poliisin oma-aloitteisen tiedon luovutuksen osalta toivottiin lakimuutosta asian selkeyttämiseksi. Asiakirjojen tilaamista verohallinnon sähköisen järjestelmän kautta pidettiin jossain määrin toimimattomana, minkä vuoksi ehdotettiin nykyisen tilauspohjan kehittämistä. Yksi vastaaja toivoi verohallinnon panostavan verotarkastuskertomusten muotoseikkoihin, jotta ne vastaisivat paremmin esitutkintapöytäkirjojen muotoa ja siten helpottaisivat merkittävästi esitutkintaprosessia. Hän ehdotti verotarkastuskertomuksiin ja liitetiedostoihin lisättäväksi kirjanmerkit, joiden avulla pääsee hyppäämään haluttuun tekstikohtaan. Poliisin työtä sujuvoitaisi, jos verotarkastuslomakkeet laadittaisiin kahtena versiona, joista toinen sisältäisi kaikki tiedot ja toisesta olisi poistettu yksilöivät tiedot kuten henkilötunnukset ja osoitteet.

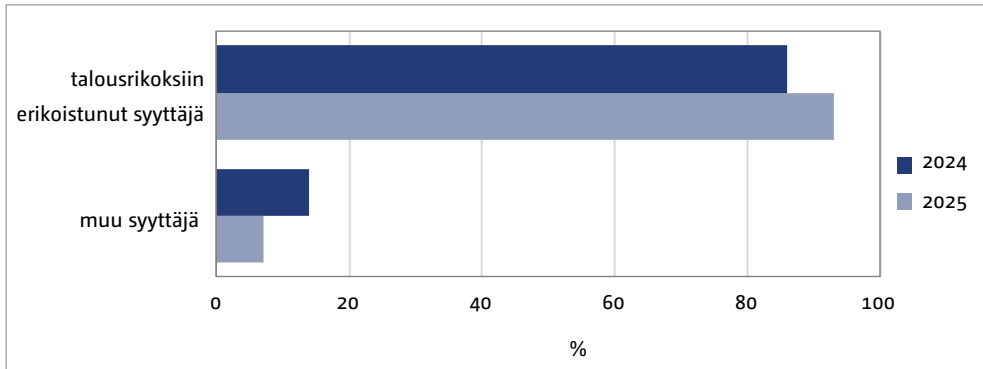
Muutamassa vastauksessa toivottiin sujuvampaa yhteistyötä pankkien kanssa. Pankkitiedustelujen vastaukset haluttiin suoraan poliisin tietojärjestelmiin sähköpostin sijasta. Erään vastaajan mukaan myös tullissa tutkitaan talousrikoksia, ja jos poliisi tunnistaisi paremmin tullirikoksia, tutkintaa voitaisiin jakaa myös tullin kanssa. Pesänhoitajien toivottiin tekevän yhdenmukaisempia tutkintapyyntöjä ja heille ehdotettiin vakiolomaketta tutkintapyyntöjen tekemistä varten. Muita kehittämissuhteita olivat yhteiset koulutustilaisuudet ja tietoiskut, alueelliset tapaamiset myös eri kaupungeissa toimivien yksiköiden kanssa, rikosyhtöryhmien uudelleen perustaminen ja videokokousten järjestämisen sujuvoittaminen teknisesti.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja keskeisimmistä yhteistyötahoista, yhteistyön sujumisesta ja sen kehittämisestä:

- ”Verottajan ja ulosoton kanssa pääsääntöisesti hyvin, muiden kanssa vaihtelevasti”
- ”Syyttäjien resurssointia tulisi parantaa ja pyrkiä saamaan pitkäaikaisia ns. talousrikossyyttäjiä”
- ”Hyvin muuten, mutta tiedonvaihtamisessa nykyään alkaa olla ongelmia, joka on sekin säädetty monella lailla ja kyseeseen tulee tilanteita, jossa mietitään, voidaanko tietoa antaa, kun se on saatu jonkun toisen lain perusteella”
- ”Hyvin sujunut. Etenkin viranomaisyhteistyö sujuu mallikkaasti”
- ”Hyvin. Henkilöiden tunteminen ratkaisevaa”
- ”Nimetyt yhteyshenkilöt ovat toimineet hyvin”
- ”Välttävästi. Ihmiset ei reagoi sähköposteihin tai vastaa puheluihin”
- ”Svårt att ordna videomöten via Teams till sådana som inte har TUVE nätverk”

8.2 Esitutkintayhteistyö syyttäjän kanssa

Syyttäjä on yksi poliisin keskeisimmistä yhteistyötahoista ja siksi vastaajia pyydettiin arvioimaan syyttäjien toimintaa useasta näkökulmasta. Heiltä kysyttiin, kuka pääsääntöisesti toimii syyttäjänä talousrikosjutuissa. Vastaajista 86 % ilmoitti, että pääsääntöisesti syyttäjänä talousrikosjutuissa toimii talousrikoksiin erikoistunut syyttäjä (kuva 39). Näin ollen juttua käsittelevät nimenomaan talousrikostutkintaan erikoistuneet asiantuntijat sekä poliisin että syyttäjän puolella. Tosin muiden syyttäjien osuus on kaksinkertaistunut 14 %:iin vuosina 2015–2024.

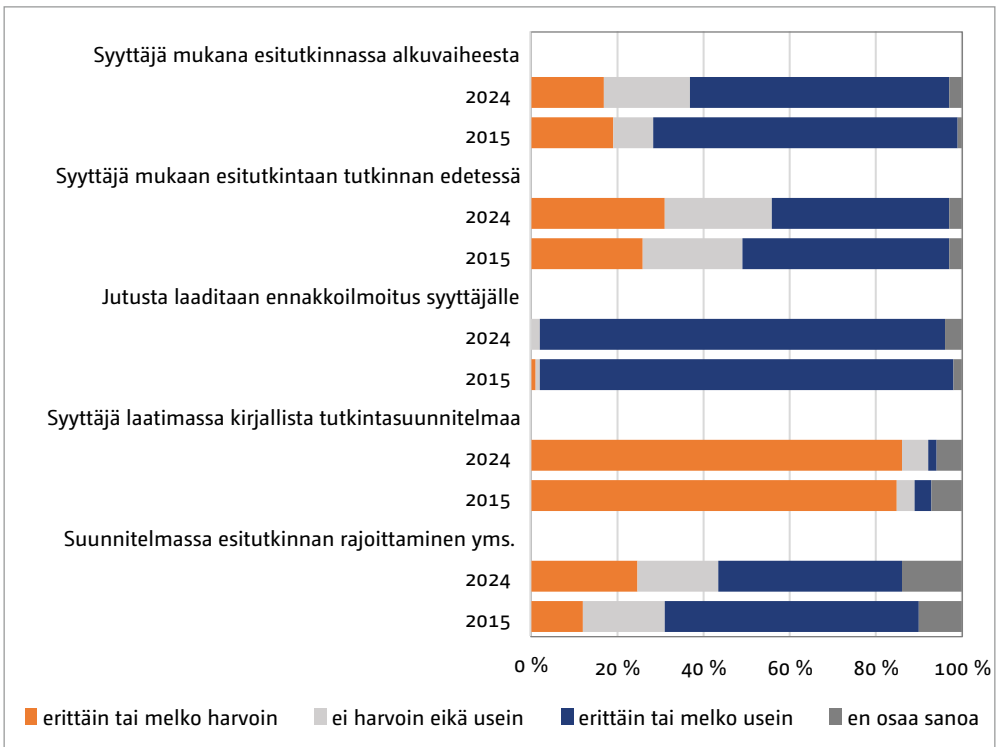

Kuva 39. Vastaajien arvioita pääsääntöisesti syyttäjänä toimivasta asiantuntijasta poliisin tutkimissa talousrikosasioissa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko E, kohta E63, n=194)

Vastaajien näkemyksiä syyttäjien toiminnasta kysyttiin tiedustelemalla kantaa erilaisiin väittämiin esitutkintaprosessin yhteistyöstä ja sujuvuudesta. Kuva 40 esittää syyttäjän toimintaa erityisesti esitutkinnan suunnittelussa ja alkuvaiheessa.

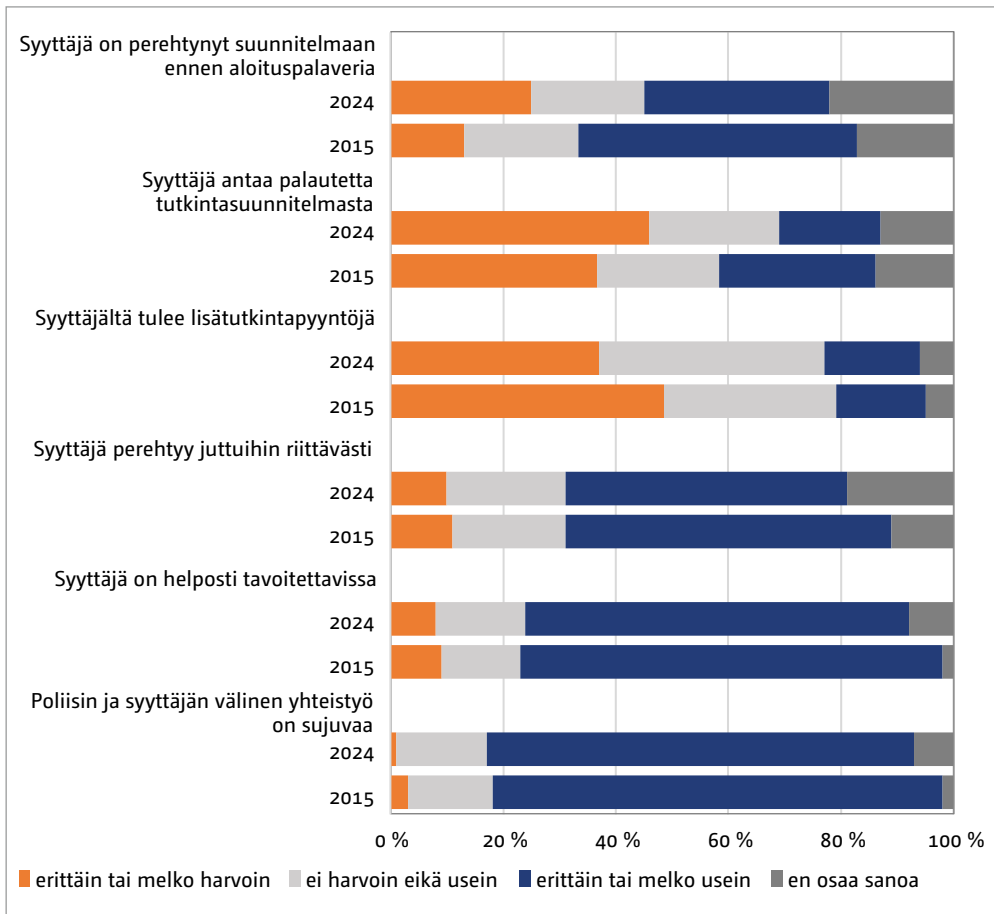
Kuvan 40 mukaan 60 % vastaajista arvioi, että syyttäjä on usein mukana esitutkinnassa alkuvaiheesta lähtien ja runsaat 40 % ilmoitti syyttäjän tulevan usein mukaan vasta tutkinnan edetessä. Yhteensä 95 % vastaajista raportoi, että syyttäjälle laaditaan jutusta usein ennakoilmoitus. Vastaajista 43 % arvioi, että tutkintasuunnitelmassa otetaan usein huomioon esitutkinnan rajoittaminen sekä mahdollinen muu vastuun kohdentamiseen liittyvä päätös. Syyttäjä on ollut usein mukana laatimassa kirjallista tutkintasuunnitelmaa vain joidenkin yksittäisten vastaajien mukaan. Vuonna 2024 syyttäjän arvioitiin osallistuvan hieman aikaisempaa harvemmin esitutkintaan. Lisäksi entistä pienempi osa vastaajista katsoi esitutkinnan rajoittamista ja vastuun kohdentamista koskevien asioiden olevan esillä tutkintasuunnitelmassa.

Kuva 40. Vastaajien arvioita syyttäjän toiminnasta erityisesti esitutkinnan suunnittelussa ja alkuvaiheessa poliisin tutkimissa talousrikosasioissa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko E, kohdat E64A-C, E, F, muuttujasta riippuen n=192–195)

Syyttäjän toimintaan kuvassa 41 liittyvistä asioista myönteisimmin arvioidaan syyttäjän ja poliisin välistä yhteistyötä, jota yli kolme neljästä vastaajasta pitää usein sujuvana. Runsaat kaksi kolmasosaa vastaajista puolestaan arvioi, että syyttäjä on usein helposti tavoitettavissa. Puolet vastaajista pitää syyttäjän perehtymistä juttuihin usein riittävänä, ja kolmannes arvioi syyttäjän perehtyneen usein suunnitelmaan ennen aloituspalaveria. Vastaajista 18 % katsoo syyttäjien esittävän usein lisätutkintapyyntöjä, ja yhtä moni arvioi syyttäjän antavan usein palautetta tutkinnasta. Vuoteen 2015 verrattuna kiinnittää huomiota erityisesti se, että pienempi osa vastaajista katsoo syyttäjän perehtyneen usein tutkintasuunnitelmaan tai antaneen palautetta.

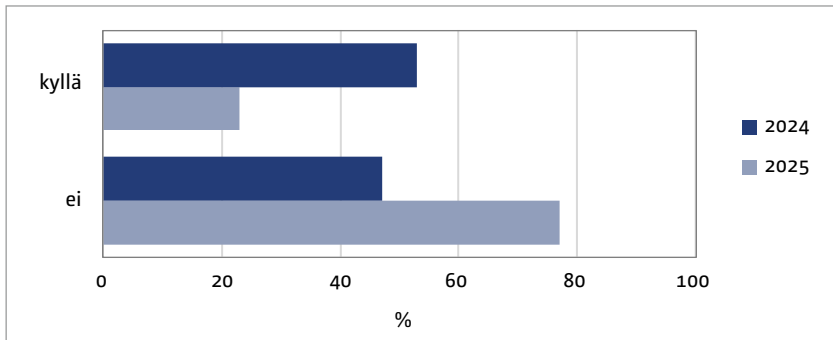
Kuva 41. Vastaajien arvioita erityisesti syyttäjän perehtymisestä, palautteesta ja yhteistyöstä poliisin tutkimissa talousrikosasioissa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko E, kohdat E64G, H, J-M, muuttujasta riippuen n=193–194)

Syyttäjän palautteesta kysyttiin erikseen, että miten vastaajat arvioivat syyttäjän antavan palautetta talousrikosjuttujen tutkinnasta. Vastaajilla oli mahdollista valita useita vastausvaihtoehtoja. Vuoden 2024 tiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia vuoteen 2015 verrattuna. Yleisimpiä palautteen antamisen tapoja ovat kirjallinen palaute mukaan lukien sähköpostiviestit ja yhteisissä palavereissa annettava palaute. Kummankin palautemuodon toi esille 54 % vastaajista. Kolmannes vastaajista mainitsi puhelimitse annettavan palautteen ja loput vastaajat muun palautteen. Suullisen palautteen osuus kohoaa suu-

remmaksi kuin kirjallisen palautteen osuus, jos palaverit ja puhelut lasketaan suulliseksi palautteeksi.

Kyselyssä tiedusteltiin talousrikostutkinnan työntekijöiltä, onko syyttäjä päätyneet syyteneuvotteluun talousrikosasiassa, jonka tutkinnassa vastaaja on ollut mukana (kuva 42). Vastaajista yli 50 % totesi syyttäjän päätyneen syyteneuvotteluun, kun vuonna 2015 vastaava osuus jäi alle neljännekseen.

Kuva 42. Vastaajien arvioita syyttäjän päättämisestä syyteneuvotteluun poliisin tutkimissa talousrikosasioissa vuosina 2015 ja 2024

(Liitetaulukko E, kohta E65, n=189)

Vastaajilta tiedusteltiin avokysymyksellä, miten yhteistyötä syyttäjän kanssa voisi kehittää ja 100 henkilöä kommentoi tätä asiaa. Vajaa 30 % vastaajista oli tyytyväisiä nykyiseen yhteistyöhön ja toimintatapaan mutta toisaalta tunnistettiin kehityskohteita. Vajaa kolmannes vastaajista toivoi lisää tapaamisia syyttäjän kanssa etenkin esitutkinnan alkuvaiheessa. Joissakin vastauksissa toivottiin säännöllisesti pidettäviä kokouksia. Runsas kymmenesosa vastaajista korosti henkilöresursseja eli yhteistyö paransi, mikäli ammattitaitoisia syyttäjiä olisi riittävästi. Noin joka kymmenes vastaaja toivoi syyttäjiltä selkeitä tutkintalinjauksia ja rajauksia juttujen tutkintaan sekä perehtymistä juttuihin riittävällä tarkkuudella. Muita ehdotuksia yhteistyön parantamiseksi olivat yhteisen sähköisen viestialustan luominen, syyteneuvottelun kehittäminen, syyttäjien työtilojen sijoittaminen lähelle poliisin työtiloja, yhteistyötä koskevien prosessien kuvaaminen sekä ajankohtaiskatsausten järjestäminen. Lisäksi toivottiin, että syyttäjä ei vaihtuisi kesken esitutkinnan. Syyttäjältä saatava palaute todettiin tärkeäksi, ja sitä kaivattiin esimerkiksi jutun etenemisestä oikeusprosessissa ja esitutkinnan onnistumisesta.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja keinoista kehittää syyttäjäyhteistyötä:

- "Aika hyvällä mallilla on. Kaikilla on vaan kiire"
- "Usean asian kehittäminen törmää resurssin puutteeseen"
- "Ainoastaan vähentämällä syyttäjien työtaakkaa, jolloin aikaa asioihin perehtymiseen jäisi riittävästi"
- "Aikaisemmin pitäisi ottaa syyttäjä mukaan suunnitteluun"
- "Syyttäjä ottaisi enemmän kantaa tutkintasuunnitelman tutkinnan rajajamisiin"

9 Näkemyksiä talousrikostutkinnan kehittämisestä

Tässä pääluvussa esitellään lyhyesti vastaajien näkemyksiä talousrikostutkinnan kehittämisestä. Tarkastelun kohteena ovat ensinnäkin talousrikostutkinnan onnistumiseen vaikuttavat ja sitä rajoittavat tekijät. Toiseksi kuvataan arvioita Poliisihallituksen harjoittamasta talousrikostutkinnan ohjauksesta ja sen kehittämisestä. Kolmanneksi käsitellään vastaajien esille tuomia uusia talousrikosilmiöitä, koska niillä on merkitystä tutkinnan suuntaamisessa tulevaisuudessa.

9.1 Tutkintaa edistäviä ja rajoittavia tekijöitä

Vastaajilta tiedusteltiin avokysymyksellä mitkä ovat talousrikostutkinnan kolme tärkeintä menestystekijää ja näkemyksistään kertoi 187 vastaajaa. Noin 60 % vastaajista raportoi, että työntekijöiden osaaminen ja ammattitaito ovat tärkeitä menestystekijöitä talousrikostutkinnassa. Yhdessä vastauksessa osaamisen sisältöä oli tarkennettu ja todettu, että on tärkeää esimerkiksi ymmärtää rikoksen tunnusmerkistöt sekä riittävät tai tarkoituksenmukaiset tutkintatoimet. Myös resurssien varmistaminen on tärkeää tutkinnan onnistumisen kannalta, ja noin 40 % vastaajista nostikin riittävän henkilömäärän yhdeksi menestystekijäksi. Rungas neljäsosa vastaajista painotti motivoitunutta ja työhönsä sitoutunutta henkilöstöä, korkeatasoista johtamisosaamista sekä sujuvaa yhteistyötä eri tahojen kanssa. Tutkinnanjohtajilta odotetaan esimerkiksi perehtyneisyyttä talousrikostutkintaan, johdonmukaisuutta ja rohkeutta tehdä päätöksiä. Hyvin toimiva yhteistyö on olennaista esimerkiksi syyttäjän, sidosryhmien tai kansainvälisten kontaktien kanssa.

Vajaassa viidenneksessä vastauksista mainittiin hyvän työilmapiirin ja työhyvinvoinnin olevan tärkeää talousrikostutkinnan onnistumisen kannalta. Rungas kymmenesosa vastaajista totesi, että juttujen tutkintaan pitäisi olla riittävästi aikaa käytettävissä eli työrauha. Muita vastauksissa esille tulleita menestystekijöitä olivat kilpailukykyinen palkkaus, koulutusmahdollisuudet osaamisen ylläpitämiseksi, tehtävien priorisointi ja mahdollisuus keskittyä olennaiseen sekä juttujen tehokas esikäsittely ja tutkinnan rajoittaminen. Lisäksi onnistumista tukevat esimerkiksi tutkinnan selkeät prosessikuvaukset, toiminnan pitkäjänteisyys, aktiivinen pakkokeinojen käyttö ja rikoshyödyn poisottaminen, tutkinnan reaaliaikaisuus sekä ajanmukaiset työvälineet ja -tavat.

Avokysymyksen perustuvia kommentteja talousrikostutkinnan menestystekijöistä:

- ”Ammattitaito, priorisointi, johtaminen”
- ”Hyvä tutkinnanjohto, pätevät tutkijat ja selkeä prosessikuvaus (kaikki tietää omat tehtävänsä)”
- ”Yhteistyö, hyvä suunnittelu ja riittävät resurssit”
- ”Tutkitaan luokittelun mukaisia talousrikosjuttuja, henkilöstön hyvinvointi, sidosryhmäyhteistyö”
- ”Riittävä tutkinta-aika, osallisten tavoittaminen, vastuun kohdentaminen”
- ”Jatkuva kouluttautuminen ja tietojen päivittäminen”

Avokysymyksellä kartoitettiin myös vastaajien mielestä kolme tärkeintä talousrikostutkinnan menestystä rajoittavaa tekijää ja niitä raportoi 189 henkilöä. Lähes puolet vastaajista mainitsi menestystä rajoittavana tekijänä resursivajeen ja noin kolmasosa liiallisen työkuorman. Rungas neljäsosa vastaajista viittasi tässä yhteydessä henkilöstön osaamattomuuteen tai huonoon johtamiseen. Neljäsosa vastaajista totesi ongelmalliseksi muiden kuin talousrikosjuttujen käsittelyn, koska ne vievät aikaa varsinaiselta talousrikostutkinnalta. Vajaa neljäsosa vastaajista arvioi henkilöstön vaihtuvuuden, motivaatio-ongelmien ja sitoutumisen puutteen rajoittavan talousrikostutkinnan onnistumista. Joissakin vastauksissa todettiin matalan palkkatason vaikeuttavan osaavien työntekijöiden rekrytointia ja ammattitaitoisten henkilöiden sitouttamista talousrikostutkinnan tehtäviin pidemmäksi ajaksi. Muita menestystä rajoittavia tekijöitä olivat huono työilmapiiri, heikko työhyvinvointi, ongelmat viranomaisyhteistyössä, tarjolla olevan koulutuksen puute, heikko esikäsittelytoiminto, rikoshyödyn jäljittämisen haasteet vanhemmissa jutuissa sekä tehtävien monimutkautuminen ja kansainvälistyminen.

Avokysymyksen perustuvia kommentteja talousrikostutkinnan menestystä rajoittavista tekijöistä:

- ”Huono työilmapiiri, riittämätön resurssi, kaikkien muiden juttujen kuin talousrikosten tutkinta esim. ihmiskauppa, työrikokset jne.”
- ”Juttujen valtava määrä. Se, että jutut odottavat monta vuotta tutkintaan pääsyä”

- ”Huono johtaminen”
- ”Omotiverade och okunniga förmän, otydliga instruktioner, obefintlig förbehandling”
- ”Rekrytointi, ei ole ammattitaitoisia ja kiinnostuneita henkilöitä”
- ”Suuri vaihtuvuus tutkijoissa. Uusien perehdytys vie aikaa ja vaativimmat tutkinnat kaatuu osaavimpien niskaan”
- ”Poliisijohdon viimeaikaiset linjaukset ja priorisoinnit, halutaan näkyä mediassa mediaseksikkäillä jutuilla”

9.2 Tutkinnan valtakunnallinen ohjaus ja sen kehittäminen

Poliisin talousrikostutkinnan henkilöstö työskentelee poliisiyksiköissä, joita ohjaa Poliisihallitus ja edelleen sisäministeriö. Kyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan Poliisihallituksen suorittamaa talousrikostorjunnan ohjausta. Vastaajista 9 % koki Poliisihallituksen ohjauksen olevan erittäin tai melko hyvää, ja ohjaukseen kriittisesti suhtautuneita oli vajaa neljännes. Yli 40 % vastaajista ei kuitenkaan osannut arvioida ohjauksen laatua.¹³

Erikseen kysyttiin talousrikostorjunnan ohjauksen kehittämisestä. Runsaat 80 % vastaajista raportoi, että poliisihallituksen talousrikostorjunnan ohjausta tulisi kehittää. Avokysymyksellä tiedusteltiin tarkemmin, miten poliisihallituksen ja sisäministeriön harjoittamaa talousrikostorjunnan ohjausta tulisi kehittää ja vastauksia saatiin 144 henkilöltä. Avokysymykseen vastanneista vajaa neljännes vastaajista kuitenkin totesi, että ei osannut esittää kehitysehdotuksia. Jotkut vastaajat eivät osanneet vastata kysymykseen, koska eivät olleet tietoisia siitä, miten ohjausta käytännössä toteutetaan. He eivät kokeneet ohjauksen juurikaan näkyvän yksittäisen tutkijan arjessa.

¹³ Vuonna 2024 kyselyyn lisättiin vastausvaihtoehto ”En osaa sanoa”, minkä vuoksi uusia tuloksia ei voida suoraan verrata aiempiin tuloksiin. Tuloksissa kuitenkin kiinnittää huomiota se, että vastaukset ovat kasaantuneet voimakkaasti vastausvaihtoehtoihin, joissa ei osata tai haluta ottaa asiaan kantaa (”ohjaus ei ole hyvää eikä huonoa”, ”en osaa sanoa”). Vuonna 2015 vastaajista 58 % valitsi neutraalin vaihtoehdon, ja vuonna 2024 siihen sisältyi 24 % ja uuteen luokkaan ”en osaa sanoa” 44 % vastaajista. Jos poistetaan vastauksista ”en osaa sanoa” luokka, voidaan nähdä siirtymää kohti kriittisempää suhtautumista vuodesta 2015.

Talousrikostorjunnan ohjauksen kehittämiseksi esitettiin useita keinoja. Kehittämiskohteet liittyivät seuraaviin asiakokonaisuuksiin: resurssit ja palkkaus, ohjeet ja määräykset, koulutus, valvontavastuu sekä muut yksittäiset kehittämiss ehdotukset.

Vajaa kolmannes avokysymyksen vastaajista ilmoitti resursoinnin ja palkkauksen talousrikostorjunnan kehittämiskohteeksi. Yksiköille toivottiin selkeää ohjeistusta siitä, kuinka paljon resursseja tulee suunnata talousrikostutkintaan. Lisäksi ohjaavan tahon odotettiin valvovan, että talousrikostutkintaan suunnatut resurssit myös tosiasiallisesti käytetään talousrikosten eikä muiden rikosten tutkintaan. Eräässä vastauksessa ehdotettiin tutkijaresurssin turvaamiseksi määrärahaa, joka perustuisi siihen kuinka paljon poliisilaitoksella on saatu takaisin rikoshyötyä. Moni vastaaja oli tyytymätön palkkaukseen todeten, että talousrikostutkinnassa työskentelevien palkkataso on nykyisin tavanomaisen tutkinnan tasolla. Talousrikostutkintalisää pidettiin riittämättömänä kannustimena hakeutua talousrikostutkintaan. Palkkausperusteiden tulisi myös olla tasa-arvoiset ja yhtenevät eri yksiköissä.

Noin viidennes kehittämistoimia ehdottaneista esitti, että talousrikostorjunnan ohjausta tulisi kehittää ohjeiden ja määräysten avulla. Ohjaavan tahon toivottiin konkreettisesti tuntevan tutkintatyön arjen eli jokapäiväisen tehtäväkentän, jotta ohjeita olisi mahdollista noudattaa. Ohjeistuksen toivottiin määrittelevän ja ohjaavan tarkemmin, mihin asioihin taloustorjunnassa tulisi keskittyä sekä linjaavan selkeästi mitä rikoksia tutkitaan ja mitä ei. Jotkin vastaajat kokivat talousrikostutkinnan olevan nykyisin ikään kuin ”kaatopaikka”, joka saa tutkittavakseen laajasti erityyppisiä rikoksia. Yhdenmukaista ohjeistusta toivottiin esimerkiksi pöytäkirjojen laadintaan ja salauskäytänteisiin sekä perehdyttämiseen. Talousrikostorjuntaa voitaisiin kehittää myös ohjeistamalla laitoksia luokittelemaan jutut yhdenmukaisesti.

Runas kymmenesosa kehittämistoimenpiteitä esittäneistä toivoi, että talousrikostutkinnan koulutus turvattaisiin ja sitä lisättäisiin. Vastauksissa mainittiin monia koulutusmahdollisuuksia. Aiemmin vuosittain järjestetyn talousrikosseminaarin palauttamista esitettiin, ja tämä tilaisuus koettiin hyväksi myös verkostoitumisen kannalta. Yksi vastaaja ehdotti verkkoluentojen hyödyntämistä esimerkiksi velallisen rikosten ja kirjanpitorikosten tutkinnan koulutuksessa. Tallennetut verkkoluennot mahdollistaisivat koulutuksen kuuntelun oman aikataulun puitteissa ilman tarvetta matkustaa luennolle. Myös peruskursseja

syvemmälle meneviä jatkokoulutuksia toivottiin, kuten myös koulutusta kulloinkin ajankohtaisista asiakokonaisuuksista. Joissakin vastauksissa esitettiin huoli siitä, että koulutuspaikkoja on vain rajallisesti tarjolla ja usein vain esihenkilöille. Koulutukseen haluttaisiin päästä aiempaa laajemmin. Yksi kehittämis ehdotus liittyi Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijavalintaan ja koulutukseen, jotta poliisin perustutkintoa opiskelemaan saataisiin koulutetumpaa opiskelija-aineista ja voitaisiin ryhtyä kouluttamaan erikseen erityistutkintaan soveltuvia henkilöitä.

Useat vastaajat nimesivät kehittämiskohteeksi talousrikostorjunnan kehittämistoimenpiteiden vastuuttamisen. Näiden vastausten mukaan ohjaukseen tulisi nimetä vastuuhenkilö, jonka tehtäviin kuuluisi talousrikostorjunnan ohjaus ja kehittäminen yhteistyössä poliisiyksiköiden kanssa. Myös talousrikostutkintaan liittyvä viestintä nostettiin kehityskohteeksi ja toivottiin, että talousrikostutkinnan merkitystä yhteiskunnallisesti tärkeänä toimintana tuotaisiin nykyistä paremmin esille. Eräässä vastauksessa esitettiin vielä, että talousrikostorjunnan ohjauksesta viestiminen on tärkeää ja oikeanlaisen viestinnän avulla tämän toiminnan houkuttavuus voisi lisääntyä sekä poliisihallinnon sisällä että sen ulkopuolella. Muita ehdotettuja kehittämistoimenpiteitä olivat tutkintaprosessin tehostaminen yhtenäisillä toimintamalleilla sekä vähentämällä hallinnollista byrokratiaa.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja Poliisihallituksen ja sisäministeriön harjoittaman talousrikostorjunnan ohjauksen kehittämistavoista:

- ”Aiemmin tähän oli selkeä vastuuhenkilö. Nyt henkilö ilmeisesti laajemmalla roolilla. Nyt tulee usein tunne, että en tiedä kuka hommaa johtaa”.
- ”Ohjaus näkyy ruohonjuuritasolle kokonaisuutena verrattain vähäisenä. Joitain yhteisiä toimintamalleja voisi mahdollisesti kehittää”
- ”Pyytää selvitystä, miten tutkintaprosessi on toteutettu ja antaa kehittäviä ajatuksia tehokkaammalle prosessille”
- ”Talousrikosseminaarien palauttamisella ja näin verkostoitumalla yhteistyö ja osaaminen paranee eri poliisilaitoksilla”
- ”Selkeät linjaukset, mitä kuuluu talousrikostutkintaan ja jalkauttaa se poliisilaitoksille”

9.3 Vakiintuneet ja uudet talousrikosilmiöt tutkinnan suuntaajana

Tässä luvussa tarkastellaan uusia talousrikosilmiöitä, joita on tärkeää tunnistaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta pystytään kehittämään tehokkaita ja vaikuttavia torjunta- ja tutkintakeinoja. Kyselylomakkeessa vastaajilta tiedusteltiin avokysymyksillä, mitkä ovat Suomessa talousrikollisuuden ja harmaan talouden kannalta suurimman riskin toimialoja tai toimintoja. Lisäksi kysyttiin, että minkälaisia uusia talousrikosilmiöitä he ovat tunnistaneet työssään sekä mitkä muutostrendit erityisesti haastavat talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaa tulevaisuudessa.

Suomessa talousrikollisuuden ja harmaan talouden kannalta suurimman riskin toimialoja tai toimintoja koskevaan kysymykseen vastasi 137 henkilöä. Lähes 70 % vastaajista totesi maanrakennus- tai rakennustoiminnan yleisesti olevan suurimman riskin toimiala tai toiminto talousrikollisuuden näkökulmasta. Puolet vastaajista mainitsi ravintolatoiminnan, jossa eräs vastaaja totesi runsaan käteisen rahan käytön altistavan talousrikosten mahdollisuudelle. Rungas kymmenesosa vastaajista raportoi myös kuljetus-, huolinta- ja taksialojen olevan suurimman riskin toimialoja.

Myös teollisuuden eri alat kuten esimerkiksi kaivostoiminta, telakat ja raskas teollisuus arvioitiin vajaassa 7 %:ssa vastauksia olevan haasteellisia talousrikollisuuden ja harmaan talouden näkökulmasta. Lisäksi ongelmallisiksi toimialoiksi tai toiminnoiksi nostettiin autoala (noin 6 % vastaajista) sekä siivousala (noin 5 % vastaajista). Myös elintarvikeala todettiin 5 % vastauksissa haasteelliseksi toiminnaksi sisältäen marjanpoiminnan, maatalousalan ja kasvitarhat. Muita yksittäisissä vastauksissa mainittuja suurimman riskin toimialoja tai toimintoja olivat esimerkiksi majoitusala, matkailuala, hyvinvointialueiden kehittäminen, ympäristöala, kunnallispolitiikka sekä yritykset, joissa käytetään ulkomaista työvoimaa.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja suurimman riskin toimialoista/toiminnoista:

- ”Etniset ravintolat, rakennusala ja kuljetusala. Heikko tietämys lainsäädännöstä ja erilainen kulttuuri. Heikko kannattavuus kilpaillulla alalla. Aloilla voi alkaa yrittäjäksi hyvin vähällä tietämyksellä yrittämisestä.”

- ”Kaikki toimialat, joissa käytetään alihankkijoita (rakennusala), joissa kielimuuri tulee asioiden selvittämisen esteeksi (ravintolat, parturit), jossa yrittäjyyden ja työntekemisen raja hämärtyy (Wolt), jossa valvonta on vaikeaa tai jopa mahdotonta (Taksi-uudistus, rekkaliikenne)”
- ”Perinteisessä mielessä rakennus- ja ravintola-ala, mutta myös muut alat, joissa on paljon ulkomaalaisia työntekijöitä ja vaihtuvuus on suurta, kuten esimerkiksi kasvitarhat, marjanpoimintayritykset jne.”
- ”Telakat, pitkät alihankkijaketjut, huono valvonta”
- ”Sijoittaminen (bitcoin) tekoäly. Ihmisillä ei ole vielä riittävää osaamista tunnistaa mahdollinen rikollinen toiminta.”

Uusista talousrikosilmiöistä kirjoitti näkemyksiään 115 vastaajaa, joista vajaat 8 % ei osannut ottaa kysymykseen kantaa esimerkiksi lyhyen työkokemuksensa vuoksi. Noin kymmenesosa vastaajista koki, että varsinaisesti uusia ilmiöitä ei ole työssä tullut esille. Noin kolmannes vastaajista sen sijaan raportoi, että talousrikosjutuissa on yhä useammin kansainvälisiä kytköksiä. Kansainvälisyys näkyy esimerkiksi siten, että yritystoimintaa siirretään kotimaan ulkopuolelle ja aiempaa useammin rahaliikenteessä hyödynnetään ulkomaalaisia pankkitoimintoja tai maksupalveluja. Vastaajien mukaan juttuihin liittyvät asianosaiset ovat myös aiempaa useammin ulkomaalaistaustaisia. Rikoshyödyn jäljittäminen todettiin yhä vaikeammaksi juttuihin liittyvien kansainvälisten kytkösten myötä.

Noin viidennes vastaajista arvioi, että talousrikoksia tehdään aiempaa useammin tietoverkkoja hyödyntäen. Esimerkkeinä mainittiin nettilompakoihin liittyvät rikokset sekä virtuaalipankkien käyttäminen rikosten tekemisessä. Runsas kymmenesosa vastaajista kertoi erilaisten petosten lisääntyneen. Esimerkkeinä petoksista raportoitiin muun muassa virtuaalivaluuttapetokset, käytettyihin autoihin liittyvät rahoituspetokset sekä alustatalouden kautta varoja saaneiden henkilöiden veropetosepäilyt. Myös yritysten välisten petosten, kuten esimerkiksi perusteettomien laskutusten kerrottiin lisääntyneen. Yksi vastaaja kertoi ilmiöstä, jossa nuoret henkilöt antavat pientä korvausta vastaan henkilötietonsa yrityksiin, jotka hyödyntävät saamiaan tietoja petosten tekemisessä. Joissakin vastauksissa mainittiin vielä seuraavia nousevia talousrikosilmiöitä: ihmis-kaupparikokset, lyhyen elinkaaren yhtiöiden tai kevytyrittäjien hyväksikäyttäminen, ympäristörikokset sekä rekisteröityihin yhdistyksiin, talouspakotteisiin ja konkurssiin liittyvät rikokset.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja uusista, tunnistetuista talousrikos-ilmiöistä:

- ”Suuressa osassa jutuista ainakin osa asianosaisista on muita, kuin suomea äidinkielenään puhuvia henkilöitä”
- ”Pankkitilien avaaminen ulkomaille ja niiden laajamittaisempi käyttö”
- ”Ulkomaisten sijoituspetosten (kryptovaluuttapetokset) suuri lisääntyminen”
- ”Kevytyrittäjyys ja sen hyväksikäyttäminen työnantajien puolelta”
- ”Kansainvälistyminen ja rikoksia tehdään ja sovitaan internetmaailmassa”
- ”Lyhyen elinkaaren autojen maahantuontitoiminta, jossa veroja ei ole tarkoitukseen maksaa. Hyöty jaetaan jälleenmyyjän ja maahantuojan kesken”
- ”Varsinaisesti uusia ilmiöitä ei ole, kaikkia on tullut vastaan”

Kyselylomakkeessa tiedusteltiin avokysymyksellä, mitkä muutostrendit erityisesti haastavat talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaa tulevaisuudessa. Yhteensä 118 henkilöä vastasi kysymykseen. Vastaajista runsas 40 % arvioi kansainvälisyyden haastavan talousrikosten torjuntatoimia. Vastauksissa kansainvälisyydellä viitattiin esimerkiksi siihen, että Suomessa toimivien yritysten ja yritysten todettiin olevan aiempaa useammin kansainvälisiä. Tämän todettiin hidastavan esitutkintaprosessia esimerkiksi kuulusteluissa tarvittavien tulkkien ja mahdollisten käännöstöiden myötä. Liiketoiminnassa on myös alettu hyödyntää kansainvälisten rahoituslaitosten palveluja. Yksi vastaaja totesikin, että ”digitalisaation myötä yritykset siirtävät toimintojaan internettiin, jolloin myös esimerkiksi yritysten kirjanpitoaineistot ovat enenevässä määrin sähköisessä muodossa.”

Runsas viidennes avokysymyksen vastaajista arvioi digitalisaation haastavan tulevaisuudessa talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaa. Runsas kymmenesosa vastaajista arvioi tietoverkkorikosten määrän kasvavan, ja yhtä moni arvioi virtuaalivaluuttojen lisääntymisen tulevaisuuteksi haasteeksi talousrikos-torjunnalle. Rikoshyödyn todettiin usein olevan sähköisessä muodossa, jolloin sen takaisin saamiseksi esitutkinnan tulisi olla mahdollisimman reaaliaikaista. Eri tyyppisiä petoksia tehdään myös tekoälyä hyödyntäen.

Avovastauksissa tuotiin esiin lisäksi seuraavia muutostrendejä: byrokratian lisääntyminen rikosprosessissa, resurssipula, henkilöstön osaamiseen liittyvät haasteet, kulttuurinen murros, yleinen taloudellinen tilanne, tietojensaannin hankaluus ja hitaus ulkomailta, kevytyrittäjyyden ja lyhyen elinkaaren yritysten lisääntyminen sekä konkurssien lisääntyminen. Eräässä vastauksessa mainittiin yhtenä uutena ilmiönä myös halu näyttää varakkaalta sosiaalisen median kanavissa.

Avokysymykseen perustuvia kommentteja tulevaisuuden muutostrendeistä:

- ”Kansainvälistyminen ja verkossa tapahtuva rikollisuus, työllistävät ja pidentävät tutkintaprosesseja sekä tekevät siitä haastavampaa”
- ”Tietotekniikka ja verkossa toimiminen lienee isoimmat haasteet harmaan talouden torjunnassa tulevaisuudessa. Tietotekniikka on tosin samalla myös mahdollisuus esitutkintaviranomaisille”
- ”Pankkitilit ym. yritysten palvelut saatavissa helposti ja halvalla ulkomailta eikä kyseisiltä palveluntarjoajilta välttämättä saada samoja tietoja kuin perinteisiltä kotimaisilta toimijoilta”
- ”Kansainvälisyys ja ulkomainen työvoima ja -toimintakulttuuri. Ns. varjo-yhteiskunnan muodostuminen tekee alipalkkaukset ja veronkierrot helpoksi ja vahvoiksi.”

10 Yhteenveto ja johtopäätökset

Tutkimuksessa tarkasteltiin poliisin talousrikostutkinnassa työskentelevien henkilöiden näkemyksiä talousrikostutkinnan tilasta vuoden 2024 keväällä. Tutkimus kattoi seuraavat aihekokonaisuudet: taustatiedot ja koulutus, työkokemus, tutkinnan organisointi, tutkintaprosessi, talousrikosjutut, yhteistyö eri tahojen kanssa, koulutustarpeet ja urasuunnitelmat sekä uudet talousrikosilmiöt. Edelliset vastaavat kyselyt toteutettiin vuosina 2011 ja 2015.

Aineisto kerättiin poliisin talousrikostutkinnan henkilöstöltä sähköisellä kyselylomakkeella, johon oli mahdollista vastata ainoastaan poliisin tietoverkossa. Kyselylomake oli erikseen suomen ja ruotsin kielellä. Kohdejoukkoon kuului 424 henkilöä, joiden työtehtäviin sisältyi talousrikostutkintaa tai sitä tukevia tehtäviä. Kolmen muistutusviestin jälkeen vastauksia saatiin 201 kappaletta, jolloin vastausprosentiksi muodostui 47,4 %.

Tutkimus on empiirinen, pääosin kvantitatiivinen ja kuvaileva. Siinä raportoitiin kyselyn määrällisten kysymysten tietoja ja syvennettiin niitä avovastausten sisällöllä. Lisäksi hyödynnettiin tilastotietoja talousrikollisuudesta. Määrällisistä tiedoista pääosa on verrattavissa edellisen kyselyn tietoihin. Aineistojen voidaan arvioida kuvaavan monipuolisesti poliisin talousrikostutkinnan tilannetta. Tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi strategisessa suunnittelussa, operatiivisessa toiminnassa ja koulutuksessa.

Tuloksia ja päätelmiä

Talousrikosjuttujen lisääntyminen ja vaikeutuminen

Poliisin talousrikosyksiköissä käsitellään pääosin talousrikosjutuiksi esitutkinnassa luokiteltuja rikosjuttuja. Niissä on kyse lähinnä kirjanpitovelvollisen oikeushenkilön toiminnan yhteydessä tai niitä hyväksi käyttäen tapahtuvasta rangaistavasta teosta tai laiminlyönnistä, joilla tähdätään huomattavaan välittömään tai välilliseen taloudelliseen hyötyyn. Talousrikosjuttuihin sisältyy esimerkiksi vero-, kirjanpito- ja velallisrikoksia sekä eräitä muita talouteen kytkeytyviä rikoksia.

Poliisin tilastojen mukaan vuonna 2024 poliisille ilmoitettiin runsaat 2 600 talousrikosjuttua, niitä päätettiin lähes 2 200. Juttujen kehityksessä tapahtui selkeä käänne 2010-luvun puolivälin tienoilla. Avoimet talousrikosjutut ovat lisääntyneet sen jälkeen noin 100 % kymmenessä vuodessa ja niitä oli noin 4 450 vuoden 2024 lopussa. Rikosten tutkinnassa haltuun saadun omaisuuden määrä on jäänyt alhaisemmalle tasolle 2010-luvun puolivälin jälkeen kuin sitä ennen 2000-luvulla. Vuonna 2024 määrä oli runsaat 29 miljoonaa euroa. Talousrikosjuttujen kesto rikostapahtumasta tutkinnan päättymiseen on lisääntynyt lähes keskeytymättä vuodesta 2016 ja oli keskimäärin 950 vuorokautta vuonna 2024. Juttujen esitutkinta kestää yhä kauemmin.

Talousrikostutkinnan henkilöstön arvioiden perusteella tutkinnassa käsitellyt jutut koettiin usein monimutkaisiksi, niiden asiakirja-aineisto laajaksi ja rajaa-minen hankalaksi. Talousrikosjutuissa on yhä enemmän kansainvälisiä kytköksiä, kuten ulkomaille siirrettyä yritystoimintaa tai ulkomaalaisia pankkitilejä. Näissä rikoksissa hyödynnetään entistä enemmän tietoverkkoja ja myös virtuaalipankkeja.

Edellä kuvatun kaltaisissa tilanteissa avointen juttujen määrään olisi kiinnitettävä erityistä huomiota. Kyselyssä oli viitteitä siitä, että eri yksiköissä on suhteessa resursseihin erilainen määrä juttuja. Siksi tulisi miettiä esimerkiksi keinoja, joilla myös yksiköiden välistä työkuormaa saataisiin tasattua.

Talousrikostutkinnan henkilöstö, organisointi ja ohjaus

Poliisin talousrikostutkinnassa työskentelevistä vastaajista vajaat kaksi kolmasosaa oli miehiä, ja henkilöstön keski-ikä oli 47 vuotta. Noin neljä viidesosaa oli suorittanut poliisin perustutkinnon, joten loppuosa vastaajista oli siviilihenkilöstöä. Yli 40 %:lla vastaajista on muu korkeakoulututkinto kuin poliisialan tutkinto. Vastaajat olivat työskennelleet poliisissa keskimäärin vajaat 21 vuotta ja talousrikostutkinnassa 10 vuotta. Työntekijöiden profiili on muuttunut vain vähän vuodesta 2015. Kuitenkin esimerkiksi miesten osuus on vähentynyt, keski-ikä hieman noussut ja korkeakoulutettujen osuus lisääntynyt.

Talousrikostutkinnan viroista 92 % on vakinaisia. Vastaajista 70 % oli saanut perehdytystä talousrikostutkinnan tehtäviin. Runsaat 40 % työskenteli esihenkilötehtävissä ja loput muissa tehtävissä. Lähes kaksi kolmasosaa työskenteli pääasiallisesti tutkijana. Kyselyn tulosten mukaan 90 % vastaajista työsken-

teli talousrikostutkinnassa yksin, kun taas työskentely pareittain, ryhmässä tai muulla tavalla oli huomattavan harvinaista. Reaaliaikaiseen tutkintaan oli osallistunut kolme vastaajaa neljästä. Suurin osa vastaajista piti yksikön johtamisesta hyvänä ja se on kehittynyt lievästi myönteiseen suuntaan. Tutkintatyössä kiinnittää kuitenkin huomiota muun muassa yksin työskentelyn lisääntyminen, työajan laajempi käyttö muiden kuin luokiteltujen talousrikosjuttujen tutkintaan ja reaaliaikaisen tutkinnan väheneminen.

Poliisihallitus ja sisäministeriö ohjaavat poliisiyksiköiden toimintaa. Monille tuotti vaikeuksia arvioida ohjausta, mutta avokysymykseen kantaa ottaneista kriittisesti suhtautuvia on enemmän kuin ohjauksen hyväksi kokeneita. Noin neljä viidestä koki tarvetta kehittää ohjausta edelleen. Poliisihallituksen toivottiin esimerkiksi selkeästi ohjeistavan resurssien kohdentamisesta talousrikostutkintaan ja tutkinnan priorisoinnista sekä valvovan resurssien käyttöä. Poliisihallituksen suorittamaa talousrikostutkinnan ohjausta ei tunneta hyvin henkilöstön keskuudessa. Siksi ohjauksen sisällöstä tulisi viestiä laajemmin.

Tutkinnan laadun varmistamiseksi tulisi yksin työskenteleville varmistaa tarvittaessa yksikön riittävä tuki. Kyselyssä peräänkuulutettiin muun muassa esihenkilöiden apua viipymättä mahdollisissa ongelmatilanteissa sekä säännöllisiä palavereja tutkijoiden ja tutkinnanjohtajien kesken.

Osaaminen, työhyvinvointi ja urasuunnitelmat

Osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen ovat tärkeitä näkökohtia paitsi talousrikostutkinnan onnistumisen myös esitutkintaprosessin sujuvuuden kannalta. Kolme neljästä vastaajasta ilmoitti pääsevänsä koulutukseen riittävän usein ja loput toivoivat lisäkoulutusmahdollisuuksia. Koulutukseen pääsy on hieman parantunut. Toisaalta vuoden 2015 tutkimukseen verrattuna hieman pienempi osa vastaajista ilmoitti saaneensa täydennyskoulutusta talousrikosaiheista. Koulutustarpeet vaihtelivat aihealueen perusteista ammattitaidon ylläpitämiseksi pidettäviin kertauskursseihin. Lisätietoa haluttiin esimerkiksi virtuaalivaluutoista ja kirjanpitoon liittyvistä asioista, tietoverkkoavusteisista rikoksista ja tietojärjestelmistä.

Vastaajat olivat pääasiassa tyytyväisiä työhönsä ja suurimmaksi osaksi motivoituneita hoitamaan nykyisiä tehtäviään. Vuonna 2024 kuitenkin noin 16 % vastaajista koki usein työnsä emotionaalisesti raskaaksi, yli viidesosa itsensä

loppuun palaneeksi ja lähes kolmasosa työnsä turhauttavaksi. Muutokset tyytyväisyydessä ja -motivaatiossa ovat vähäisiä ja muilta osin vertailu ei ole mahdollista.

Runsas viidennes vastaajista oli kokenut epäasiallista vaikuttamista poliisiorganisaation ulkopuolelta. Vaikuttaminen poliisiorganisaation sisältä oli harvinaisempaa. Sen muodoista yleisimpiä olivat sanallinen uhkailu poliisiorganisaation ulkopuolelta tai ”muu epäasiallinen vaikuttaminen” poliisiorganisaation sisältä. Tilanne on pysynyt jokseenkin samana kuin vuonna 2015.

Talousrikostutkinnan työntekijöistä viidennes on suunnitellut työpaikan vaihtamista. Näistä henkilöistä useimmat aikovat vaihtaa toiseen tehtävään poliisiorganisaation sisällä. Työtä talousrikostutkinnassa oli suositellut kolme vastaajaa neljästä. Aikomukset olla suosittelematta talousrikostutkintaa ovat lisääntyneet. Muutokset vuodesta 2015 ovat vähäisiä.

Työntekijöiden osaaminen ja ammattitaito tunnistettiin tärkeäksi menestystekijäksi talousrikostutkinnan onnistumisen kannalta. Tulisi varmistaa, että koulutukseen pääsisi mahdollisimman moni riippumatta virka-asemasta. Koulutuksen toteutustapoja tulee kehittää siten, että kouluttautuminen olisi mahdollista lähiopetuksen lisäksi myös laadukkailla verkko-opinnoilla.

Tutkintaprosessin sisältö ja kehittäminen

Talousrikostutkinnan työntekijöillä on käsiteltävänäan tyypillisesti 1–5 talousrikosjuttua. Kuitenkin tähän ryhmään kuuluneiden osuus on vähentynyt selvästi vuodesta 2015 ja yli 10 juttua omaavien määrä on puolestaan kasvanut 12 %:sta 28 %:iin. Usein syyteharkintaan edenneitä esitutkintapöytäkirjoja laadittujen vastaajien määrä on lisääntynyt.

Hyvin laaditun tutkintapyyntöä todettiin nopeuttavan esitutkintaa huomattavasti. Erityisesti verottajan tutkintapyyntöjä pidettiin usein laadukkaina. Tutkintapyyntöissä tulisi eritellä tarkemmin rikostapahtuma ja sen ajankohta.

Yleensä esitutkinnan alkuvaiheessa valmistellaan kirjallinen tutkintasuunnitelma. Se laaditaan lähes kahdessa tapauksessa kolmesta, mutta osuus on vähentynyt selvästi vuodesta 2015. Talousrikosjutuissa laaditaan lähes poikkeuksessa sähköinen esitutkintapöytäkirja. Suurin osa vastaajista oli tyytyväisiä siihen,

koska se sujuvoittaa esitutkintaa. Toisaalta sähköinen pöytäkirja sisältää teknisiä haasteita esimerkiksi suurten tiedostojen lähettämisessä ja salassapitomerkitöiden tekemisessä.

Pääosa vastaajista koki poliisin toimivaltuudet pakkokeinoihin ja tiedonsaantioikeudet usein riittäviksi. Lisäksi he arvioivat esitutkintalainsäädännön usein helpoksi soveltaa. Vastaajat ovat aikaisempaa tyytyväisempiä kaikkiin näihin asioihin. Talousrikostutkinnassa yleisimmin käytettävät pakkokeinot liittyvät vastaajien mukaan erilaisiin etsintöihin, takavarikkoon, vakuutustakavarikkoon sekä asiakirjan jäljentämiseen. Entistä pienempi osa vastaajista arvioi, että pakkokeinoja käytetään usein talousrikostutkinnassa.

Pääosa vastaajista tutustuu talousrikosasioita koskeviin oikeuden päätöksiin ja niiden perusteluihin. Tilanne on muuttunut hieman huonompaan suuntaan vuodesta 2015. Vastaajat ehdottivatkin menettelytapaa, jonka avulla tutkijat saisivat säännöllisesti tietoa tutkimiensa juttujen tuomioista.

Kyselyn perusteella tutkintaprosesseja tulisi selkeyttää. Tulisi laatia selkeä linjaus siitä mitä juttuja talousrikosyksiköihin otetaan tutkintaan. Tutkintaprosessit tulisi kuvata ja lisäksi tulisi levittää hyviksi todettuja käytänteitä, kuten esimerkiksi esikäsittelytoiminto. Yhteistyö viranomaisten kesken ja muiden toimijoiden kanssa on myös tärkeää talousrikostutkinnan ja koko oikeusprosessin kehittämiseksi.

Yhteistyön muodot ja kehittäminen

Poliisi tekee talousrikostutkinnassa laajasti yhteistyötä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi syyttäjä, veroviranomainen ja pesänhoitajat. Yhteistyön arvioitiin sujuvan pääosin hyvin.

Erityisesti virka- ja oikeusapupyynnöt hidastavat talousrikosten tutkintaprosessia. Veroviranomaisen, ulosottoviranomaisen, pesänhoitajan tai epäillyn menettely on selvästi harvemmin tutkinnan hidasteena. Verottajan tilanne on korjaantunut eniten vuodesta 2015.

Talousrikoksiin erikoistuneet syyttäjät toimivat syyttäjänä talousrikosasioissa mutta heidän osuutensa on supistunut vuodesta 2015. Syyttäjän toiminta

talousrikosasioissa on monilta osin samansuuntaista kuin aiemmin. Hieman suurempi osa vastaajista arvioi, että syyttäjän perehtyminen tutkintasuunnitelmaan ja palautteen antaminen ovat vähentyneet. Vastaajien arvioissa syyteneuvotteluun päätymisessä talousrikosasioissa on tapahtunut muutos myönteiseen suuntaan.

Kyselyn tietojen perusteella yhteistyötä voitaisiin edelleen kehittää usealla tavalla. Tutkintapyyntöjen laadun parantaminen ja yhtenäistäminen nopeuttaisi esitutkintaprosessia. Talousrikosjuttujen rajaaminen ja toimiva esikäsittelytoiminto ovat tärkeitä prosessin sujuvuuden kannalta. Hyvänä käytäntönä voidaan mainita konkurssiasiamiehen toimiston laatima tutkintapyyntöpohja, jota voisi hyödyntää aiempaa laajemmin. Poliisin oma-aloitteisen tiedon luovutuksen osalta ehdotettiin lakimuutosta asian selkeyttämiseksi. Syyttäjyhteistyön arvioitiin toimivan hyvin, mutta sitä toivottiin lisää esitutkinnan alkuvaiheesta lähtien.

Kaikki talousrikostutkinnan menestystekijät edellyttävät toimivaa yhteistyötä poliisiorganisaation sisällä ja ulkoisten toimijoiden kanssa. Talousrikostutkinnan onnistumisessa keskeisiä tekijöitä ovat vastaajien mukaan esimerkiksi hyvä johtaminen, riittävät resurssit, sopiva osaaminen, juttujen priorisointi ja rajaaminen sekä toimiva yhteistyö. Toisaalta pääosin samat tekijät kielteisessä mielessä rajoittavat talousrikostutkinnan menestystä.

Tulevaisuudennäkymiä

Tutkimustarpeiden pohdintaa

Talousrikostutkinnan tilaa on seurattu tilastoihin ja kyselyihin perustuvilla tiedoilla Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksissa 2010-luvun alusta lähtien. Luotettavaan tietoon perustuvan päätöksenteon tueksi tarvitaan jatkossakin yhtäältä pitkäaikaista seurantatutkimusta ja toisaalta aihealueen erillistutkimuksia.

Yksi olennainen tutkimusaihe on talousrikollisuuden uudet ilmiöt, jotka haastavat tutkintatyötä ja sen kehittämistä. Ne voivat liittyä esimerkiksi erilaisiin kansainvälisiin ilmiöihin, kuten petosten kirjon laajeneminen, rikollinen talous osana järjestäytyneen rikollisuuden toimintaa, rikolliset palvelut, rikollisten sa-

lainen viestintä, tekoälyn hyödyntäminen rikollisessa toiminnassa ja tutkinnan uudet työkalut. Siksi olisi tärkeää tehdä kansainvälisiä vertailuja ja hankkia tietoja muiden maiden parhaista käytänteistä. Lisäksi tutkittavaa on esimerkiksi tutkintaprosessissa ja siihen liittyvässä yhteistyössä, kuten myös henkilöstön osaamiseen sekä työhyvinvointiin- ja motivaatioon liittyvissä asioissa.

Laadukkaan tietopohjan varmistamiseksi olisi talousrikollisuutta ja sen tutkintaa koskevien teemojen sekä tärkeimpien laki- ja organisaatiomuutosten arviointiin varattava säännönmukaisesti rahoitusta. Lisäksi esimerkiksi sisäministeriö, oikeusministeriö, Poliisihallitus ja poliisin yksiköt voisivat ehdottaa aihepiirin kulloinkin ajankohtaisia teemoja toteutettavaksi opinnäytteinä eri korkeakouluissa ja eri tieteenaloilla. Opinnäytetoteutuksina olisi mahdollista kattaa laajempi valikoima talousrikosaiheita kuin varsinaisina tutkimuksina.

Talousrikostutkinnan organisoinnista pitkällä aikavälillä

Taloustutkinta on organisoitu Suomessa monilta osin vakiintuneella tavalla 1990-luvulta lähtien. Tämä koskee esimerkiksi talousrikollisuuden määrittelyä, juttujen luokittelua, juttujen ja rikosten tilastointia sekä tutkinnan ohjausta ja organisaatiota. Tutkinta kohdistuu tiettyihin rikostyyppeihin mutta rajaa puolestaan toisia ulkopuolelle ja siten muualla tutkittavaksi.

Poliisin toimintaympäristö ja siihen liittyen myös talousrikollisuus muuttuu nopeaan tahtiin, ja tutkinnan rakenteiden ja sisällön olisi pysyttävä mukana tässä kehityksessä. Kyselyn perusteella talousrikostutkinnan henkilöstö painottaa sitä, että tutkinnan olisi suuntauduttava nimenomaan luokiteltujen talousrikosjuttujen käsittelyyn eikä muihin rikosjuttuihin tai muihin tehtäviin.

Pidemmän ajan näkymiä ajatellen on kuitenkin tarpeen kysyä, että vastaako talousrikostutkinnan nykyinen organisointi nopeasti muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksia. Olisiko tutkittavien juttujen kohdealaa muutettava ja pitäisikö koko toiminta organisoida kokonaan uudella tavalla? Millaisia synergioita talousrikostutkinnalla on tai voisi olla tulevaisuudessa esimerkiksi järjestäytyneen rikollisuuden, huumorikollisuuden, tietoverkkorikollisuuden, korruption ja rahanpesun torjunnan ja tutkinnan kanssa? Mitä Suomen poliisi voisi oppia talousrikostutkinnasta muista maista? Tarvitaanko johonkin uuteen ilmiöön esimerkiksi keskitetty valtakunnallinen viranomaisen?

Tämä tutkimus ei anna edellä mainittuihin asioihin suoria vastauksia mutta kuitenkin jossain määrin aineksia asian pohdintaa varten. Vaikka monet talousrikollisuuden ja talousrikostutkinnan piirteet ovat muuttuneet kohtalaisen vähän, tuovat tilastot ja kyselyn tulokset esille myös varsin merkittäviä ja huolestuttaviakin muutoksia sekä juttujen piirteissä että tutkintatyössä. Siksi on tärkeää arvioida ajoissa, mitä talousrikostutkinnalta halutaan ja odotetaan tulevaisuudessa, ja miten nuo toiveet ovat parhaiten toteutettavissa.

Summary and conclusions

Kankaanranta, T., Lundqvist, C., Ranki, M. & Muttilainen, V.

Economic crime investigation by the police in 2024.

Results of the survey among investigation staff in Finland.

This study examined the views of persons working in economic crime investigation within the police on the state of economic crime investigation in Finland in the spring of 2024. The study covered the following topics: background information and training, work experience, organisation of investigation, investigation process, economic crime cases, co-operation with different parties, training needs and career plans, and new phenomena in economic crime. The previous similar surveys were conducted in 2011 and 2015.

The material was collected from the economic crime investigation personnel of the police using an electronic questionnaire. It was only possible to give the responses in the data network used by the police. The questionnaire was available in both Finnish and Swedish. The target group consisted of 424 persons whose duties included economic crime investigations or supporting tasks. After three reminder messages, 201 responses were received, resulting in a response rate of 47.4%.

The study is empirical, mainly quantitative and descriptive. It reported the data obtained from the quantitative questions of the survey and advanced them by utilizing qualitative data from open-ended questions. Additionally, statistical data on economic crime were used. Most of the quantitative data are comparable with the data of the previous survey. The data can be assessed to describe the situation in economic crime investigation by the police in a versatile way.

Results and conclusions

Increase in the number and complexity of economic crime

The economic crime units of the police mainly deal with criminal cases classified as economic crime during pre-trial investigation. The cases mainly concern punishable acts or omissions committed in connection with the activities of a legal person subject to the obligation to keep accounts or taking advantage of these acts or omissions, with the objective of obtaining a substantial direct or indirect financial gain. Economic crime includes cases such as tax, accounting and debtor offences as well as various types of frauds and certain other crimes related to financial aspects.

According to police statistics, over 2,600 cases of economic crime were reported to the police in 2024, and nearly 2,200 cases were closed. There was a distinct turn in the trend in the cases around the mid-2010s. Since then, the number of open cases of economic crime has increased by about 100% in ten years, and there were about 4,450 of them at the end of 2024. The amount of property recovered in connection with the investigation of the crimes has remained at a lower level since the mid-2010s than before that in the 2000s. In 2024, that amount was just over 29 million euros. The duration of cases of economic crime from the crime event to the finishing of the investigation has increased almost continuously since 2016 and was an average of 950 days in 2024. The duration of pre-trial investigation of economic crime cases has increased.

Based on the assessments of the personnel involved in economic crime investigation, the cases investigated were often considered complex, and their documentation was perceived as extensive and challenging to outline. Economic crime cases more frequently involve international connections, such as business operations transferred abroad or foreign bank accounts. These crimes utilise information networks and also virtual banks to an increasing degree.

In these situations, special attention should be paid to the number of open cases. The responses to the survey suggested that different units have different numbers of cases in relation to the resources. Therefore, it would be important to consider issues such as ways to balance the workload between various units.

Personnel, organisation and guidance of economic crime investigation

Almost two-thirds of the respondents working in the police economic crime investigation units were men, and the average age of the personnel was 47 years. About four out of five had completed a basic police qualification, which means that the rest of the respondents were civilian personnel. More than 40% of the respondents have a higher education degree other than a police degree. The respondents had worked in the police on average nearly 21 years, and in economic crime investigation for 10 years. The profile of the employees has changed only slightly since 2015. However, for example the proportion of men has decreased, the average age has increased slightly and the share of those with higher education has increased.

Of the positions in economic crime investigation, 92% are permanent. Of the respondents 70% had received introduction to the tasks of economic crime investigations. More than 40% worked in supervisory positions and the rest in other positions. Almost two out of three respondents worked mainly as an investigator. According to the results of the survey, 90% of the respondents worked alone in economic crime investigations, while it was considerably less common to work in pairs, in a team or in some other way. Three out of four respondents had participated in real-time investigation. Most of the respondents considered the management of the unit to be good and that it has developed in a slightly positive direction. However, what is evident in investigative work is among others that there has been an increase in working alone, the working hours are used more comprehensively for the investigation of non-classified economic crime cases, and there has been a decrease in real-time investigations.

The National Police Board and the Ministry of the Interior steer the activities of police units. It was difficult for many respondents to evaluate the guidance they had received, but among those who expressed an opinion on this, there were more critical respondents than those who had experienced that they had received good guidance. About four out of five felt there is a need to develop guidance further. As an example, it was hoped that the National Police Board would provide distinct instructions on the allocation of resources to economic crime investigations and on the prioritisation of investigations, and that it should supervise the use of resources. The personnel are not well aware of the guidance provided by the National Police Board in economic crime

investigations. Therefore, the content of the guidance should be communicated more comprehensively.

When necessary, sufficient support from the unit should be ensured for those who work alone, in order to secure the quality of investigations. The survey called for issues such as the immediate help of supervisors in potential problems and regular meetings between investigators and head investigators.

Competence, well-being at work and career plans

Maintaining and improving competence are important aspects not only for the success of economic crime investigation but also for a fluent pre-trial investigation process. Three out of four respondents stated that they are able to attend training frequently enough, and the rest wished for additional training opportunities. It is now slightly easier to have access to training. On the other hand, as compared to 2015 study, a slightly smaller proportion of the respondents stated that they had received supplementary training on topics related to economic crime. The training needs varied from the basics of the subject area to refresher courses held to maintain professional competence. More information was requested on topics such as virtual currencies and matters related to accounting, cybercrimes and information systems.

The respondents were mainly satisfied with their work and were largely motivated to take care of their current tasks. However, in 2024 about 16% of the respondents felt that their work was often emotionally heavy, over one out of five felt burned out, and almost one third found their work frustrating. The changes in job satisfaction and motivation are small but other comparisons are not possible.

More than one fifth of the respondents had experienced inappropriate influence from outside the police organisation. Influencing from within the police organisation was less common. The most common forms were verbal threats from outside the police organisation or “other inappropriate influencing” from within the police organisation. The situation in this respect has remained more or less the same as in 2015.

One fifth of the employees of economic crime investigation units have planned to change jobs. Most of these persons intend to switch to another position

within the police organisation. Three out of four respondents had recommended a career in economic crime investigation. There were now more of those who do not intend to recommend economic crime investigation as a career to others. The changes from 2015 are minor.

The competence and professional skills of the employees were identified as an important success factor in economic crime investigation. It should be ensured that as many people as possible have access to training, irrespective of their official position. The training methods should be developed so that training would be available not only through contact teaching but also through high-quality online education.

Content and development of investigation process

The employees working in economic crime investigation typically have 1 to 5 economic crime cases under investigation. However, the share of those who belonged to this group has decreased clearly since 2015, and the number of those with more than 10 cases has increased from 12% to 28%. The number of respondents who have often prepared pre-trial investigation records that have proceeded to consideration of charges has increased.

A well-prepared request for investigation was thought to speed up the pre-trial investigation considerably. Requests for investigation made by the Finnish Tax Administration in particular were considered to be of high quality in many cases. The request for investigation should specify the criminal event and its timing in more detail.

An investigation plan in writing is usually prepared at the beginning of the pre-trial investigation. It is drawn up in almost two cases out of three, but the share of such cases has decreased clearly since 2015. In economic crime cases, an electronic pre-trial investigation record is drawn up almost always. Most of the respondents were satisfied with this, because it streamlines the pre-trial investigation process. On the other hand, an electronic record involves technical challenges in, for example, sending large files and making confidentiality marks.

The majority of the respondents thought that the powers of the police to take coercive measures and to have a right to access information were often sufficient. They also considered that it is easy to apply the pre-trial investigation

legislation. The respondents are more satisfied with all these things than before. According to the respondents, the coercive measures most commonly used in economic crime investigations are related to various types of searches, confiscation, confiscation for security and copying of documents. A smaller number of the respondents than previously stated that coercive measures are often used in economic crime investigations.

Most of the respondents familiarise themselves with court decisions concerning cases of economic crime and their justifications. The situation has changed slightly for the worse since 2015. The respondents actually suggested a procedure that would allow investigators to receive regular information about the verdicts in the cases they have investigated.

Based on the survey, the investigation processes should be clarified. There should be a clear policy of which cases will be investigated by the economic crime units. The investigation processes should be described and good practices should also be disseminated, such as the preprocessing function. Co-operation between the authorities and with other parties is also important in the development of economic crime investigation and the entire legal process.

Forms and development of co-operation

The police co-operate extensively with various authorities and other parties in the investigation of economic crimes. Key partners include the prosecutor's office, the Tax Administration and estate administrators. It was thought that co-operation works mainly well.

In particular, requests for executive assistance and legal assistance slow down the investigation process of economic crimes. The actions by the Tax Administration, enforcement authority, estate administrator or suspect are clearly less likely to slow down the investigation process. The situation with the Tax Administration has improved the most since 2015.

Prosecutors specialising in economic crime serve as prosecutors in cases of economic crime, but their share has decreased since 2015. The prosecutor's actions in economic crime cases are in many respects similar as before. Slightly larger proportion of the respondents thought that the prosecutors now familiarise themselves with the investigation plan less often than previously

and provide less feedback. The respondents' replies indicate a positive change in plea bargaining in cases involving economic crime.

Based on the results of the survey, co-operation could be developed further in several ways. Improving and harmonising the quality of requests for investigation would accelerate the pre-trial investigation process. The outlining of economic crime cases and a well-functioning pre-processing are key factors in the fluent running of the process. One good practice worth mentioning is the template for requests for investigation prepared by the Office of the Bankruptcy Ombudsman, which could be used more extensively than before. A legislative amendment with regard to the unprompted disclosure of information by the police was suggested to clarify the matter. Co-operation with prosecutors was considered to work well, but there was a wish for more such co-operation from the early stages of the pre-trial investigation.

All the success factors in economic crime investigations require effective co-operation within the police organisation and with external parties. According to the respondents, the key factors in the success of economic crime investigations include good supervision, sufficient resources, appropriate competence, prioritisation and outlining of cases, and effective co-operation. On the other hand, much the same factors in a negative sense limit the success of economic crime investigations.

Future prospects

Reflection on research needs

The state of economic crime investigation in Finland has been monitored using data based on statistics and questionnaires conducted by the Police University College since the beginning of the 2010s. To support decision-making based on reliable information, further long-term follow-up studies are needed on the one hand, and separate studies on the topic on the other hand.

New phenomena in economic crime that challenge investigative work and its development are one essential area to be studied. These phenomena can be related to various international phenomena, such as the wider spectrum of fraud, criminal economy as part of organised crime, criminal services, covert

communications of criminals, use of artificial intelligence in criminal activities, and new investigative tools. Therefore, it is important to make international comparisons and acquire information on the best practices in other countries. Moreover, more research is needed in the investigation process and related co-operation as well as in matters related to personnel competence, well-being at work and work motivation.

In order to ensure a high-quality knowledge base, regular funding should be reserved for the assessment of themes related to economic crime and its investigation as well as to the assessment of major legislative and organisational changes. Furthermore, for instance the Ministry of the Interior, the Ministry of Justice, the National Police Board and police units could propose topical themes in economic crime for theses in different higher education institutions and in different disciplines. It would be possible to cover a wider range of topics in economic crime as theses than as scientific research.

On the long-term organisation of economic crime investigation

Economic crime investigation in Finland has been organised in many respects in an established manner since the 1990s. This applies to issues such as the definition of economic crime, the classification of cases, the compilation of statistics on cases and crime, and the guidance and organisation of investigations. The investigation focuses on certain types of crime, but on the other hand excludes others to be investigated elsewhere.

The operating environment of the police and economic crime are changing at a rapid pace, and the structures and content of investigations should keep up to date with this. Based on the survey, the personnel working in economic crime investigation emphasize the fact that the investigation should focus specifically on classified cases of economic crime, not on other criminal cases or other tasks.

Considering the longer-term outlook it is necessary to ask whether the current organisation of economic crime investigation meets the requirements of a rapidly changing operating environment. Should the target area of the cases be changed and should the entire operations be organised in a completely new way? What kinds of synergies does economic crime investigation have or could have in the future with, for example, the prevention and investigation of organised crime, drug crime, cybercrime, corruption and money laundering?

What could the Finnish police learn from economic crime investigations in other countries? Does some new phenomenon require a centralised national authority?

This study does not provide direct answers to the above-mentioned issues, but it does provide some material for reflection. Even though many features of economic crime and economic crime investigation have changed relatively little, statistics and the results of this survey also highlight quite significant and even worrying changes in both the characteristics of the cases and in the investigative work. Therefore, it is important to assess in good time what is wished for and expected from economic crime investigation in the future, and how those wishes can best be fulfilled.

Lähteet

AlHashmi, M, Jabeen, F. & Papastathopoulos, A. (2019). Impact of leader-member exchange and perceived organisational support on turnover intention. *Policing: An International Journal*, 42, 4, 520–536.

Alvesalo, A. (2003). Economic Crime Investigators at Work. *Policing and Society*, 13,2, 115–138.

Bennett, R. R. & Schmitt, E.L. (2002). The effect of work environment on levels of police cynicism: a comparative study. *Police Quarterly*, 5, 4, 493–522.

Button, M., Hock, B. & Shepherd, D. (2022). *Economic crime. From Conception to Response*. Abingdon: Routledge Taylor & Francis.

Chave, D. (2017). Proceeds of crime training: bringing it up to date. *Journal of Financial Crime*, 24, 3, 437–448.

Clark, A. E. (2001). What really matters in a job? Hedonic measurement using quit data. *Labour Economics*, 8, 2, 223–242.

Drew, J. M., Moir, E. & Newman, M. (2021). Financial crime investigation: an evaluation of an online training program for police. *Policing: An International Journal*, 44(3), 525–539.

Elinkustannusindeksi (1951:10=100). Muuttujina vuosi ja tiedot. Tilastokeskus: https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_khi/statfin_khi_pxt_11xm.px/table/tableViewLayout1/

Europol. (2025). *European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment – The changing DNA of serious and organised crime*. Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Fredman, M., Kanerva, J., Tolvanen, M. & Viitanen, M. (2020). *Esitutkinta ja pakkokeinot*. Alma Talent 2020, 6. uudistettu painos.

Gilmour, P. M. (2021). Exploring the barriers to policing financial crime in England and Wales. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 15(2), 1507–1521.

HTSY. (2024). Järjestäytynyt rikollisuus suomalaisessa yritysentsä. Selvitys 14/2024. Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö. 10.12.2024. https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-ja-talousrikollisuus/selvitykset/2024_14-j%C3%A4rjest%C3%A4ytynyt-rikollisuus-suomalaisessa-yrityskent%C3%A4ss%C3%A4.pdf

Kankaanranta, T. (2013). Factors influencing economic crime investigators' job commitment. *Police Practice and Research*, 14,1, 53–65.

Kankaanranta, T. & Mutttilainen, V. (2013). Talousrikostutkinta poliisissa vuonna 2011. Tutkintahenkilöstölle osoitetun kyselyn tuloksia. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 105.

Kurenmaa, T. (2018). Rikostorjunnan tila. Selvityshankkeen loppuraportti 1/2018. Poliisihallitus. Ladattavissa: [rikostorjunnan_tila_selvityshankkeen_loppuraportti.pdf](#). Luettu 30.1.2025.

Lule, S. (2021). International Cooperation Combating Financial Proceeds of Crime. *European Journal of Economics and Business Studies*, 7, 1.

Mansikkamäki, S.-T., Kankaanranta, T., Ranki, M. & Mutttilainen, V. (2017). Talousrikostutkinta poliisissa vuonna 2015. Tutkintahenkilöstölle osoitetun kyselyn tuloksia. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 127.

Menon, S. & Siew, T. G. (2012). Key challenges in tackling economic and cyber crimes. *Journal of Money Laundering Control*, 15, 3, 243–256.

Mutttilainen V. & Kankaanranta T. (2011). Talousrikollisuuden kehityssuunnat ja toimintaympäristö vuosina 2000–2009. Poliisiammattikorkeakoulu, raportteja 91/2011.

Mutttilainen, V., Jukarainen, P., Limnell, A., Villman, E. & Kaakinen, M. (2025). Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta Tanskassa ja Ruotsissa: havaintoja toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista. Poliisiammattikorkeakoulu. Raportteja 147. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025050234847>

Nardo, M. (2011). Economic crime and illegal markets integration: a platform for analysis. *Journal of Financial Crime*, 18, 1, 47–62.

Pakkokeinolaki 22.7.201106.

Palkeet. (2025). HenkilöstöBaro ja Tutka. Ladattavissa HenkilöstöBaro ja Tutka – Palkeet. Luettu 5.2.2025.

Poliisihallituksen ohje POL-2023-68548. Esitutinnan priorisointi ja päätöksenteko.

Poliisihallituksen ohje POL-2023-37804. Rikosten esikäsittelytoiminta poliisissa.

Poliisihallituksen ohje POL-2023-5566. Syyttäjälle ilmoitettavat rikosasiat ja pakkokeinot.

Poliisin henkilöstötilinpäätös. Poliisin henkilöstötilinpäätös 2023 | Poliisi. Luettu 30.1.2025

Polstat (2024). Poliisin tulostietojärjestelmä, talousrikoskuutio, tietoja talousrikoksista vuosilta 2000–2024. 2.6.2025.

Puonti, A. (2004). Learning to work together. Collaboration Between Authorities in Economic-Crime Investigation. Väitöskirja. Helsingin yliopisto.

Reurink, A. (2016). White-Collar Crime: The concept and its potential for the analysis of financial crime. *European Journal of Sociology*, 57(3), 385–415.

Sisäasiainministeriö. (2006). SM-2006-02150/Ri-0. Talousrikollisuuteen liittyvä tutkimus. Sisäasiainministeriön kirje yliopistoille, korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille 28.8.2006.

Sutherland, E.H. (1983). White-collar crime – the uncut version. New Haven: Yale University Press

LIITTEET

Liitetaulukko A. Taustatiedot ja koulutus ¹⁴

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
A1	<i>Ikä (vuosina)</i>						
	min/max	35/63		25/70		25/70	
	keskiarvo	50,83		44,25		47	
	alle 30	0	0	10	9	10	5
	30–39	7	9	22	21	29	16
	40–49	25	33	40	38	65	35
	50–59	38	50	30	28	69	38
	60–69	6	8	3	3	10	5
	70–	0	0	1	1	1	1
	n	76	100	106	100	184	100
	puuttuvia tietoja	7		10		17	
	N	83		116		201	
	– Vuonna 2015 kysymyksen viimeinen vaihtoehto oli 60 tai enemmän						
A2	<i>Sukupuoli</i>						
	nainen	18	23	44	38	64	32
	mies	58	73	66	57	124	63
	muu/en halua kertoa	3	4	6	5	9	5
	n	79	100	116	100	197	100
	puuttuvia tietoja	4		0		4	
	N	83		116		201	
– Vuonna 2015 ei ollut vaihtoehtoja "muu", "en halua kertoa"							

¹⁴ Liitetaulukoiden prosentit on pyöristetty, minkä johdosta niiden yhteenlaskettu summa ei aina ole tasan 100. Esihenkilöiden ja miehistön vastaajien lukumäärät eivät kaikissa tapauksissa vastaa koko aineistosta yhteenlaskettua lukumäärää. Tämä johtuu puuttuvista havainnoista eli kaikki vastaajat eivät olleet vastanneet missä tehtävässä toimivat talousrikostutkinassa.

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
A3	<i>Mitä poliisitutkintoja olet suorittanut? (Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja.)</i>						
	poliisin perustutkinto	54		86		141	
	alipäällystötutkinto	39		10		50	
	poliisipäällystötutkinto (PPT)	2		0		2	
	poliisipäällystön virkatutkinto (PPVT)	1		0		1	
	poliisi (AMK/YH) -tutkinto	4		17		21	
	poliisi (YAMK/HYH) -tutkinto	4		0		4	
	n	104		113		219	
	– Vuonna 2015 ei ollut vaihtoehtoja "poliisi (AMK/YH) -tutkinto" ja "poliisi (YAMK/HYH) -tutkinto"						
A4	<i>Muut tutkinnot? (korkein suoritettu)</i>						
	perusaste	0	0	0	0		0
	keskiaste (esim. ylioppilas, ammattikoulu)	36	43	79	69	115	58
	korkea-aste (amk-tutkinto, yliopistotutkinto)	47	57	36	31	85	43
	jokin muu, mikä?	0	0	0	0		0
	n	83	100	115	100	200	100
	puuttuvia tietoja	0		1		1	
	N	83		116		201	

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
A5	<i>Mitä talousrikoskursseja olet suorittanut Poliisiammattikorkeakoulussa? (Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja.)</i>						
	talousrikostutkinnan peruskurssi	59		83		144	
	verorikoskurssi	43		33		78	
	velallis- ja kirjanpitorikoskurssi	46		34		82	
	rahanpesurikosten ja rikoshyödyn jäljityksen koulutuspäivät (RAPE-kurssi)	33		16		50	
	talousrikosseminaari	61		41		104	
	talousrikostutkinnanjohtajien koulutuspäivät	30		0		31	
	jokin muu, mikä?	11		12		23	
n	283		219		512		
A6	<i>Onko sinua perehdytetty talousrikostutkinnan tehtäviin?</i>						
	kyllä	50	61	88	76	140	70
	ei	32	39	28	24	60	30
	n	82	100	116	100	200	100
	puuttuvia tietoja	1		0		1	
N	83		116		201		
A7	<i>Avoin kysymys: Kuvaile lyhyesti, miten sinut on perehdytetty talousrikostutkinnan tehtäviin?</i>						

Liitetaulukko B. Työkokemus

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
B8	<i>Kuinka monta vuotta olet työskennellyt poliisiorganisaatiossa yhteensä?</i>						
	Mediaani	25		17		20	
	Keskiarvo	24,75		17,16		20,52	
	0–5	1	1	14	12	15	8
	6–10	7	8	16	14	23	12
	11–20	20	24	45	39	65	33
	21–30	28	34	29	25	57	29
	31–	27	33	10	9	39	20
	n	83	100	114	100	199	100
	puuttuvia tietoja	0		2		2	
N	83		116		201		
B9	<i>Kuinka monta vuotta olet työskennellyt talousrikostutkinnassa yhteensä?</i>						
	Mediaani	12		5		7	
	Keskiarvo	14,17		7		10	
	0–5	22	27	59	52	81	41
	6–10	16	20	29	25	45	23
	11–20	25	30	24	21	49	25
	21–30	18	22	2	2	22	11
	31–	1	1	0	0	1	1
	n	82	100	114	100	198	100
	puuttuvia tietoja	1		2		3	
N	83		116		201		

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
B10	<i>Kuinka kauan olet toiminut nykyisessä tehtävässä?</i>						
	Mediaani	5		4		4	
	Keskiarvo	7,83		6		7	
	0–5	53	64	72	63	125	63
	6–10	8	10	23	20	31	16
	11–20	12	14	17	15	31	16
	21–30	10	12	2	2	12	6
	31–	0	0	0	0	0	0
	n	83	100	114	100	199	100
	puuttuvia tietoja	0		2		2	
	N	83		116		201	
B11	<i>Missä poliisiyksikössä työskentelet tällä hetkellä?</i>						
	Helsinki	10	12	14	12	24	12
	Häme	6	7	9	8	15	8
	Itä-Suomi	2	2	4	3	6	3
	Itä-Uusimaa	4	5	5	4	9	5
	Kaakkois-Suomi	5	6	3	3	8	4
	Keskusrikospoliisi	18	22	1	1	19	10
	Lappi	1	1	5	4	6	3
	Lounais-Suomi	8	10	9	8	17	9
	Länsi-Uusimaa	3	4	14	12	17	9
	Oulu	7	9	12	10	20	10
	Pohjanmaa	5	6	16	14	21	11
	Sisä-Suomi	10	12	22	19	33	17
	Ahvenanmaa	1	1	1	1	2	1
	jokin muu, mikä?	0	0	1	1	1	1
	En työskentele enää talousrikostutkinnassa (voit jatkaa kyselyn loppuun)	2	2	0	0	2	1
	n	82	100	116	100	200	100
	puuttuvia tietoja	1		0		1	
	N	83		116		201	
	– Vuonna 2015 ei ollut vaihtoehtoa "Ahvenanmaa"						

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineis- to (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
B12	<i>Missä tehtävässä toimit talousrikostutkinnassa?</i>						
	päällystö	34	41	3	3	37	19
	alipäällystö	49	59	0	0	49	25
	miehistö	0	0	110	95	110	55
	tutkintasihteeri	0	0	1	1	1	1
	jokin muu, mikä?	0	0	2	2	2	1
	n	83	100	116	100	199	100
	puuttuvia tietoja	0		0		2	
	N	83		116		201	
B13	<i>Mikä on pääasiallinen perustehtäväsi? (Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja.)</i>						
	tutkinnanjohtaja	27		0		28	
	ryhmänjohtaja tai ryhmän va- rajohtaja	33		3		36	
	tutkija	22		108		130	
	tutkintasihteeri	0		1		1	
	liiketoimintakiellon valvoja	1		3		4	
	rikosyödyn jäljittäjä	3		5		8	
	rikostarkastaja/tarkastaja	8		5		14	
	jokin muu, mikä?	5		2		7	
	n	99		127		228	
– Vuonna 2015 ei ollut vaihtoehtoa "rikostarkastaja/tarkastaja"							
B14	<i>Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten työ- tai virkasuhdettaasi?</i>						
	vakinainen virka talousrikos- tutkinnassa	74	89	109	94	184	92
	määräaikainen virka talous- rikostutkinnassa	3	4	6	5	9	5
	jokin muu, mikä?	6	7	1	1	7	4

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)		
		n	%	n	%	n	%	
	n	83	100	116	100	200	100	
	puuttuvia tietoja	0		0		1		
	N	83		116		201		
– Vuonna 2015 ensimmäinen vaihtoehto oli "vakituinen virka talousrikostutkinnassa"								
B15 A	<i>Arvioi, miten kokonaistyöaikasi jakaantuu vuositasolla tehtävittäin (prosentteina): luokiteltujen talousrikosasioiden käsittely.</i>							
		91–100	8	10	28	24	37	19
		81–90	11	13	32	28	43	22
		71–80	13	16	22	19	35	18
		61–70	18	22	17	15	36	18
		51–60	5	6	7	6	12	6
		41–50	13	16	4	3	17	9
		31–40	2	2	1	1	3	2
		21–30	1	1	1	1	2	1
		20 tai vähemmän	11	13	3	3	14	7
		n	82	100	115	100	199	100
		puuttuvia tietoja	1		1		2	
		N	83		116		201	
B15 B	<i>Arvioi, miten kokonaistyöaikasi jakaantuu vuositasolla tehtävittäin (prosentteina): muiden rikosasioiden käsittely.</i>							
		91–100	0	0	0	0	0	0
		81–90	1	1	2	2	3	2
		71–80	2	3	0	0	2	1
		61–70	0	0	2	2	2	1
		51–60	0	0	1	1	1	1
		41–50	5	7	1	1	6	4
		31–40	2	3	4	4	6	4
		21–30	13	19	16	18	29	18
		20 tai vähemmän	47	67	63	71	112	70
		n	70	100	89	100	161	100
		puuttuvia tietoja	13		27		40	
		N	83		116		201	

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineis- to (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
B15 C	<i>Arvioi, miten kokonaistyöaikasi jakaantuu vuositasolla tehtävittäin (prosentteina): muut tehtävät.</i>						
	91–100	0	0	0	0	0	0
	81–90	1	1	0	0	1	1
	71–80	0	0	0	0	0	0
	61–70	1	1	0	0	1	1
	51–60	2	3	0	0	2	1
	41–50	2	3	0	0	2	1
	31–40	2	3	0	0	2	1
	21–30	8	12	3	5	11	8
	20 tai vähemmän	53	77	60	95	115	86
	n	69	100	63	100	134	100
	puuttuvia tietoja	14		53		67	
	N	83		116		201	
B16	<i>Avoin kysymys: Mihin muihin asioihin käytät työaika luokiteltujen talousrikosjuttujen ohella?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						

Liitetaulukko C. Tutkinnan organisaatio

	Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)		
	n	%	n	%	n	%	
C17	<i>Miten työskentelet pääsääntöisesti talousrikostutkinnassa?</i>						
	yksin	68	84	110	95	180	90
	pareittain	0	0	2	2	2	1
	ryhmässä	10	12	2	2	12	6
	jotenkin muuten, miten?	3	4	2	2	5	3
	n	81	100	116	100	199	100
	puuttuvia tietoja	2		0		2	
	N	83		116		201	
C18	<i>Millä perusteella tutkintaan otetut jutut ensisijaisesti priorisoidaan yksikössä? (Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja.)</i>						
	vaativuuden mukaan	19		25		44	
	vanhenemisajan mukaan	41		57		98	
	reaaliaikaisuuden mukaan	34		32		67	
	rikosyödyn ennakoitavan määrän mukaan	32		16		48	
	keskittymällä vanhoihin yli 24 kk tutkinnassa olleisiin juttuihin	23		26		49	
	jotenkin muuten, miten?	14		29		44	
	n	163		185		350	
	– Vuonna 2015 "vaativuuden mukaan" oli muotoiltu: "vaativuusluokituksen (I, II ja III -luokka) mukaan"						
C19	<i>Avoin kysymys: Miten sisään tulevien talousrikosasioiden jakaminen on organisoitu yksikössäsi?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
C20	<i>Avoin kysymys: Miten itse osallistut talousrikosasioiden jakamiseen yksikössäsi?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
C21	<i>Millä perusteella talousrikosjutut pääsääntöisesti jaetaan yksikössänne? (Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja.)</i>						
	juttujen vaikeusasteen	34		34		68	
	tutkijan erityisosaamisen	42		45		88	
	tutkijoiden työkuormituksen	56		65		122	
	muulla tavalla, miten?	11		34		45	
	n	143		178		323	
– Vuonna 2015 ei ollut mahdollista valita useita vaihtoehtoja							
C22	<i>Miten talousrikosjutut jaetaan tutkijoille pääsääntöisesti?</i>						
	heti kun asiasta on kirjattu ilmoitus	11	14	12	11	24	12
	viiveellä tutkintatilanteen mukaan	43	54	59	53	102	53
	jutun esikäsittelyn jälkeen	20	25	24	21	45	23
	muulla tavalla, miten?	6	8	17	15	23	12
	n	80	100	112	100	194	100
	Puuttuvia tietoja	3		4		7	
	N	83		116		201	
– Vuonna 2015 vaihtoehto "jutun esikäsittelyn jälkeen" oli muotoiltu: "jutun jakamiseen vaikuttaa esikäsittelytoiminto. vuonna 2015 vaihtoehto "muulla tavalla, miten" oli muotoiltu: "jutun jakamiseen vaikuttaa jokin muu priorisointiperuste (esim. reaaliaikaisuus)".							

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
C23	<i>Onko talousrikosyksikössänne vastuuhenkilö rikoshyödyn jäljittämistä varten?</i>						
	kyllä, yksikössämme työskentelevä vastuuhenkilö on vain oman yksikön käytössä	16	20	36	32	53	27
	kyllä, yksikössämme työskentelevä vastuuhenkilö on yhteinen useamman yksikön kesken	30	37	44	39	75	38
	ei, mutta muualla työskentelevä vastuuhenkilö on yksikömmme käytettävissä	7	9	3	3	10	5
	ei vastuuhenkilöä	19	23	22	19	41	21
	muu toimintamalli, mikä?	9	11	8	7	17	9
	n	81	100	113	100	196	100
	puuttuvia tietoja	2		3		5	
	N	83		116		201	
C24	<i>Avoin kysymys: Miten rikoshyödyn jäljittäminen ja poisottaminen toteutetaan yksikössänne?</i>						
C25	<i>Oletko osallistunut talousrikosjuttujen reaaliaikaiseen tutkintaan?</i>						
	kyllä	67	83	82	71	151	76
	ei	14	17	34	29	48	24
	n	81	100	116	100	199	100
	puuttuvia tietoja	2		0		2	
	N	83		116		201	
C26	<i>Avoin kysymys: Mitkä tekijät vaikuttavat mielestäsi siihen, että yksikössäsi pysytään tekemään reaaliaikaista tutkintaa?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
C27	<i>Onko yksikköönne siirretty viimeisen vuoden aikana talousrikosjuttuja toisesta yksiköstä?</i>						
	ei	18	23	6	5	25	13
	kyllä	48	61	41	37	90	47
	en osaa sanoa	13	16	65	58	78	40
	n	79	100	112	100	193	100
	puuttuvia tietoja	4		4		8	
	N	83		116		201	

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
C28	<i>Onko yksiköstänne siirretty viimeisen vuoden aikana talousrikosjuttuja toiseen yksikköön?</i>						
	ei	28	35	11	10	40	21
	kyllä	31	39	19	17	51	26
	en osaa sanoa	21	26	83	73	104	53
	n	80	100	113	100	195	100
	puuttuvia tietoja	3		3		6	
	N	83		116		201	
C29	<i>Avoin kysymys: Minkälainen yksikkönne juttuvaranto on resurssitilanteeseenne nähden?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
C30	<i>Avoin kysymys: Mitkä ovat talousrikostutkinnan kolme tärkeintä menestystekijää?</i>						
	– Vuonna 2015 kysymys oli muotoiltu: "Mitkä ovat yksikkönne talousrikosprosessin kolme tärkeintä kriittistä menestystekijää?"						
C31	<i>Avoin kysymys: Mitkä ovat talousrikostutkinnan kolme tärkeintä menestystä rajoittavaa tekijää?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
C32 A	<i>Miten arvioisit johtamisosaamista yksikössänne? (Henkilöstöjohtaminen)</i>						
	erittäin hyvää	9	12	18	16	28	14
	melko hyvää	40	51	60	52	101	52
	ei hyvää eikä huonoa	16	21	15	13	31	16
	melko huonoa	9	12	18	16	27	14
	erittäin huonoa	2	3	5	4	7	4
	en osaa sanoa	2	3	0	0	2	1
	n	78	100	116	100	196	100
	puuttuvia tietoja	5		0		5	
	N	83		116		201	

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)		
		n	%	n	%	n	%	
C32 B	<i>Miten arvioisit johtamisosaamista yksikössänne? (Asiajohtaminen)</i>							
		erittäin hyvää	13	17	17	15	31	16
		melko hyvää	47	60	68	59	116	59
		ei hyvää eikä huonoa	11	14	17	15	28	14
		melko huonoa	2	3	8	7	10	5
		erittäin huonoa	3	4	6	5	9	5
		en osaa sanoa	2	3	0	0	2	1
		n	78	100	116	100	196	100
		puuttuvia tietoja	5		0		5	
		N	83		116		201	
C33	<i>Miten talousrikostutkinnan nykyinen organisointi toimii yksikössäsi?</i>							
		erittäin hyvin	7	9	12	10	20	10
		melko hyvin	42	53	59	51	102	52
		ei hyvin eikä huonosti	20	25	26	23	46	23
		melko huonosti	8	10	8	7	16	8
		erittäin huonosti	0	0	6	5	6	3
		en osaa sanoa	2	3	4	3	6	3
		n	79	100	115	100	196	100
		puuttuvia tietoja			1		5	
		N			116		201	
– Vuonna 2024 uusi kysymys								
C34	<i>Miten talousrikostutkinnan johtaminen toimii yksikössäsi?</i>							
		erittäin hyvin	11	14	12	10	23	12
		melko hyvin	44	57	59	51	105	54
		ei hyvin eikä huonosti	17	22	23	20	40	21
		melko huonosti	4	5	14	12	18	9
		erittäin huonosti	1	1	6	5	7	4
		en osaa sanoa	0	0	2	2	2	1
		n	77	100	116	100	195	100
		puuttuvia tietoja	6		0		6	
		N	83		116		201	
– Vuonna 2024 uusi kysymys								

	Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)		
	n	%	n	%	n	%	
C35	<i>Avoin kysymys: Kuvaile lyhyesti, miten talousrikostutkinnan johtaminen ja organisointi toimii yksikössäsi?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
C36	<i>Miten arvioisit Poliisihallituksen harjoittamaa talousrikostorjunnan ohjausta?</i>						
	ohjaus on erittäin hyvää	0	0	0	0	1	1
	ohjaus on melko hyvää	9	11	6	5	15	8
	ohjaus ei ole hyvää eikä huonoa	20	25	26	23	47	24
	ohjaus on melko huonoa	24	30	7	6	31	16
	ohjaus on erittäin huonoa	7	9	7	6	14	7
	en osaa sanoa	19	24	67	59	86	44
	n	79	100	113	100	194	100
	puuttuvia tietoja	4		3		7	
	N	83		116		201	
	– Vuonna 2024 lisätty vaihtoehto "en osaa sanoa"						
C37	<i>Pitäisikö Poliisihallituksen harjoittamaa talousrikostorjunnan ohjausta kehittää?</i>						
	ei	10	13	23	23	34	19
	kyllä	65	87	77	77	143	81
	n	75	100	100	100	177	100
	puuttuvia tietoja	8		16		24	
	N	83		116		201	
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
C38	<i>Avoin kysymys: Miten Poliisihallituksen ja sisäministeriön harjoittamaa talousrikostorjunnan ohjausta tulisi kehittää?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						

Liitetaulukko D. Tutkintaprosessi

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D39	<i>Kuinka monta avointa, luokiteltua talousrikosjuttua sinulla on tällä hetkellä esitutkinnassa?</i>						
	0	8	10	4	3	12	6
	1–5	29	38	43	37	73	38
	6–10	11	14	42	37	53	27
	11–20	5	6	21	18	26	13
	21–40	2	3	2	2	4	2
	yli 40	22	29	3	3	26	13
	n	77	100	115	100	194	100
	puuttuvia tietoja	6		1		7	
	N	83		116		201	
D40	<i>Kuinka monta muuta avointa juttua sinulla on tällä hetkellä esitutkinnassa?</i>						
	0	18	23	36	31	54	28
	1–5	27	35	47	41	75	39
	6–10	6	8	13	11	20	10
	11–20	5	6	10	9	15	8
	21–40	6	8	3	3	9	5
	yli 40	15	19	6	5	21	11
	n	77	100	115	100	194	100
	puuttuvia tietoja	6		1		7	
	N	83		116		201	
D41	<i>Kuinka monta syyteharkintaan päätyntä esitutkintapöytäkirjaa olet laatinut viimeisten 12 kk aikana?</i>						
	0	20	27	9	8	31	16
	1–5	22	29	27	24	49	26
	6–10	14	19	40	35	54	28
	11–20	10	13	29	26	39	21
	21–40	5	7	2	2	7	4
	yli 40	4	5	6	5	10	5
	n	75	100	113	100	190	100
	puuttuvia tietoja	8		3		11	
	N	83		116		201	

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D42	<i>Ota kantaa seuraaviin väittämiin esitutkintaprosessista.</i>						
D42	<i>Jutuista laaditaan kirjallisia tutkintasuunnitelmia</i>						
A	erittäin harvoin	7	9	8	7	16	8
	melko harvoin	15	19	22	19	37	19
	ei harvoin eikä usein	4	5	15	13	19	10
	melko usein	16	20	16	14	33	17
	erittäin usein	38	48	53	46	91	46
	en osaa sanoa	0	0	1	1	1	1
	n	80	100	115	100	197	100
	puuttuvia tietoja	3		1		4	
	N	83		116		201	
	– Vuonna 2015 muotoilu oli: "Yksikkömme tutkittavana olevista jutuista laaditaan kirjallisia tutkintasuunnitelmia"						
D42	<i>Tutkintasuunnitelma päivitetään säännöllisesti</i>						
B	erittäin harvoin	15	19	25	22	41	21
	melko harvoin	23	29	25	22	48	24
	ei harvoin eikä usein	11	14	24	21	36	18
	melko usein	20	25	20	17	40	20
	erittäin usein	10	13	11	10	21	11
	en osaa sanoa	1	1	10	9	11	6
	n	80	100	115	100	197	100
	puuttuvia tietoja	3		1		4	
	N	83		116		201	
D42	<i>Tutkintasuunnitelma jalostuu esitutkintapöytäkirjan johdannoksi</i>						
C	erittäin harvoin	17	21	25	22	42	21
	melko harvoin	21	26	19	17	41	21
	ei harvoin eikä usein	19	24	17	15	36	18
	melko usein	8	10	24	21	32	16
	erittäin usein	13	16	20	17	33	17
	en osaa sanoa	2	3	10	9	13	7
	n	80	100	115	100	197	100
	puuttuvia tietoja	3		1		4	
	N	83		116		201	

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D42 D	<i>Tutkintatehtävät aikataulutetaan esitutkinnan alkuvaiheessa</i>						
	erittäin harvoin	7	9	23	20	30	15
	melko harvoin	13	16	30	26	43	22
	ei harvoin eikä usein	21	26	22	19	44	22
	melko usein	30	38	20	17	50	25
	erittäin usein	8	10	11	10	19	10
	en osaa sanoa	1	1	9	8	11	6
	n	80	100	115	100	197	100
	puuttuvia tietoja	3		1		4	
N	83		116		201		
D42 E	<i>Rikosnimikkeet muuttuvat esitutkinnan edetessä</i>						
	erittäin harvoin	2	3	3	3	6	3
	melko harvoin	29	37	43	37	72	37
	ei harvoin eikä usein	33	42	41	36	75	38
	melko usein	10	13	16	14	26	13
	erittäin usein	4	5	6	5	10	5
	en osaa sanoa	0	0	6	5	6	3
	n	78	100	115	100	195	100
	puuttuvia tietoja	5		1		6	
N	83		116		201		
D42 F	<i>Rikoshyöty ja asianomistajan vahingonkorvaus asiat selvitetään esitutkinnassa</i>						
	erittäin harvoin	0	0	0	0	0	0
	melko harvoin	1	1	0	0	1	1
	ei harvoin eikä usein	2	3	4	3	6	3
	melko usein	9	11	33	29	42	21
	erittäin usein	68	85	73	63	143	73
	en osaa sanoa	0	0	5	4	5	3
	n	80	100	115	100	197	100
	puuttuvia tietoja	3		1		4	
N	83		116		201		

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D42 G	<i>Juttujen tutkinnassa käytetään pakkokeinoja</i>						
	erittäin harvoin	3	4	6	5	9	5
	melko harvoin	15	19	34	30	49	25
	ei harvoin eikä usein	17	21	26	23	43	22
	melko usein	28	35	35	31	64	33
	erittäin usein	17	21	11	10	29	15
	en osaa sanoa	0	0	2	2	2	1
	n	80	100	114	100	196	100
	puuttuvia tietoja	3		2		5	
	N	83		116		201	
– Vuonna 2015 muotoilu oli "Rikoshyödyn poisottamiseksi ja asianomistajan vahingonkorvausvaateen turvaamiseksi käytetään pakkokeinoja"							
D42 H	<i>Jutuista pyydetään loppulausuntoja</i>						
	erittäin harvoin	0	0	1	1	1	1
	melko harvoin	1	1	4	4	5	3
	ei harvoin eikä usein	3	4	5	4	8	4
	melko usein	23	29	36	32	59	30
	erittäin usein	52	65	63	55	117	60
	en osaa sanoa	1	1	5	4	6	3
	n	80	100	114	100	196	100
	puuttuvia tietoja	3		2		5	
	N	83		116		201	
– Vuonna 2024 uusi kysymys							
D42 I	<i>Jutuista laaditaan sähköiset esitutkintapöytäkirjat</i>						
	erittäin harvoin	0	0	0	0	0	0
	melko harvoin	0	0	0	0	0	0
	ei harvoin eikä usein	0	0	0	0	0	0
	melko usein	0	0	2	2	2	1
	erittäin usein	80	100	108	95	190	97
	en osaa sanoa	0	0	4	4	4	2
	n	80	100	114	100	196	100
	puuttuvia tietoja	3		2		5	
	N	83		116		201	
– Vuonna 2024 uusi kysymys							

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineis- to (N=201)		
		n	%	n	%	n	%	
D42 J	<i>Liiketoimintakieltoon määräämiseen edellytykset tutkitaan esitutkinnan yhteydessä</i>							
		erittäin harvoin	0	0	0	0	0	0
		melko harvoin	1	1	0	0	1	1
		ei harvoin eikä usein	1	1	2	2	3	2
		melko usein	15	19	12	11	27	14
		erittäin usein	62	78	90	79	154	79
		en osaa sanoa	1	1	10	9	11	6
		n	80	100	114	100	196	100
		puuttuvia tietoja	3		2		5	
		N	83		116		201	
D42 K	<i>Syyteneuvottelua sovelletaan</i>							
		erittäin harvoin	18	23	22	19	40	20
		melko harvoin	27	34	44	38	73	37
		ei harvoin eikä usein	22	28	22	19	44	22
		melko usein	8	10	6	5	14	7
		erittäin usein	3	4	6	5	9	5
		en osaa sanoa	2	3	15	13	17	9
		n	80	100	115	100	197	100
		puuttuvia tietoja	3		1		4	
		N	83		116		201	
– Vuonna 2024 uusi kysymys								
D42 L	<i>Nopeutetun tutkinnan mallia sovelletaan</i>							
		erittäin harvoin	25	31	27	23	52	26
		melko harvoin	15	19	30	26	46	23
		ei harvoin eikä usein	21	26	19	17	41	21
		melko usein	5	6	4	3	9	5
		erittäin usein	3	4	2	2	5	3
		en osaa sanoa	11	14	33	29	44	22
		n	80	100	115	100	197	100
		puuttuvia tietoja	3		1		4	
		N	83		116		201	
– Vuonna 2024 uusi kysymys								

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)		
		n	%	n	%	n	%	
D42 M	<i>Oikeushenkilön rangaistusvastuun edellytykset selvitetään</i>							
		erittäin harvoin	2	3	6	5	8	4
		melko harvoin	12	15	15	13	27	14
		ei harvoin eikä usein	18	23	16	14	34	17
		melko usein	17	21	19	17	38	19
		erittäin usein	27	34	32	28	59	30
		en osaa sanoa	4	5	27	23	31	16
		n	80	100	115	100	197	100
		puuttuvia tietoja	3		1		4	
		N	83		116		201	
– Vuonna 2024 uusi kysymys								
D43	<i>Ota kantaa seuraaviin väittämiin eri tahojen tekemien tutkintapyyntöjen laadusta.</i>							
D43 A	<i>Verottajan tekemät tutkintapyynnot ovat laadukkaita</i>							
		erittäin harvoin	0	0	1	1	1	1
		melko harvoin	0	0	3	3	3	2
		ei harvoin eikä usein	2	3	7	6	9	5
		melko usein	27	34	33	29	60	30
		erittäin usein	49	61	68	59	119	60
		en osaa sanoa	2	3	3	3	5	3
		n	80	100	115	100	197	100
		puuttuvia tietoja	3		1		4	
		N	83		116		201	
D43 B	<i>Pesähoitajan tekemät tutkintapyynnot ovat laadukkaita</i>							
		erittäin harvoin	3	4	2	2	5	3
		melko harvoin	10	13	13	11	23	12
		ei harvoin eikä usein	23	29	50	43	74	38
		melko usein	35	44	40	35	75	38
		erittäin usein	6	8	3	3	10	5
		en osaa sanoa	3	4	7	6	10	5
		n	80	100	115	100	197	100
		puuttuvia tietoja	3		1		4	
		N	83		116		201	

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D43 C	<i>Muiden tekemät tutkintapyynnot ovat laadukkaita</i>						
	erittäin harvoin	5	6	3	3	8	4
	melko harvoin	16	20	23	20	39	20
	ei harvoin eikä usein	34	43	43	37	78	40
	melko usein	21	26	25	22	47	24
	erittäin usein	0	0	5	4	5	3
	en osaa sanoa	4	5	16	14	20	10
	n	80	100	115	100	197	100
	puuttuvia tietoja	3		1		4	
	N	83		116		201	
D44	<i>Avoin kysymys: Muita mahdollisia näkökohtia tutkintapyyntöjen laadusta ja sisällöstä?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
D45	<i>Ota kantaa seuraaviin esitutkintaprosessia koskeviin väittämiin</i>						
D45 A	<i>Juttujen esikäsittely on tarpeellista</i>						
	erittäin harvoin	1	1	3	3	4	2
	melko harvoin	3	4	7	6	10	5
	ei harvoin eikä usein	7	9	6	5	13	7
	melko usein	27	34	31	27	59	30
	erittäin usein	41	52	65	57	107	55
	en osaa sanoa	0	0	2	2	2	1
	n	79	100	114	100	195	100
	puuttuvia tietoja	4		2		6	
	N	83		116		201	
D45 B	<i>Pakkokeinoja käytetään riittävästi</i>						
	erittäin harvoin	0	0	3	3	3	2
	melko harvoin	9	11	13	12	22	11
	ei harvoin eikä usein	23	29	29	26	52	27
	melko usein	34	43	39	35	74	38
	erittäin usein	11	14	16	14	28	14
	en osaa sanoa	2	3	13	12	15	8
	n	79	100	113	100	194	100
	puuttuvia tietoja	4		3		7	
	N	83		116		201	

	Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)		
	n	%	n	%	n	%	
D46	<i>Avoin kysymys: Miten sähköinen esitutkintapöytäkirja vaikuttaa talousrikosasioiden käsittelyyn?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
D47	<i>Kuinka usein seuraat tutkimesi rikosasioiden etenemistä eri oikeusasteissa?</i>						
	erittäin harvoin	23	29	40	35	63	32
	melko harvoin	12	15	24	21	37	19
	ei harvoin eikä usein	10	13	13	12	23	12
	melko usein	19	24	22	19	41	21
	erittäin usein	14	18	9	8	24	12
	en osaa sanoa	1	1	5	4	6	3
	n	79	100	113	100	194	100
	puuttuvia tietoja	4		3		7	
	N	83		116		201	
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
D48	<i>Tutustutko tutkimiisi talousrikosasioihin liittyviin oikeuden päätöksiin ja niiden perusteluihin?</i>						
	kyllä	59	75	79	70	140	72
	ei	20	25	34	30	54	28
	n	79	100	113	100	194	100
	puuttuvia tietoja	4		3		7	
	N	83		116		201	
D49	<i>Avoin kysymys: Kuvaile lyhyesti, miten talousrikosten esitutkinnan ja koko oikeusprosessin sujuvuutta voisi parantaa?</i>						
D50	<i>Avoin kysymys: Mitkä seikat vaikuttavat tutkinnan läpivirtaukseen omassa yksikössäsi?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
D51	<i>Avoin kysymys: Mitkä seikat vaikuttavat tutkinnan läpivirtaukseen laajemmin tarkastellen?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
D52	<i>Ota kantaa seuraaviin väittämiin poliisin toimivaltuuksista ja asianosaisten oikeusturvasta talousrikostutkinnassa</i>						

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D52 A	<i>Poliisin tiedonsaantioikeudet ovat riittävät</i>						
	erittäin harvoin	0	0	0	0	0	0
	melko harvoin	0	0	1	1	1	1
	ei harvoin eikä usein	4	5	6	5	10	5
	melko usein	40	51	48	42	89	46
	erittäin usein	35	44	53	46	89	46
	en osaa sanoa	0	0	6	5	6	3
	n	79	100	114	100	195	100
	puuttuvia tietoja	4		2		6	
N	83		116		201		
D52 B	<i>Poliisin toimivaltuudet pakkokeinoihin ovat riittävät</i>						
	erittäin harvoin	0	0	0	0	0	0
	melko harvoin	1	1	0	0	1	1
	ei harvoin eikä usein	1	1	6	5	7	4
	melko usein	38	48	49	43	88	45
	erittäin usein	39	49	54	47	94	48
	en osaa sanoa	0	0	5	4	5	3
	n	79	100	114	100	195	100
	puuttuvia tietoja	4		2		6	
N	83		116		201		
D52 C	<i>Esitutkintalainsäädäntöä on helppo soveltaa</i>						
	erittäin harvoin	0	0	0	0	0	0
	melko harvoin	1	1	5	4	6	3
	ei harvoin eikä usein	12	15	9	8	21	11
	melko usein	51	65	58	51	110	57
	erittäin usein	14	18	34	30	49	25
	en osaa sanoa	1	1	7	6	8	4
	n	79	100	113	100	194	100
	puuttuvia tietoja	4		3		7	
N	83		116		201		

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineis- to (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D52 D	<i>Asiansaisten perus- ja ihmisoikeudet otetaan riittävästi huomioon</i>						
	erittäin harvoin	0	0	0	0	0	0
	melko harvoin	0	0	0	0	0	0
	ei harvoin eikä usein	3	4	4	4	7	4
	melko usein	19	24	17	15	36	18
	erittäin usein	56	71	87	76	145	74
	en osaa sanoa	1	1	6	5	7	4
	n	79	100	114	100	195	100
	N	83		116		201	
D53	<i>Avoin kysymys: Muita mahdollisia näkökohtia poliisin toimivaltuuksista, asianosaisten oikeusturvasta ja lainsäädännöstä?</i>						
	– Vuonna 2015 muotoilu oli: "Mahdollisia muita kommentteja liittyen poliisin toimivaltuuksiin tai asianosaisten oikeusturvaan"						
D54	<i>Miten usein yksikössänne käytetään seuraavia pakkokeinoja talousrikostutkin- nassa?</i>						
D54 A	<i>Kiinniotto</i>						
	erittäin harvoin	3	4	10	9	13	7
	melko harvoin	28	35	52	46	81	42
	ei harvoin eikä usein	20	25	25	22	45	23
	melko usein	22	28	19	17	42	22
	erittäin usein	5	6	2	2	7	4
	en osaa sanoa	1	1	6	5	7	4
	n	79	100	114	100	195	100
	N	83		116		201	

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineis- to (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D54 B	<i>Nouto</i>						
	erittäin harvoin	8	10	14	12	22	11
	melko harvoin	25	32	47	41	73	37
	ei harvoin eikä usein	30	38	32	28	62	32
	melko usein	14	18	13	11	28	14
	erittäin usein	1	1	2	2	3	2
	en osaa sanoa	1	1	6	5	7	4
	n	79	100	114	100	195	100
	puuttuvia tietoja	4		2		6	
	N	83		116		201	
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
D54 C	<i>Pidättäminen</i>						
	erittäin harvoin	6	8	16	14	22	11
	melko harvoin	24	30	48	42	73	37
	ei harvoin eikä usein	27	34	27	24	54	28
	melko usein	17	22	16	14	34	17
	erittäin usein	4	5	1	1	5	3
	en osaa sanoa	1	1	6	5	7	4
	n	79	100	114	100	195	100
	puuttuvia tietoja	4		2		6	
	N	83		116		201	
D54 D	<i>Yhteydenpidon rajoittaminen</i>						
	erittäin harvoin	14	18	20	18	35	18
	melko harvoin	20	25	44	39	64	33
	ei harvoin eikä usein	21	27	26	23	47	24
	melko usein	17	22	14	12	32	16
	erittäin usein	5	6	2	2	7	4
	en osaa sanoa	2	3	8	7	10	5
	n	79	100	114	100	195	100
	puuttuvia tietoja	4		2		6	
	N	83		116		201	

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D54 E	<i>Vangitseminen</i>						
	erittäin harvoin	18	23	29	25	48	25
	melko harvoin	30	38	47	41	77	39
	ei harvoin eikä usein	14	18	22	19	37	19
	melko usein	14	18	11	10	25	13
	erittäin usein	1	1	0	0	1	1
	en osaa sanoa	2	3	5	4	7	4
	n	79	100	114	100	195	100
	puuttuvia tietoja	4		2		6	
N	83		116		201		
D54 F	<i>Matkustuskielto</i>						
	erittäin harvoin	28	35	33	29	62	32
	melko harvoin	25	32	43	38	69	36
	ei harvoin eikä usein	19	24	17	15	36	19
	melko usein	4	5	6	5	10	5
	erittäin usein	0	0	0	0	0	0
	en osaa sanoa	3	4	14	12	17	9
	n	79	100	113	100	194	100
	puuttuvia tietoja	4		3		7	
N	83		116		201		
D54 G	<i>Vakuustakavarikko / väliaikainen vakuustakavarikko</i>						
	erittäin harvoin	1	1	3	3	4	2
	melko harvoin	14	18	16	14	30	16
	ei harvoin eikä usein	21	27	36	32	57	30
	melko usein	32	42	41	36	74	39
	erittäin usein	9	12	9	8	18	9
	en osaa sanoa	0	0	9	8	9	5
	n	77	100	114	100	192	100
	puuttuvia tietoja	6		2		9	
N	83		116		201		
– Vuonna 2015 muotoilu oli "Vakuustakavarikko"							

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D54 H	<i>Takavarikko/asiakirjan jäljentäminen</i>						
	erittäin harvoin	1	1	0	0	1	1
	melko harvoin	3	4	8	7	11	6
	ei harvoin eikä usein	8	10	19	17	27	14
	melko usein	35	45	49	43	84	43
	erittäin usein	31	40	33	29	66	34
	en osaa sanoa	0	0	6	5	6	3
	n	78	100	115	100	195	100
	puuttuvia tietoja	5		1		6	
N	83		116		201		
D54 I	<i>Laite-etsintä</i>						
	erittäin harvoin	0	0	4	4	4	2
	melko harvoin	5	6	16	14	21	11
	ei harvoin eikä usein	16	21	27	24	43	22
	melko usein	31	40	45	39	76	39
	erittäin usein	26	33	17	15	45	23
	en osaa sanoa	0	0	5	4	5	3
	n	78	100	114	100	194	100
	puuttuvia tietoja	5		2		7	
N	83		116		201		
D54 J	<i>Yleinen kotietsintä</i>						
	erittäin harvoin	2	3	5	4	7	4
	melko harvoin	13	17	21	18	35	18
	ei harvoin eikä usein	25	32	27	24	52	27
	melko usein	23	29	46	40	69	36
	erittäin usein	14	18	9	8	24	12
	en osaa sanoa	1	1	6	5	7	4
	n	78	100	114	100	194	100
	puuttuvia tietoja	5		2		7	
N	83		116		201		

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D54 K	<i>Erityinen kotietsintä</i>						
	erittäin harvoin	35	45	27	24	63	33
	melko harvoin	20	26	37	33	58	30
	ei harvoin eikä usein	15	19	25	23	40	21
	melko usein	7	9	8	7	15	8
	erittäin usein	0	0	0	0	0	0
	en osaa sanoa	1	1	14	13	15	8
	n	78	100	111	100	191	100
	puuttuvia tietoja	5		5		10	
N	83		116		201		
D54 L	<i>Paikanetsintä</i>						
	erittäin harvoin	6	8	8	7	15	8
	melko harvoin	18	23	27	24	45	23
	ei harvoin eikä usein	21	27	40	35	61	32
	melko usein	18	23	22	19	40	21
	erittäin usein	13	17	6	5	20	10
	en osaa sanoa	2	3	10	9	12	6
	n	78	100	113	100	193	100
	puuttuvia tietoja	5		3		8	
N	83		116		201		
D54 M	<i>Henkilötuntemerkkien ottaminen</i>						
	erittäin harvoin	4	5	8	7	12	6
	melko harvoin	10	13	21	18	31	16
	ei harvoin eikä usein	16	21	20	18	36	19
	melko usein	22	28	35	31	57	30
	erittäin usein	23	29	20	18	43	22
	en osaa sanoa	3	4	10	9	14	7
	n	78	100	114	100	193	100
	puuttuvia tietoja	5		2		8	
N	83		116		201		

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineis- to (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D54 N	<i>DNA-tunnisteiden määrittäminen ja tallentaminen</i>						
	erittäin harvoin	8	10	14	12	22	11
	melko harvoin	9	12	15	13	24	12
	ei harvoin eikä usein	17	22	21	19	38	20
	melko usein	22	28	33	29	55	28
	erittäin usein	18	23	20	18	39	20
	en osaa sanoa	4	5	10	9	15	8
	n	78	100	113	100	193	100
	puuttuvia tietoja	5		3		8	
N	83		116		201		
D54 O	<i>Telekuuntelu</i>						
	erittäin harvoin	39	50	50	45	90	47
	melko harvoin	23	29	35	31	58	30
	ei harvoin eikä usein	9	12	15	13	25	13
	melko usein	7	9	3	3	10	5
	erittäin usein	0	0	0	0	0	0
	en osaa sanoa	0	0	9	8	9	5
	n	78	100	112	100	192	100
	puuttuvia tietoja	5		4		9	
N	83		116		201		
D54 P	<i>Televalvonta</i>						
	erittäin harvoin	19	24	40	35	59	30
	melko harvoin	29	37	38	33	67	35
	ei harvoin eikä usein	15	19	22	19	38	20
	melko usein	13	17	5	4	18	9
	erittäin usein	2	3	0	0	2	1
	en osaa sanoa	0	0	9	8	10	5
	n	78	100	114	100	194	100
	puuttuvia tietoja	5		2		7	
N	83		116		201		

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineis- to (N=201)		
		n	%	n	%	n	%	
D54 Q	<i>Sijaintitietojen hankkiminen epäillyn ja tuomitun tavoittamiseksi</i>							
		erittäin harvoin	25	32	47	41	72	37
		melko harvoin	33	42	26	23	60	31
		ei harvoin eikä usein	9	12	24	21	33	17
		melko usein	7	9	5	4	12	6
		erittäin usein	1	1	0	0	1	1
		en osaa sanoa	3	4	12	11	16	8
		n	78	100	114	100	194	100
		puuttuvia tietoja	5		2		7	
		N	83		116		201	
D54 R	<i>Suunnitelmallinen tarkkailu</i>							
		erittäin harvoin	42	54	60	53	102	53
		melko harvoin	20	26	30	26	51	26
		ei harvoin eikä usein	5	6	9	8	14	7
		melko usein	7	9	3	3	10	5
		erittäin usein	1	1	0	0	1	1
		en osaa sanoa	3	4	12	11	16	8
		n	78	100	114	100	194	100
		puuttuvia tietoja	5		2		7	
		N	83		116		201	
D54 S	<i>Tekninen tarkkailu</i>							
		erittäin harvoin	47	61	66	58	113	59
		melko harvoin	16	21	27	24	44	23
		ei harvoin eikä usein	8	10	9	8	17	9
		melko usein	3	4	0	0	3	2
		erittäin usein	0	0	0	0	0	0
		en osaa sanoa	3	4	12	11	16	8
		n	77	100	114	100	193	100
		puuttuvia tietoja	6		2		8	
		N	83		116		201	

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D55	<i>Avoin kysymys: Mitkä ovat mielestäsi tehokkaimmat pakkokeinot talousrikostutkinnassa?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
D56	<i>Miten usein kansainvälisyys näkyy jollakin tavalla tutkimissasi talousrikosjutuissa?</i>						
	erittäin harvoin	0	0	12	11	12	6
	melko harvoin	8	10	18	16	26	13
	ei harvoin eikä usein	11	14	22	20	33	17
	melko usein	31	39	38	34	70	36
	erittäin usein	28	35	19	17	48	25
	en osaa sanoa	1	1	3	3	4	2
	n	79	100	112	100	193	100
	puuttuvia tietoja	4		4		8	
	N	83		116		201	
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
D57	<i>Avoin kysymys. Mitkä tutkintamenetelmät ovat tehokkaimpia kansainvälisten talousrikosjuttujen tutkimisessa?</i>						
	– Vuonna 2024 uusi kysymys						
D58	<i>Ota kantaa seuraaviin talousrikostutkintaa koskeviin väittämiin.</i>						
D58 A	<i>Jutut ovat monimutkaisia</i>						
	erittäin harvoin	0	0	0	0	0	0
	melko harvoin	4	5	5	4	9	5
	ei harvoin eikä usein	14	18	17	15	31	16
	melko usein	40	51	59	51	101	52
	erittäin usein	20	26	32	28	52	27
	en osaa sanoa	0	0	2	2	2	1
	n	78	100	115	100	195	100
	puuttuvia tietoja	5		1		6	
	N	83		116		201	

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D58 B	<i>Juttujen rajaaminen tutkittavaksi kokonaisuuksiksi on ongelmallista</i>						
	erittäin harvoin	0	0	1	1	1	1
	melko harvoin	19	24	18	16	37	19
	ei harvoin eikä usein	24	31	41	36	67	34
	melko usein	31	40	40	35	71	36
	erittäin usein	4	5	7	6	11	6
	en osaa sanoa	0	0	8	7	8	4
	n	78	100	115	100	195	100
	puuttuvia tietoja	5		1		6	
N	83		116		201		
D58 C	<i>Juttujen luokittelu talousrikoksiksi on hankalaa</i>						
	erittäin harvoin	10	13	15	13	26	13
	melko harvoin	47	60	62	54	110	56
	ei harvoin eikä usein	16	21	17	15	33	17
	melko usein	2	3	11	10	13	7
	erittäin usein	1	1	0	0	1	1
	en osaa sanoa	2	3	10	9	12	6
	n	78	100	115	100	195	100
	puuttuvia tietoja	5		1		6	
N	83		116		201		
D58 D	<i>Asiakirja-aineisto on laaja</i>						
	erittäin harvoin	0	0	0	0	0	0
	melko harvoin	1	1	1	1	2	1
	ei harvoin eikä usein	4	5	2	2	6	3
	melko usein	35	45	51	44	87	45
	erittäin usein	38	49	59	51	98	50
	en osaa sanoa	0	0	2	2	2	1
	n	78	100	115	100	195	100
	puuttuvia tietoja	5		1		6	
N	83		116		201		

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D58 E	<i>Asiakirja-aineistoja puuttuu</i>						
	erittäin harvoin	0	0	2	2	3	2
	melko harvoin	10	13	12	10	22	11
	ei harvoin eikä usein	25	32	32	28	57	29
	melko usein	25	32	47	41	72	37
	erittäin usein	17	22	18	16	36	18
	en osaa sanoa	1	1	4	3	5	3
	n	78	100	115	100	195	100
	puuttuvia tietoja	5		1		6	
N	83		116		201		
D58 F	<i>Juttukokonaisuus on maantieteellisesti hajallaan</i>						
	erittäin harvoin	0	0	4	3	5	3
	melko harvoin	15	19	30	26	45	23
	ei harvoin eikä usein	25	32	39	34	65	33
	melko usein	26	33	26	23	52	27
	erittäin usein	11	14	11	10	22	11
	en osaa sanoa	1	1	5	4	6	3
	n	78	100	115	100	195	100
	puuttuvia tietoja	5		1		6	
N	83		116		201		
D58 G	<i>Esitutkinta-aineiston julkisuuskysymykset ovat hankalia</i>						
	erittäin harvoin	0	0	2	2	2	1
	melko harvoin	13	17	26	23	41	21
	ei harvoin eikä usein	15	19	30	26	45	23
	melko usein	28	36	32	28	60	31
	erittäin usein	22	28	21	18	43	22
	en osaa sanoa	0	0	4	3	4	2
	n	78	100	115	100	195	100
	puuttuvia tietoja	5		1		6	
N	83		116		201		

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineis- to (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
D58 H	<i>Rikoshyödyn jäljittäminen on hankalaa</i>						
	erittäin harvoin	0	0	0	0	0	0
	melko harvoin	9	12	14	12	23	12
	ei harvoin eikä usein	25	32	37	32	63	32
	melko usein	34	44	34	30	68	35
	erittäin usein	9	12	11	10	20	10
	en osaa sanoa	1	1	19	17	20	10
	n	78	100	115	100	194	100
	puuttuvia tietoja	5		1		7	
N	83		116		201		
D59	<i>Avoin kysymys: Onko tutkimissasi talousrikosasioissa ilmennyt korruptiivisia piirteitä, ja jos on niin minkälaisia?</i>						

Liitetaulukko E. Yhteistyö eri tahojen kanssa

	Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)		
	n	%	n	%	n	%	
E60	<i>Avoin kysymys: Mainitse keskeisimmät yhteistyötahot, joiden kanssa olet ollut henkilökohtaisesti yhteydessä talousrikosjuttujen tutkinnassa viimeisen 12 kuukauden aikana.</i>						
	– Vuonna 2015 muotoilu oli: "Mainitse keskeisimmät yhteistyötahot, joiden kanssa olet ollut henkilökohtaisesti yhteydessä talousrikosjuttujen tutkinnassa viimeisen 12 kuukauden aikana. Miten yhteistyö on sujunut ja miten sitä voisi kehittää?"						
E61	<i>Avoin kysymys: Miten yhteistyö on sujunut edellä mainitsemiesi yhteistyötahojen kanssa ja miten sitä voisi kehittää?</i>						
	– Vuonna 2015 muotoilu oli: "Mainitse keskeisimmät yhteistyötahot, joiden kanssa olet ollut henkilökohtaisesti yhteydessä talousrikosjuttujen tutkinnassa viimeisen 12 kuukauden aikana. Miten yhteistyö on sujunut ja miten sitä voisi kehittää?"						
E62	<i>Ota kantaa seuraaviin väittämiin esitutkintaprosessin yhteistyöstä ja sujuvuudesta.</i>						
E62	<i>Teen pankkitiedusteluja Sapatti-järjestelmällä</i>						
A	erittäin harvoin	10	13	21	19	31	16
	melko harvoin	5	6	9	8	14	7
	ei harvoin eikä usein	8	10	10	9	18	9
	melko usein	22	29	25	22	47	24
	erittäin usein	30	39	47	42	79	41
	en osaa sanoa	2	3	1	1	3	2
	n	77	100	113	100	192	100
	puuttuvia tietoja	6		3		9	
	N	83		116		201	
	– Vuonna 2015 muotoilu oli: "Teen pankkitiedusteluja"						

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
E62 B	<i>Teen yhteistyötä veroviranomaisten kanssa tutkittavana olevan jutun yhteydessä</i>						
	erittäin harvoin	0	0	3	3	3	2
	melko harvoin	3	4	5	4	8	4
	ei harvoin eikä usein	10	13	20	18	30	16
	melko usein	28	36	46	41	75	39
	erittäin usein	36	47	38	34	75	39
	en osaa sanoa	0	0	1	1	1	1
	n	77	100	113	100	192	100
	puuttuvia tietoja	6		3		9	
N	83		116		201		
E62 C	<i>Verotusmenettely hidastaa tutkintaprosessia</i>						
	erittäin harvoin	8	10	15	13	24	13
	melko harvoin	20	26	28	25	48	25
	ei harvoin eikä usein	26	34	36	32	63	33
	melko usein	20	26	9	8	29	15
	erittäin usein	1	1	3	3	4	2
	en osaa sanoa	2	3	22	19	24	13
	n	77	100	113	100	192	100
	puuttuvia tietoja	6		3		9	
N	83		116		201		
E62 D	<i>Teen yhteistyötä ulosottoviranomaisten kanssa tutkittavana olevan jutun yhteydessä</i>						
	erittäin harvoin	2	3	6	5	8	4
	melko harvoin	7	9	20	18	28	15
	ei harvoin eikä usein	21	28	36	32	57	30
	melko usein	26	34	37	33	64	34
	erittäin usein	20	26	12	11	32	17
	en osaa sanoa	0	0	2	2	2	1
	n	76	100	113	100	191	100
	puuttuvia tietoja	7		3		10	
N	83		116		201		

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineis- to (N=201)		
		n	%	n	%	n	%	
E62 E	<i>Ulosottoviranomaisten menettely hidastaa tutkintaprosessia</i>							
		erittäin harvoin	27	36	35	31	63	33
		melko harvoin	32	42	30	27	63	33
		ei harvoin eikä usein	14	18	21	19	35	18
		melko usein	0	0	1	1	1	1
		erittäin usein	0	0	0	0	0	0
		en osaa sanoa	3	4	26	23	29	15
		n	76	100	113	100	191	100
		puuttuvia tietoja	7		3		10	
	N	83		116		201		
E62 F	<i>Teen yhteistyötä pesänhoitajan kanssa tutkittavana olevan jutun yhteydessä</i>							
		erittäin harvoin	3	4	7	6	10	5
		melko harvoin	11	14	18	16	29	15
		ei harvoin eikä usein	21	27	26	23	47	24
		melko usein	20	26	43	38	65	34
		erittäin usein	20	26	16	14	36	19
		en osaa sanoa	2	3	4	4	6	3
		n	77	100	114	100	193	100
		puuttuvia tietoja	7		2		8	
	N	83		116		201		
E62 G	<i>Pesänhoitajan menettely hidastaa tutkintaprosessia</i>							
		erittäin harvoin	11	14	25	22	37	19
		melko harvoin	22	29	34	30	57	30
		ei harvoin eikä usein	27	35	28	25	55	29
		melko usein	12	16	8	7	20	10
		erittäin usein	1	1	2	2	3	2
		en osaa sanoa	4	5	15	13	19	10
		n	77	100	112	100	191	100
		puuttuvia tietoja	6		4		10	
	N	83		116		201		

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
E62 H	<i>Epäilyn menettely (kantelut, tutkintapyyntöt, jääviysväitteet ym.) hidastaa tutkintaprosessia</i>						
	erittäin harvoin	15	19	24	21	40	21
	melko harvoin	28	36	37	33	65	34
	ei harvoin eikä usein	16	21	30	27	47	24
	melko usein	12	16	8	7	20	10
	erittäin usein	4	5	2	2	6	3
	en osaa sanoa	2	3	12	11	14	7
	n	77	100	113	100	192	100
	puuttuvia tietoja	6		3		9	
	N	83		116		201	
– Vuonna 2015 muotoilu oli: "Epäiltyjen menettely (kantelut, tutkintapyyntöt, jääviysväitteet ym.) hidastaa tutkintaprosessia"							
E62 I	<i>Virka -ja oikeusapupyynnöt hidastavat tutkintaprosessia</i>						
	erittäin harvoin	2	3	9	8	11	6
	melko harvoin	9	12	14	12	24	12
	ei harvoin eikä usein	21	28	29	25	50	26
	melko usein	22	29	26	23	49	25
	erittäin usein	21	28	28	24	49	25
	en osaa sanoa	1	1	9	8	10	5
	n	76	100	115	100	193	100
	puuttuvia tietoja	7		1		8	
N	83		116		201		
E63	<i>Kuka pääsääntöisesti toimii syyttäjänä talousrikosjutuissa?</i>						
	talousrikoksiin erikoistunut syyttäjä	72	91	93	82	167	86
	muu syyttäjä	7	9	20	18	27	14
	n	79	100	113	100	194	100
	puuttuvia tietoja	4		3		7	
	N	83		116		201	
E64	<i>Ota kantaa seuraaviin syyttäjän ja poliisin yhteistyötä koskeviin väittämiin</i>						

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
E64 A	<i>Syyttäjä on mukana esitutkinnassa heti alkuvaiheesta lähtien</i>						
	erittäin harvoin	1	1	7	6	8	4
	melko harvoin	8	10	17	15	25	13
	ei harvoin eikä usein	15	19	24	21	39	20
	melko usein	27	35	36	32	65	34
	erittäin usein	26	33	25	22	51	26
	en osaa sanoa	1	1	5	4	6	3
	n	78	100	114	100	194	100
	puuttuvia tietoja	5		2		7	
N	83		116		201		
E64 B	<i>Syyttäjä tulee esitutkintaan mukaan tutkinnan edetessä</i>						
	erittäin harvoin	6	8	10	9	16	8
	melko harvoin	13	17	31	27	44	23
	ei harvoin eikä usein	21	27	27	24	48	25
	melko usein	26	34	30	27	57	30
	erittäin usein	10	13	11	10	22	11
	en osaa sanoa	1	1	4	4	5	3
	n	77	100	113	100	192	100
	puuttuvia tietoja	6		3		9	
N	83		116		201		
E64 C	<i>Jutusta laaditaan ennakkoilmoitus syyttäjälle</i>						
	erittäin harvoin	0	0	0	0	0	0
	melko harvoin	0	0	0	0	0	0
	ei harvoin eikä usein	0	0	4	3	4	2
	melko usein	16	21	13	11	29	15
	erittäin usein	61	78	91	79	154	79
	en osaa sanoa	1	1	7	6	8	4
	n	78	100	115	100	195	100
	puuttuvia tietoja	5		1		6	
N	83		116		201		

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
E64 D	<i>Jutusta laaditaan kirjallinen tutkintasuunnitelma</i>						
	erittäin harvoin	5	6	6	5	11	6
	melko harvoin	15	19	19	17	35	18
	ei harvoin eikä usein	4	5	16	14	21	11
	melko usein	17	22	21	18	38	19
	erittäin usein	37	47	50	43	87	45
	en osaa sanoa	0	0	3	3	3	2
	n	78	100	115	100	195	100
	puuttuvia tietoja	5		1		6	
N	83		116		201		
E64 E	<i>Syyttäjä on mukana laatimassa kirjallista tutkintasuunnitelmaa</i>						
	erittäin harvoin	47	60	73	64	121	62
	melko harvoin	26	33	20	18	47	24
	ei harvoin eikä usein	4	5	8	7	12	6
	melko usein	0	0	2	2	2	1
	erittäin usein	0	0	1	1	1	1
	en osaa sanoa	1	1	10	9	11	6
	n	78	100	114	100	194	100
	puuttuvia tietoja	5		2		7	
N	83		116		201		
E64 F	<i>Tutkintasuunnitelmassa otetaan huomioon esitutinnan rajoittaminen sekä mahdollinen muu vastuun kohdentamiseen liittyvä päätös</i>						
	erittäin harvoin	7	9	14	12	21	11
	melko harvoin	11	14	16	14	27	14
	ei harvoin eikä usein	18	23	17	15	36	19
	melko usein	22	29	29	25	52	27
	erittäin usein	16	21	15	13	31	16
	en osaa sanoa	3	4	24	21	27	14
	n	77	100	115	100	194	100
	puuttuvia tietoja	6		1		7	
N	83		116		201		

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)		
		n	%	n	%	n	%	
E64 G	<i>Syyttäjä on perehtynyt tutkintasuunnitelmaan ennen aloituspalaveria</i>							
		erittäin harvoin	6	8	16	14	23	12
		melko harvoin	9	12	17	15	26	13
		ei harvoin eikä usein	20	26	18	16	39	20
		melko usein	26	34	20	18	46	24
		erittäin usein	10	13	7	6	17	9
		en osaa sanoa	6	8	36	32	42	22
		n	77	100	114	100	193	100
		puuttuvia tietoja	6		2		8	
	N	83		116		201		
E64 H	<i>Syyttäjä antaa palautetta tutkintasuunnitelmasta</i>							
		erittäin harvoin	13	17	29	25	42	22
		melko harvoin	18	23	29	25	48	25
		ei harvoin eikä usein	26	34	17	15	44	23
		melko usein	14	18	13	11	27	14
		erittäin usein	5	6	2	2	7	4
		en osaa sanoa	1	1	25	22	26	13
		n	77	100	115	100	194	100
		puuttuvia tietoja	6		1		7	
	N	83		116		201		
E64 I	<i>Syyttäjä osallistuu aktiivisesti esitutkintaan</i>							
		erittäin harvoin	10	13	26	23	36	18
		melko harvoin	19	24	29	25	49	25
		ei harvoin eikä usein	29	37	32	28	61	31
		melko usein	14	18	15	13	30	15
		erittäin usein	6	8	2	2	8	4
		en osaa sanoa	0	0	11	10	11	6
		n	78	100	115	100	195	100
		puuttuvia tietoja	5		1		6	
	N	83		116		201		
	– Vuonna 2024 uusi kysymys							

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
E64	<i>Syyttäjältä tulee lisätutkintapyyntöjä</i>						
J	erittäin harvoin	2	3	7	6	9	5
	melko harvoin	23	30	38	33	62	32
	ei harvoin eikä usein	36	47	41	36	78	40
	melko usein	14	18	14	12	28	14
	erittäin usein	2	3	3	3	5	3
	en osaa sanoa	0	0	12	10	12	6
	n	77	100	115	100	194	100
	puuttuvia tietoja	5		1		7	
	N	83		116		201	
E64	<i>Syyttäjä perehtyy juttuihin riittävästi</i>						
K	erittäin harvoin	0	0	2	2	2	1
	melko harvoin	10	13	8	7	18	9
	ei harvoin eikä usein	18	23	23	20	41	21
	melko usein	35	45	36	32	73	38
	erittäin usein	10	13	14	12	24	12
	en osaa sanoa	5	6	31	27	36	19
	n	78	100	114	100	194	100
	puuttuvia tietoja	5		2		7	
	N	83		116		201	
E64	<i>Syyttäjä on helposti tavoitettavissa</i>						
L	erittäin harvoin	2	3	4	3	6	3
	melko harvoin	5	6	5	4	10	5
	ei harvoin eikä usein	12	16	19	17	31	16
	melko usein	38	49	49	43	88	45
	erittäin usein	19	25	24	21	44	23
	en osaa sanoa	1	1	14	12	15	8
	n	77	100	115	100	194	100
	puuttuvia tietoja	6		1		7	
	N	83		116		201	

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
E64 M	<i>Poliisin ja syyttäjän välinen yhteistyö on sujuvaa</i>						
	erittäin harvoin	0	0	0	0	0	0
	melko harvoin	1	1	1	1	2	1
	ei harvoin eikä usein	11	14	21	18	32	16
	melko usein	38	49	43	38	81	42
	erittäin usein	28	36	35	31	65	34
	en osaa sanoa	0	0	14	12	14	7
	n	78	100	114	100	194	100
	puuttuvia tietoja	5		2		7	
	N	83		116		201	
E65	<i>Onko syyttäjä päätenyt syyteneuvotteluun talousrikosasiassa, jonka tutkinnassa olet ollut mukana?</i>						
	kyllä	50	64	50	46	101	53
	ei	28	36	59	54	88	47
	n	78	100	109	100	189	100
	puuttuvia tietoja	5		17		12	
	N	83		116		201	
E66	<i>Avoin kysymys: Miten yhteistyötä syyttäjän kanssa voisi kehittää?</i>						
E67	<i>Kuinka usein syyttäjä antaa palautetta talousrikosjuttujen tutkinnassa?</i>						
	erittäin harvoin	4	5	28	25	32	17
	melko harvoin	17	23	29	26	46	25
	ei harvoin eikä usein	22	30	28	25	51	27
	melko usein	21	28	11	10	33	18
	erittäin usein	7	9	0	0	7	4
	en osaa sanoa	3	4	15	14	18	10
	n	74	100	111	100	187	100
	puuttuvia tietoja	9		5		14	
N	83		116		201		

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
E68	<i>Miten syyttäjä antaa palautetta talousrikosjuttujen tutkinnasta? (Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja.)</i>						
	kirjallisesti (myös sähköposti)	50		57		108	
	puhelimitse	36		32		69	
	yhteisissä palavereissa	54		52		108	
	muulla tavoin, miten?	6		7		14	
	n	146		148		299	
E69	<i>Kenen pitäisi laatia tutkintasuunnitelma syyttäjän kanssa käytävää aloituspalaveria varten?</i>						
	tutkijan	10	13	19	17	29	16
	tutkinnanjohtajan	4	5	16	15	20	11
	tutkijan ja tutkinnanjohtajan yhdessä	51	67	59	54	111	60
	muu tapa, mikä?	11	14	15	14	26	14
	n	76	100	109	100	186	100
	puuttuvia tietoja	7		17		15	
	N	83		116		201	

Liitetaulukko F. Talousrikosilmiöt

F70	<i>Avoin kysymys: Kuvaile lyhyesti, minkälaisia uusia talousrikosilmiöitä olet tunnistanut työssäsi?</i>
	– Vuonna 2024 uusi kysymys
F71	<i>Avoin kysymys: Mitkä ovat Suomessa talousrikollisuuden ja harmaan talouden kannalta suurimman riskin toimialoja/toimintoja ja miksi?</i>
F72	<i>Avoin kysymys: Mitkä muutostrendit erityisesti haastavat talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaa tulevaisuudessa?</i>
	– Vuonna 2024 uusi kysymys

Liitetaulukko G. Koulutustarpeet ja urasuunnat

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineis- to (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
G73	<i>Mikä on äidinkielesi?</i>						
	suomi	79	99	107	94	188	96
	ruotsi	1	1	7	6	8	4
	jokin muu, mikä?	0	0	0	0	0	0
	n	80	100	114	100	196	100
	puuttuvia tietoja	3		2		5	
	N	83		116		201	
G74	<i>Avoin kysymys: Mitä muita kieliä hallitset ja kuinka hyvin?</i>						
G75	<i>Avoin kysymys: Mitä aiheita haluaisit opiskella lisää oman työsi kehittämiseksi?</i>						
G76	<i>Minkälaiset ovat mahdollisuutesi päästä lisäkoulutukseen?</i>						
	pääsen koulutukseen riittävän usein	54	75	81	75	136	75
	en pääse koulutukseen riittävän usein, miksi?	18	25	27	25	46	25
	n	72	100	108	100	182	100
	puuttuvia tietoja	11		8		19	
	N	83		116		201	
G77	<i>Hyödynnätkö työssäsi Talousrikostutkintakoulutus Sharepoint-työtilaa</i>						
	erittäin harvoin	28	36	46	41	74	39
	melko harvoin	23	30	29	26	54	28
	ei harvoin eikä usein	13	17	26	23	39	20
	melko usein	11	14	7	6	18	9
	erittäin usein	2	3	2	2	4	2
	en osaa sanoa	0	0	2	2	2	1
	n	77	100	112	100	191	100
	puuttuvia tietoja	6		4		10	
	N	83		116		201	
	– Vuonna 2015 muotoilu oli: "Onko käytössäsi näkymä Talousrikostutkintakoulutus "neukkariin"?"						
G78	<i>Ota kantaa seuraaviin työtehtäviisi liittyviin kysymyksiin.</i>						

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineis- to (N=201)		
		n	%	n	%	n	%	
G78 A	<i>Onko työsi emotionaalisesti (tunnekokemusten kannalta) raskasta?</i>							
		erittäin harvoin	17	22	33	29	50	26
		melko harvoin	21	27	48	42	70	36
		ei harvoin eikä usein	22	28	20	17	43	22
		melko usein	15	19	9	8	24	12
		erittäin usein	4	5	4	3	8	4
		en osaa sanoa	0	0	1	1	1	1
		n	79	100	115	100	196	100
		puuttuvia tietoja	4		1		5	
		N	83		116		201	
– Vuonna 2015 vaihtoehdot olivat muodossa "erittäin vähän", "vähän" jne.								
G78 B	<i>Tunnetko itsesi loppuun palaneeksi työsi vuoksi?</i>							
		erittäin harvoin	17	22	33	29	50	26
		melko harvoin	19	24	28	25	47	24
		ei harvoin eikä usein	23	29	31	27	55	28
		melko usein	11	14	18	16	30	15
		erittäin usein	9	11	4	4	13	7
		en osaa sanoa	0	0	0	0	0	0
		n	79	100	114	100	195	100
		puuttuvia tietoja	4		2		6	
		N	83		116		201	
– Vuonna 2015 vaihtoehdot olivat muodossa "erittäin vähän", "vähän" jne.								
G78 C	<i>Turhauttaako työsi sinua?</i>							
		erittäin harvoin	8	10	15	13	23	12
		melko harvoin	29	37	26	23	57	29
		ei harvoin eikä usein	19	24	37	32	56	29
		melko usein	14	18	29	25	43	22
		erittäin usein	9	11	7	6	16	8
		en osaa sanoa	0	0	0	0	0	0
		n	79	100	114	100	195	100
		puuttuvia tietoja	4		2		6	
		N	83		116		201	
– Vuonna 2015 vaihtoehdot olivat muodossa "erittäin vähän", "vähän" jne.								

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineis- to (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
G78 D	<i>Oletko motivoitunut hoitamaan nykyisiä tehtäviäsi?</i>						
	erittäin harvoin	1	1	0	0	1	1
	melko harvoin	2	3	7	6	9	5
	ei harvoin eikä usein	9	11	21	18	30	15
	melko usein	40	51	52	45	94	48
	erittäin usein	27	34	34	30	61	31
	en osaa sanoa	0	0	1	1	1	1
	n	79	100	115	100	196	100
	puuttuvia tietoja	4		1		5	
	N	83		116		201	
– Vuonna 2015 vaihtoehdot olivat muodossa "erittäin vähän", "vähän" jne.							
G79	<i>Kuinka tyytyväinen yleisesti ottaen olet nykyiseen työhösi?</i>						
	erittäin tyytymätön	0	0	1	1	1	1
	melko tyytymätön	7	9	8	7	15	8
	en tyytymätön enkä tyytyväi- nen	9	11	24	21	33	17
	melko tyytyväinen	45	56	64	55	111	56
	erittäin tyytyväinen	18	23	18	16	36	18
	en osaa sanoa	1	1	1	1	2	1
	n	80	100	116	100	198	100
	puuttuvia tietoja	3		0		3	
	N	83		116		201	
– Vuonna 2024 lisätty vaihtoehto "en osaa sanoa"							
G80	<i>Onko tyhösä talousrikostutkinnassa yritetty vaikuttaa poliisiorganisaation ulkopuolelta seuraavilla keinoilla? (Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja.)</i>						
	väkivalta	0		0		0	
	väkivallalla uhkailu (suullisesti tai sähköpostilla tms.)	3		3		7	
	muu sanallinen uhkailu (suullisesti tai sähköpostilla tms.)	13		9		23	
	lahjuksen tarjoaminen	0		0		0	
	muu epäasiallinen vaikuttaminen, mikä?	16		2		19	
	ei ole yritetty vaikuttaa	53		102		155	
	n	85		116		204	

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
G81	<i>Onko työhösi talousrikostutkinnassa yritetty vaikuttaa poliisiorganisaation sisäpuolelta seuraavilla keinoilla? (Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja.)</i>						
	väkivalta	0		0		0	
	väkivallalla uhkailu (suullisesti tai sähköpostilla tms.)	0		0		0	
	muu sanallinen uhkailu (suullisesti tai sähköpostilla tms.)	0		0		0	
	lahjuksen tarjoaminen	0		0		0	
	muu epäasiallinen vaikuttaminen, mikä?	4		5		9	
	ei ole yritetty vaikuttaa	72		107		181	
	n	76		112		190	
	puuttuvia tietoja						
G82	<i>Oletko aikeissa vaihtaa työpaikkaa seuraavien 12 kuukauden kuluessa?</i>						
	en	63	80	83	73	148	76
	kyllä, toisiin tehtäviin poliisiorganisaatiossa	5	6	21	18	26	13
	kyllä, poliisiorganisaation ulkopuolelle julkiselle sektorille	0	0	3	3	3	2
	kyllä, poliisiorganisaation ulkopuolelle yksityiselle sektorille	3	4	5	4	8	4
	kyllä, muualle	8	10	2	2	10	5
	n	79	100	114	100	195	100
	puuttuvia tietoja	4		2		6	
	N	83		116		201	
G83	<i>Avoin kysymys: Mikäli aiot vaihtaa työpaikkaa, kerro lyhyesti miksi, millaisiin tehtäviin ja minne?</i>						

		Esihenkilöt (N=83)		Miehistö (N=116)		Koko aineisto (N=201)	
		n	%	n	%	n	%
G84	<i>Voisitko suositella muille henkilöille työtä talousrikosyksikössä?</i>						
	olen suositellut	64	81	76	66	142	72
	en ole suositellut, mutta voisin suositella	12	15	28	24	40	20
	en ole suositellut enkä suositelisi	3	4	11	10	14	7
	n	79	100	115	100	196	100
	puuttuvia tietoja	4		1		5	
N		83		116		201	
G85	<i>Suunnitteletko jääväsi eläkkeelle seuraavan 12 kuukauden kuluessa?</i>						
	en	74	94	114	99	190	97
	kyllä	5	6	1	1	6	3
	n	79	100	115	100	196	100
	puuttuvia tietoja	4		1		5	
	N	83		116		201	
		– Vuonna 2024 uusi kysymys					
G86	<i>Voisitko harkita työn teon jatkamista poliisihallinnossa eläkkeelle jäämisen jälkeen?</i>						
	en	34	45	66	61	100	54
	kyllä, voisin jatkaa kokopäivätyössä	10	13	8	7	18	10
	kyllä, voisin jatkaa osa-aikatyössä	8	11	11	10	19	10
	kyllä, voisin työskennellä satunnaisesti tai projektiluonteisesti	23	31	24	22	49	26
	n	75	100	109	100	186	100
	puuttuvia tietoja	8		17		15	
N		83		116		201	

Tässä raportissa tarkastellaan Suomen poliisin talousrikostutkinnan tilaa. Kohteina ovat esimerkiksi vastaajien piirteet, tutkintaprosessi, talousrikosjutut, yhteistyö eri tahojen kanssa sekä osaaminen ja työhyvinvointi. Tutkimusaineisto kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella poliisin talousrikostutkinnassa työskenteleviltä henkilöiltä vuonna 2024. Edellinen vastaavanlainen tutkimus toteutettiin vuonna 2015. Tietoja tarvitaan säännöllisesti esimerkiksi strategista suunnittelua, tutkinnan kehittämistä ja alan koulutusta varten.

